

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 2/2011 ■ Tarkastettu levikki 68 225 ■ Huhtikuun 20. päivänä 2011

Suomen Sotaveteraaniliiton päämäärien hyväksi tehdystä työstä palkitut Katajanokan Kasinolla 11. maaliskuuta (s. 3).

Teknikkokapteeni evp Matti Kulmala (oik.) vastaanotti Ilmatorjuntamuseolle Talvisodan aikaiset Länsi-Kannaksen Marjapellonmäen taistelujen sotapäiväkirjat, alueen kartan ja komento-korsussa olleen Suomen pienoislipun 98-vuotiaalta talvisodan veteraanilta Olavi Lintulalta ja Heikki Talvelalta (vas.).

Aito rautasormus vuodelta 1940 on monelle tuttu sota-ajoilta. Sodanaikaisia aitoja rautasormuksia myydään keväällä veteraanien hyväksi (s. 4).

Seutukunnallisia kirkkopäiviä sivu 5

Miksi perinnetyötä 2020-luvullakin? sivu 8

Haastattelussa Eeri Hyrkkö sivut 10–11

45. Sotaveteraani-viikon tapahtumat sivut 12, 15

50-vuotiaita yhdistyksiä Kemi, Raahe ja ympäristö, Sahalahti sivut 15, 16, 19

Veteraanitoimintaa Aurinkorannikolla sivu 17

Metsäveljet taistelivat loppuun asti sivut 22–23

Viron 93. itsenäisyyspäivä sivu 25

Jatkosota-artikkelisarja jatkuu sivut 26–30

Lapuan liike – Mäntsälän kapina sivut 32–33

Helsingissä 20. huhtikuuta 2011

Sotiemme veteraanien perinnetyö tarvitsee tukijansa

Sotiemme 1939-1945 ja niiden veteraanien perinnetyö on ajankohtainen kansallinen tehtävä. Helsingin yliopiston juhlassa 23.4.2003 neljä veteraanijärjestöämme esittivät tahtonsa siirtää sotakauden perinnetyö kokonaisuudessaan perustettavalle Tammenlehvän Perinneliitto ry:lle. Pian päätöksen jälkeen käynnistettiin laajalla kokoonpanolla perinnesisällön valmistelutyö.

Perinnetyön virallinen siirto toteutettiin Torniossa Kansallisen veteraanipäivän juhlassa 27.4.2005. Tehtävän luovuttajina olivat neljä veteraanijärjestöä ja vastaanottajina Suomen tasavallan hallitus, puolustusvoimat, molemmat kansankirkot, Suomen Kuntaliitto, Tammenlehvän Perinneliitto ja kaksi suomalaista nuorta, tyttö ja poika. Vastaanottajatahojen korkeimmat johdot sitoutuivat allekirjoituksillaan perinnetyön toteuttamiseen yhdessä hyväksytyn toteutusohjelman mukaisesti.

Perinnetyö käynnistettiin vapaaehtoisissa asiantuntijaryhmissä. Ne ovat kohdistaneet työnsä mm. arkistointiin, museokokoelmiin, muistomerkkeihin, opetusmateriaalin valmisteluun, veteraanihaastatteluihin, äänitallenteiden pelastamiseen, sodanajan sukupolvihistorian kirjoittamiseen, kotirintaman kriiseihin, naisten osuuteen aikakauden selviytymisessä sekä sodan lasten eri ryhmien kohtaloihin. Työn rahoitus on perustunut valtioneuvoston vaatimattomaan vuosittaiseen tukeen sekä eri rahastojen ja säätiöiden kertaluonteisiin avustuksiin. Monet tehtävät vaativat lisäresursointia.

Nykyisellä epävarmalla ja satunnaisella rahoituspohjalla vuonna 2005 allekirjoitettua perinnetyön siirtosopimusta ei pystytä toteuttamaan. Perinnetyön valmistelutyöryhmän puheenjohtajana, siirtymäasiakirjan kirjoittajana ja hallituksen puheenjohtajana joudunkin kysymään, miten kannetaan kansallisesti arvokkaan perinnetyön toteuttamisen vastuu vaiheessa, jossa nykyinen resursointi ei riitä? Aikovatko perinnetyön luovuttaneet veteraanijärjestöt voimavarojensa puitteissa osallistua taloudelliseen tukeen sotakauden kunniakkaan ja suuren uhrin tallentamiseen ja viestittämiseen tuleville sukupolville?

Toiseksi on vakavasti kysyttävä, mikä on perinnetyön juhlallisesti vastaanotta-

neiden kansallisten tahojen vastuunkanto perinnetyön juuri vaativimmassa vaiheessa? Turvasivathan veteraanimme valtiollisen olemassaolomme ja itsenäisyytemme. Kunniakkaan selviytymisen aikakauden huolellinen tallentaminen ja arvojen viestittäminen on osa suomalaista olemusta ja sitkeyden ydintä, joka on arvokas viesti myös kansainvälisessä yhteistyössä. Tässä eduskunta ja valtioneuvosto eivät voi väistää kiitollisuuttaan ja veteraanien perinteen säilyttämisen tahtoa.

Puolustusvoimien näkökulmasta sodan aikakauden historia on keskeinen sisältö maan vapauden turvaamisessa ja kansallisessa puolustustahdossa. Kansankirkkoilla oli suuri merkitys sotilaiden ja kotirintaman äärimmäisen koettelemuksen aikana. Lohdun sanoman ylläpito kuuluu kaikkiin yhteiskuntavaiheisiin. Kunnilla ja kansalaisjärjestöillä on kokoava merkitys kansalaisten palvelutuotannon ja yhteisöllisyyden ylläpidosta kaikissa oloissa. Arvot ja ratkaisut sodan aikana ovat käyttökelpoisia myös rauhanajan kriiseistä selviytymisessä. Veteraanijärjestöillä ja perinnetyön vastaanottaneilla organisaatioilla on vastuu Tammenlehvän Perinneliiton ja yhteistyöorganisaatioiden kautta luoda sotakautemme aineistoista ja kokemuksista perinnetulevaisuutta, jonka jokaisen sukupolven nuoret vastaanottavat, sisäistävät ja käyttävät kunkin sukupolven isänmaan vapauden ja menestymisen hyväksi.

Tammenlehvän Perinneliitolla, sen jäsenjärjestöillä ja sotiemme vapaaehtoisen perinnetyön vaalijoilla on suuri halu toteuttaa huolella kunniakasta tehtävänsä sota-aikamme veteraanien ja kotirintaman vastuunkantajien osoittaman tahtotilan mukaisesti. Käytännön työ vaatii kuitenkin kaikkien tahojen vastuunkantoa ja toiminnan välttämätöntä resursointia. Toivon, että perinnetyön luovuttajat ja vastaanottajat osoittavat aktiivista tukea Tammenlehvän Perinneliitolle omissa organisaatioissaan ja sen rinnalla neuvotteluissa välttämättömästä rahoituksesta eduskunnan ja tasavallan hallituksen kanssa.

Eino Siuruainen

Tammenlehvän Perinneliitto ry:n
puheenjohtaja,
FT, emer. maaherra

Veteraanien toiveet hallitusohjelmaan

Tätä kirjoitettaessa eduskuntavaalikampanja käy kiivaimmillaan. Lehden ilmestyttyä vaalit ovat takana, pääministerikandidaatti selvillä ja hallitusneuvottelut ovat alkaneet.

Sotiemme veteraanien asia ei enää nouse otsikoihin. Monesti tuntuu siltä, että sitä ei kaikissa piireissä halutakaan. Osa kansalaisista katsoo, että veteraanien asiat ovat kunnossa. Usein kuulee sanottavan: eihän niitä enää paljoa ole. Melkoista tietovajetta veteraaniasioista myös esiintyy.

Vaikeita tilanteita löytyy. Veteraanien lapset hoitavat usein vanhempiensa asioita. Yhteydenotoista voi aistia tuskan, mikä heillä on. Kuvitelma on ollut, että sotiemme veteraanit saivat yhteiskunnalta erilaista tukea ja apua silloin, kun he sitä loppuvuosisinaan tarvitsivat. Totuus on toisenlainen.

Sotiemme veteraaneja oli vuoden vaihteessa 51 832. He ovat erityisryhmä vanhusväestöstä. Yli 90 %:lla yli 85-vuotiaista miehistä on rintamasotilastunnus ja lähes 20 %:lla samanikäisistä naisista on rintamapalvelutunnus. Sotiemme veteraanit muodostavat vielä pitkään kärjen suomalaisten ikäpyramidissa.

Veteraanien itsensä jäädessä pois

Markku Seppä

Kaatuneiden Muistosäätiölle uusi asiamies

Kaatuneiden Muistosäätiön pitkäaikainen asiamies varatuomari Marjo Hautala jäi eläkkeelle 1.1.2011. Marjo hoitaa kuitenkin jatkossakin Viimsin

Kaatuneiden Muistosäätiön uusi asiamies, varatuomari Helena Hakomäki.

kuntoutusmatkojen järjestelyt ja on mukana matkoilla. Näin eläkkeelle siirtyminen tapahtuu pehmeästi. Kaatuneiden Muistosäätiö kiittää Marjoa hänen tekemästään ansiokkaasta työstä Muistosäätiön ja sen yhteistyökumppaneiden ja niiden jäsenten hyväksi.

Kaatuneiden Muistosäätiön uutena asiamiehenä on aloittanut varatuomari Helena Hakomäki. Hänen edellinen työpaikkansa oli puolustusministeriö. Hän on aloittanut aikoinaan työuransa silloisen Tapaturmaviraston notaarina tehtäväänään sotainvalidien korvausasioiden esittely.

Ahti Sirkiä

Kaatuneiden Muistosäätiö
hallituksen puheenjohtaja

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton
internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

Sotaveteraaniliitto palkitsi

Sotaveteraaniliiton hallitus myönsi kokouksessaan 26. tammikuuta 53 Sotaveteraanien kultaista ansioristiä ja 60 Sotaveteraaniliiton ansiomitalia. Liiton huomioon-osoitukset jaettiin 11. maaliskuuta Katajanokan Kasinolla järjestetyssä tilaisuudessa.

Sotaveteraanien kultaiset ansioristit myönnettiin seuraaville:

Jorma Alanne, Lahti
Helena Haapasalo, Savonlinna
Otto Halmetoja, Haapavesi
Reino Harju, Helsinki
Frans Heikkilä, Haapajärvi
Aimo Heinaro, Tuusula
Yrjö Hämäläinen, Lahti
Jorma Iso-Berg, Marttila
Martti Joki-Korpela, Kannus
Paavo Kauppila, Raahe
Erkki Keski-Hirvelä, Kurikka
Kalle Koivisto, Rautalampi
Elo Koivumäki, Jämijärvi
Göran Koroleff,
Maarianhamina
Väinö Lahti, Jämsänkoski
Kaija Laitinen, Lahti
Mauno Leppäkallio, Jyväskylä
Olavi Lintula, Järvenpää
Anna-Kreetta Loukola, Espoo
Erkki Malmi, Alahärmä
Heljä Mankki, Imatra
Paavo Mattila, Somero
Leevi Mikkola, Posio
Unto Murtovaara, Kuusamo
Jaime Mäcklin, Mänttä
Otto Mäkinen, Tampere
Toivo Nikander, Espoo
Eero Nikkola, Kouvola
Esko Ojala, Alastaro
Toivo Peltomäki, Pori
Paavo Pensamo, Naantali
Heino Rajaniemi, Alavieska
Martti Repo, Savonlinna
Yrjö Rimpinen, Harjavalta
Väinö Roponen, Kuopio
Eino Ruohonen, Mietoinen
Aarre Saloranta, Vilppula
Lauri Sangi, Liminka
Väinö Siirasto, Lappeenranta
Olavi Sorvari, Alajärvi
Pekka Suominen, Alastaro
Veikko Suominen, Velkua
Esko Särkinen, Kuorevesi
Martti Tapio, Haaparanta
Tuomo Tiililä, Pälkäne
Kauko Toikka, Vehkalahti
Taisto Tuominen, Tampere
Osmo Vaara, Korpilahti
Heimo Vaittinen, Valkeakoski
Matti Valkama, Kiikoinen
Uuno Vedenoja, Raahe
Siiri Veikkola
Rolh Wiljander, Nacka, Ruotsi

Sotaveteraanien kultainen ansioristi voidaan myöntää tunnustuksena liiton tarkoitusprien hyväksi tehdystä erittäin merkittävästä ja pitkään jatkuneesta työstä.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin seuraaville:

Elli Aaltonen, Mikkeli
Päivi Aholaita-Mäenpää, Tampere
Jukka Alanko, Salo
Jorma Ala-Sankila, Kouvola
Markus Anaja, Porvoo
Tom Eriksson, Naantali
Sari Haavisto, Turku
Ilkka Hankkila, Kotka
Ari Harjula, Tallinna
Rolf Hertler, Malmö
Timo Hesso, Tampere
Eve Hietamies, Helsinki
Laila Hirvisaari, Tuusula
Timo Hämäläinen, Järvenpää
Markku Ivanoff, Tikkakoski
Ilmar Jögi, Tallinna
Sirkka Kannas, Haapaniemi
Eino Ketola, Vihti
Aarno Koho, Kerava
Heikki Koivisto, Kemi
Markku Koli, Helsinki
Matti J. Korhonen, Skarpnäck
Markku Korpela, Kemi
Paavo Korteniemi, Pello
Ilkka Koskinen, Hollola
Hannu Koskinen, Lahti
Kaarlo Koskiniemi, Lapua
Arja Lassila, Uusikaupunki
Aki Lautamo, Kemijärvi
Lea Sauna-Aho, Jyväskylä
Göran Lindgren, Espoo
Tapani Linna, Oulu
Reima Lundberg, Hämeenlinna
Aki Mankkinen, Hamina
Ismo Mikkonen, Savonlinna
Ritva Muhola, Sievi
Terho Mustonen, Tampere
Seppo Myllyniemi, Hämeenlinna
Raimo Mäki-Korvela, Kannus
Raimo Niemelä, Nurmijärvi
Reijo Ojanen, Keuruu

Antti Olsen, Kotka
Mika Pekkonen, Laukaa
Marja Pohjola, Helsinki
Ilmo Pulkamo, Rovaniemi
Juha Puustinen, Tampere
Juha Rehula, Hollola
Heikki Rintanen, Lapua
Arto Rätty, Helsinki
Petteri Seppänen, Puolanka
Jarmo Sipilä, Lestijärvi
Arja Syrjänen, Kouvola
Juhani Tilli, Reisjärvi
Maire Toivonen, Kyrö
Mika Vehviläinen, Helsinki
Jukka Viinanen, Lahti
Kari Vilamo, Helsinki

Seppo Virta, Laukaa
Taru Vähätalo, Tampere
Matti Värri, Vantaa

Sotaveteraaniliiton ansiomitali voidaan myöntää Sotaveteraanityön päämäärien hyväksi kauan ja ansiokkaasti tai muutoin merkittävästi toimineelle henkilölle, joka ei ole sotaveteraani, sekä sotaveteraanille, joka on sanotuin tavoin toiminnut muussa yhteydessä kuin liiton tahi sen jäsen- tai tukiyhteisön antamissa luottamus- tai muissa tehtävissä.

Kirjailija Eve Hietamies on saanut ansiomitalin. Häntä onnittelee Anni Grundström.

Vuorineuvos Jukka Viinasta (oik.) onnittelee hallituksen puheenjohtaja Finn-Göran Wennströmiä.

Sotaveteraaniliiton hallitus myöntää ansiomitalia ja ansioristit.

Sotaveteraaniliiton toimikunnat:

Sosiaali- ja terveystalvelun toimikunta

Puheenjohtaja Erkki Hokkanen,
Aarno Forsius
Matti Helin
Pirkko Karjalainen
Pirkko Kuorehjärvi
Juha Laikari
Tapani Tölli
Anni Grundström, sihteeri

Sotaveteraani – Krigsveteranen -lehden toimitusneuvosto

Puheenjohtaja
Finn-Göran Wennström
Anni Grundström
Antti Henttonen
Raija Hinkkala
Olavi Karttunen
Göran Lindgren
Pertti Nieminen
Markku Seppä
Aarno Strömmer
Eeva Tammi
Jyrki Vesikansa
Marja Riukka, sihteeri

Neuvottelukunta

Sotaveteraaniliiton hallitus nimesi kokouksessaan 24.2.2011 puheenjohtajan ja jäsenet neuvottelukuntaan 2011-2012. Puheenjohtajana jatkaa vuorineuvos **Jukka Viinanen**. Uusiksi jäseniksi valittiin **Ilkka Brotherus**, **Sakari Honkamaa**, **Pentti Kuronen**, **Pia Mikkonen**, **Mika Mäkeläinen** ja **Jukka Paarma**.

Neuvottelukunnan kokoonpano 2011-2012

Jukka Viinanen, puheenjohtaja
Ilkka Aspara
Hannes Berner
Ilkka Brotherus
Mika Hannula
Hannele Helkama-Rågård
Sakari Honkamaa
Pentti Kuronen
Irmeli Lemberg
Ohto Manninen
Pia Mikkonen
Mika Mäkeläinen
Jukka Paarma
Pekka Paatero
Erkki Puumalainen
Anneli Taina
Yrjö Tuokko

**Veteraani,
muista hakea
kuntoutukseen.**

Muistamisesta

”Herra, suo minun rauhallisin mielin kohdata kaikki, mitä päivä tuo tullessaan. Suo minun varaukselta antautua sinun tahtoosi. Opasta ja tue minua kaikessa, päivän jokaisena hetkenä. Ohjaa minun tahtoani ja opeta minua rukoukseen, uskomaan, toivomaan, antamaan anteeksi ja rakastamaan. Aamen.” – lauseita Optinan isien rukouksesta sielunrauhaksi

Kirkon perinteeseen kuuluu voimakkaasti muistaminen: muistellemme niin Raamatun tapahtumia kuin Kirkon historian tapahtumia. Päähuomio on tietysti aina Jumalan pelastushistorian tapahtumilla. Näistä erityisesti pääsiäisen sanoma ylösnousemuksesta on keskeinen. Apostolit saivat kaiken ristiinnaulitsemisen jälkeisen hämmennyksen ja pelon jälkeen kuulla Vapahtajan nousseen kuolleista.

Tyypillistä kirkon muistamiselle on myös se, että nämä muisteltavat juhla-aiheet eivät ole vain historian muistamista, vaan niiden merkitys avautuu myös meidän aikaamme. Kukin juhla on muistutus sen liittymiskohdasta omaan elämämme – kokemukseemme pyhästä. Pääsiäisen ylösnousemus-sanoman Kirkko on asettanut niin keskeiselle sijalle, että sitä muistellaan läpi vuoden jokaisena sunnuntaipäivänä.

Muistaminen elää kirkon perinteessä myös esirukousten muodossa. Ylösnouseksessa Kristuksessa esirukous yhdistää eri puolilla asuvia – jopa eri aikoina eläneitä. Arkikielessä voi kuulla sanottavan, että ’ei voi kuin rukoilla jokin asian tai jonkun ihmisen puolesta’. Rukous saatetaan siis mieltää viimeiseksi avuksi. Arjen elämässä meidän usein tulee huolehtia monenlaisista asioista jokapäiväisen elämän sujuvuuden varmistamiseksi. Ja tässä tarvitaan usein muiden apua. Korostan kuitenkin, että kaiken ihmillisen ja teknisen avun ohella esirukouksilla on merkitystä muutoinkin kuin viimeisenä apuna.

Muistamisessa on myös inhimillinen ulottuvuus: muistessamme historiamme ymmärrämme paremmin nykyaikaa. Sotaveteraanien kokemusten tunteminen ja jakaminen ovat muistamista, jolla rakennamme yhteiskuntarauhaa ja hyvinvointia. Meidät on myös kutsuttu toimimaan veteraanien arjen helpottajina: se on hengellistä toimintaa, jossa voimme toimia Jumalan käsinä, jalkoina ja silminä. Ylösnousemuksen juhliminen on myös Jumalan huolenpidon muistamista ja siitä voimaantuneina rukousten kantamista niin elävien kuin edesmenneitten puolesta.

Markku Salminen
kirkkoherra

Aitoja rautasormuksia veteraanien hyväksi

Sotavuosina suomalaiset vaihtoivat yli 300 000 kultasormusta ja tuhansia muita kulta- ja hopeaesineitä rautaisiin maaja ilmapuolustussormuksiin, jotta kullalla saataisiin se, mitä Suomi tarvitsi puolustaakseen itseään. Osa rautasormuksista jäi sotien aikana vaihtamatta. Vuonna 2006 Sotiemme Veteraanit -varainhankinta myi aitoja rautasormuksia. Tällöin sormuksia jäi myymättä erä, joka myydään nyt sotiemme veteraanien hyväksi.

Sormuksen hinta on 100 euroa.

Sormusten myyntituotto käytetään pienituloisimpien sotiemme veteraanien arjen tarpeisiin niin, että he voisivat asua omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään.

Rautasormusten ohella myydään keuhkokuumeen hopeisia Sotiemme Veteraanit -merkkejä ja -riipuksia, jotka ovat oivia lahjoja kevät-kesän juhlijalle. Tuotteita voi tilata Sotiemme Veteraanien verkkokaupasta www.veteraanit.fi tai puhelimitse numerosta (09) 678 430.

Sari Salpakari

Onnittelemme

Eero Särssi 90 vuotta

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry:n kunnia-puheenjohtaja Eero Särssi syntyi Hämeenlinnassa 24.4.1921, jossa vietti myös nuoruusvuotensa. Eero Särssi on Hämeenlinnan Lyseon kasvattaja ja myös hänen ensimmäinen työpaikkansa oli Hämeenlinnassa Kirjapainotalo Karistolla vuoden 1939 keväästä noin kahdeksan vuotta. Tuosta ajasta Eero Särssi joutui kuitenkin viettämään rintamalla 3 vuotta 8 kuukautta ja 12 päivää. Hänen joukko-osastonsa oli KTR 3:n 5.Divisioona.

Karistolla tehdystä työstä Eero Särssi muistelee, miten vaikeaa oli lotoa kyrillisillä kirjaimilla lento-lehtisiä käsin kirjoitetuista konsepteista. Ladontatyö helpottui suuresti, kun Suomussalmella saatiin sota-saaliiksi kirjoituskone, jossa oli kyrilliset kirjaimet ja Karistolle toimitettiin sel-

keät konseptit. Painetut lento-lehtiset pudotettiin vihollisen puolelle ja Eero Särssi harmittelee vieläkin, kun ei tullut säästettyä niistä yhtään kappaletta.

Eero Särssi siirtyi vuonna 1947 Jyväskylään Työn Voiman Kirjapainoon ja vuoden 1954 alusta hänet valittiin Kirjateollisuus Asioimisto Oy:n palvelukseen vastuualueena offset rotaatiokoneiden markkinointi. Tehtävä edellytti paljon työtä ulkomailla ja niinpä Eero Särssille tuli varsin tutuksi niin Eurooppa kuin Amerikan manner. Eero Särssi siirtyi eläkkeelle vuonna 1983.

Eero Särssin tärkeimmäksi harrastukseksi muodostui vapaaehtoistyö Sotaveteraanijärjestössä. Hän on toiminut monet vuodet aktiivisesti Sotaveteraanien asioiden hoitajana. Hän toimi aikanaan puheenjohtajana Hämeenlinnan-Va-

najan Sotaveteraanit ry:ssä ja Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry:ssä, joihin kumpaankin hänet on kutsuttu kunniapuheenjohtajaksi. Aikanaan Eero Särssi kuului myös Suomen Sotaveteraaniliiton hallitukseen Merkkipäiväänsä päivän-sankari juhlii 29.4. Hämeenlinnassa ystävien ja sukulaisten seurassa.

Pertti von Hertzen

Olavi Karttunen 80 vuotta

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Olavi Karttunen täyttää 80 vuotta 7.5.2011.

Hänellä on takanaan pitkä ura opettajana Pohjois-Karjalassa ja Kuopiossa. Eläkkeelle hän jäi vuonna 1991 Kuopion kaupungin Saarijärven koulun rehtorina. Jo pitkään sitä ennen

hän oli aktiivisesti mukana opettajain ammattiyhdistystoiminnassa sekä Kuopiossa että valtakunnallisesti.

Olavi Karttunen on ollut arvostettu vaikuttaja Kuopion kunnalliselämässä, kaupunginvaltuustossa ja -hallituksessa sekä useiden lautakuntien jäsenenä ja puheenjohtajana. Hänen maakunnallisista luottamustoimistaan voidaan mainita Savon Säätiön valtuuskunnan ja hallituksen jäsenyys.

Reserviupseeritoimintansa jatkoksi hän eläkevuosinaan paneutui koko tarmolla sotaveteraanityöhön. Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana hän on ollut vuodesta 2003 ja Sotaveteraaniliiton hallituksen jäse-

nenä 2005 - 2008. Sotaveteraaniliiton lehden toimituskunnassa hän on ollut vuodesta 2003.

Olavi Karttunen on ollut vastuunkantajana monessa suuressa tapahtumassa. Niitä ovat ennen muuta olleet valtakunnalliset sotaveteraanien laulujuhlat Kuopiossa vuonna 2000 ja Sotaveteraaniliiton liittopäivät vuonna 2010.

Asevelvollisuutensa Olavi Karttunen suoritti Karjalan Jääkäripataljoonassa, sotilasarvoltaan hän on reservin luutnantti. Harrastuksista tärkeimmät ovat kirjallisuus, varsinkin sotakirjallisuus, teatteri sekä liikunta.

Mauno Ikäheimonen

Veteraani, muista hakea kuntoutukseen.

Kanta-Hämeen seutukunnallinen kirkkopäivä maanantaina 9.5. Hämeenlinnassa

klo 10.00 juhla jumalanpalvelus, Hämeenlinnan kirkko

klo 12.00 juhla lounas Hämeenlinna, Aulanko

klo 13.30 päiväjuhla Hämeenlinna, Aulanko

Pohjois-Savon veteraanien kirkkopyhä sunnuntaina 15.5. Pielavedellä

Klo 10.00 Messu Pielaveden kirkossa

Klo 11.30 Kunniakäynti sanakaristillä ja seppeleiden lasku

Klo 12.00 Ruokailu

Klo 13.30 Päiväjuhla Pielaveden kirkossa

Ilmoittautuminen yhdistyksittäin 29.4. mennessä Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiriin, pohjois.savo.svp@sotaveteraaniliitto.fi.

Keski-Suomen seutukunnallinen kirkkopyhä sunnuntaina 15.5. Suolahdella

Tilaisuus alkaa jumalanpalveluksella kirkossa klo 10.00. Päiväjuhla pidetään Suolahden seurakunta-keskuksessa.

Jämsänjokilaakson seutukunnallinen kirkkopäivä sunnuntaina 15.5. Jämsänkoskella

Jumalanpalvelus klo 10.00 Jämsänkosken kirkossa

Ruokailu

Päiväjuhla

Hengellinen päivä Tukholmassa

Sotainvalidien ja Sotaveteraanien yhteinen hengellinen päivä Tukholman Suomalaisessa kirkossa Kaatuneitten muistopäivän yhteydessä lauantaina 15.5. Päivä alkaa klo 11.00 jumalanpalveluksella ja jatkuu soppalounaalla, jonka jälkeen on ohjelmaa.

Keski-Pohjanmaan seutukunnallinen kirkkopyhä sunnuntaina 22.5. Vetelissä

Klo 10.00 Jumalanpalvelus Vetelin kirkossa, saarnaa lääninrovasti Heikki Niemelä

Kunniakäynti sankarihaudoilla

Klo 11.45 Ruokailu koulukeskuksessa

Klo 13.00 Päiväjuhla liikuntakeskuksessa, juhlapuhe rovasti Väinö Salokorpi

Ilmoittautumiset 2.5. mennessä: Anna-Liisa Salo, puh. (06) 831 2356, 0400 493 505, keski-pohjanmaan.piiri@anvianet.fi tai Seppo Yli-Norppa, puh. 0500 854 999, keski-pohjanmaan.svp@sotaveteraaniliitto.fi.

Södra Finlands Krigsveteran-distrikts regionala kyrkodag i Sibbo söndagen den 29.5.

Uppvaktning vi Hältegravarna invid St. Sigfrids gamla gråstenskyrka kl. 11.15.

Högmässa i Sibbo kyrka kl. 12.00.

Måltid i Wessmanssalen , Kungsvägens skola ca kl 13.30 - 15.00

Sotiemme veteraanien kirkkopäivä Helatorstaina 2.6. Joutjärven kirkossa

Klo 10.00 Jumalanpalvelus, jonka jälkeen ruokailu.

Klo 13.00 Päiväjuhla, juhlapuhujana valtioneuvos Riitta Uosukainen

Varusmiessoittokunta

Linja- autot 2,3, ja 11 keskustasta

Päijät-Hämäläiset veteraanipiirijärjestöt

Tervetuloa!

Kymenlaaksolaisten sotiemme veteraanien kirkkopäivä torstaina 9.6. Hamina, Marian kirkko, eteläinen alue

Klo 10.00 Avajaisjuhla, Marian kirkko

Klo 10.30 Messu Marian kirkko

Klo 12.00 Kahvit Simeon-sali

Sotiemme Veteraanien Pohjois-Karjalan alueen kirkkopäivä lauantaina 11.6. Heinävedellä

Messu Heinäveden ev.lut. kirkossa klo 11.00, jonka jälkeen on ruokailu ja päiväjuhla.

Kenttäpiispa Hannu Niskanen saarnaa.

Päiväjuhlan juhlapuhujana on Lintulan luostarin nunna Kristo Duli.

Kymenlaaksolaisten sotiemme veteraanien kirkkopäivä torstaina 9.6. Sippolan kirkko, pohjoinen alue

Klo 10.00 Messu Sippolan kirkko, saarna piispa Seppo Häkkinen

Klo 11.00 Ruokailu seurakuntakeskuksessa

Klo 13.00 Päiväjuhla Sippolan kirkossa, seppelpartion lähettäminen

Lapin veteraanien kirkkopäivä keskiviikkona 15.6. Alatornion kirkossa

”Uusi sydän, uusi henki”

Klo 10.00 Tulokahvi

Klo 11.00 Viikkomessu kirkossa, lääninrovasti Ari Juntunen

seppelpartion lähettäminen

Klo 12.30 Ruokailu

Klo 13.45 Juhla kirkossa

Klo 15.00 Lähtökahvi

Ilmoittautuminen osastoittain 4.6. mennessä Raimo Kittilä, Kirkkotie 13, 95400 Tornio, puh. 0400 212 109.

Info: luottamuspapit Ilmo Pulkamo puh. 040 535 2285 ja Paavo Korteniemi puh.0500 992 960.

Satakunnan seutukunnallinen kirkkopäivä keskiviikkona 15.6. Laviassa

Klo 10.00–11.30 Messu, Lavian kirkko, kirkkoherra Anna-Kaisa Hautala

Seppeleenlasku Sankarihaudalla

Klo 12.00–13.00 Lounas, Suomelan koulu

Klo 13.00– Päiväjuhla, Suomelan koulu, juhlapuhe teol.tri Ossi Haaramäki

Lähtökahvit

Ilmoittautumiset yhdistyksittäin 31.5. mennessä Satakunnan Sotaveteraanipiiriin: satakunnan.svp@sotaveteraaniliitto.inet.fi.

Sotiemme veteraanien Pirkanmaan seutukunnallinen kirkkopäivä keskiviikkona 10.8. Pälkäneellä Aitoon Honkalassa

Klo 11.00 Sanajumalanpalvelus

Klo 12.00 Ruokailu (maksuton)

Klo 14.00 Päiväjuhla

Ennakoilmoittautumiset ehdottomasti kesäkuun loppuun mennessä osoitteella:

Sotainvalidien Veljesliiton Pirkka-Hämeen piiri ry, Otavalankatu 12 B 4, 33100 Tampere, sähköposti: jouko.sipila@sotainvalidit.fi.

Tiedustelut: Sotainvalidipiiritoimisto, puh (03) 222 6631 tai (03) 222 6641 (ei 11.7.-5.8.2011 välisenä aikana).

Pyydämme kunkin kunnan/entisen kunnan veteraanijärjestöiltä yhteisen ilmoituksen jonka perusteella tulemme lähettämään yhteyshenkilölle tarvittavan määrän ohjelmia ja ruokakuponkeja.

Tervetuloa !

Kauhajoen seutukunnallinen kirkkopäivä keskiviikkona 25.5.

Klo 11.00 Messu, Kauhajoen kirkko

Seppeleiden lasku

Ruokailu, Kauhajoen seurakuntakeskus

Klo 13.30 Päiväjuhla, Kauhajoen seurakuntakeskus, juhlapuhe rovasti Eino Perälä

Tervetuloa

Kauhajoen Seurakunta ja alueen veteraanijärjestöt

Vasa Krigsveterandistrikt-Vaasan Sotaveteraanipiiri rf kyrkodag 29.09. kl. 13.00 i trefalldighetskyrkan i Vasa

Biskop emeritus Gustav Björkstrand predikar

Kranspatrull till Hältegravarna

Matservering i restaurang Silveria

VÄLKOMMEN!

Kirkkopäivä 29.09. klo 13.00 Vaasan kirkossa

Emeritus piispa Gustav Björkstrand saarnaa

Seppelpartio Sankarihaudoille

Ruokatarjoilu ravintola Silveriassa

TERVETULOA!

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla Turussa

Kansallisen veteraanipäivän valtakunnallista pääjuhlaa vietetään Turussa 27.4. teemalla ”Viesti kulkee – vetovastuu vaihtuu”. Tällä sanomalla järjestäjät haluavat korostaa veteraanien jälkipolville jättämän viestin edelleen kuljettamisen tärkeyttä, veteraanien avustamisen ajankohtaisuutta ja perinnöstä huolehtimista. Veteraanien perinnön sanoma on ajaton, nyt on nuorempien aika huolehtia sen säilymisestä.

Juhlan ohjelmaa kuljettaa Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen**. Juhlapuheen pitää on nousiaislainen jatkosodan Tali-Ihantalan ratkaisutaistelujen veteraani **Eeri Hyrkkö** ja tilaisuudessa kuullaan myös nuoren puheenvuoro, jonka pitää lukiolainen **Janne Valve**.

Kansallisen veteraanipäivän

pääjuhla oheistapahtumineen sekä edellisenä iltana järjestettävä aseveli-ilta pidetään Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa. Aseveli-ilta on koottu teeman ”Laivasto sodassa” ympärille. Iltaa vietetään 26.4. klo 18.00-21.00.

Veteraanipäivän tapahtumat alkavat keskiviikkona 27.4. klo 10.00 lipunnostolla ja hartaustilaisuudella. Ruokailun jälkeen on vuorossa pääjuhla, joka alkaa klo 13.00.

Veteraanipäivän pääjuhlaan odotetaan noin 3000 sotiemme veteraania ja lottaa sekä kaatuneitten omaisia ja sotaorpoja.

Turun juhlan järjestelytoimikuntaa johtaa lippueamiraali **Bo Österlund**.

Tapahtumaa koskevat tiedot ovat internetissä osoitteessa www.kansallinenveteraanipaiva.fi.

Hyvät käytännöt – Ilomantsin kunnan malli veteraanipalvelujen järjestämisessä

Ilomantsi sijaitsee itäisessä Suomessa aivan valtakunnanrajan läheisyydessä. Ilomantsissa löytyy useampi sotaveteraanille tuttu tai tiettävästi sodanaikainen taitelupaikka sekä talvi- että jatkosodan ajalta. Ilomantsi on pinta-alaltaan aika laaja, 3172 neliökilometriä ja asukkaita on hiukan alle 6000. Asukkaista yli 65-vuotiaita on 28,3 % väestöstä.

Ilomantsissa veteraanipalvelut järjestetään moniammatillisena yhteistyönä. Sanomme mielellämme, että ilomantsilaista meidän palvelujemme järjestämisessä on kotikuntoutus, veteraanikuntoutuksen järjestäminen vastaanottotoiminnan kautta, omaishoidon tukihenkilökorvaus, yksityisen ja julkisen sektorin kesken tehtävä yhteistyö sekä veteraanijärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

Uusia käytäntöjä kuntoutukseen

Veteraanipalveluissa kunnan kotihoito on keskeisessä asemassa. Kotihoidon kautta järjestetään kotihoito ja erilaiset tukipalvelut kotona pärjäämisen tukemiseksi. Monen ikäihmisen, veteraaninkin, ensimmäinen tukipalvelu on kodin siivouksen järjestäminen. Järjestämme veteraanisiivouksen kunnan kotihoidon kautta. Olemme saaneet määrällisiä työtekijöitä kotihoitoon tätä toimintaa varten. Olemme ottaneet ilolla vastaan tulleen uudistuksen, joka mahdollistaa kotiin annettavan kuntoutuspalvelun myös ns. sosiaalisena kuntoutuksena. Olemmekin alkaneet toteuttaa sitä mm. meidän kotikuntouttajan kautta muistisairaille kotona asuville veteraaneille. Kotikuntouttajan mennessä kotiin saa esim. omaishoitaja hetken itselleen ja kuntoutuja pääsee mm. ulkoilemaan.

Kotikuntouttaja on meillä kunnan puolesta ollut jo reilut 10 vuotta. Toiminta on koettu erittäin hyväksi ja tarpeelliseksi. Kotikuntouttaja antaa kodeissa läheteellistä kuntoutusta, tekee ja toimittaa apuvälineitä sekä auttaa tarpeellisissa kodin muutostöissä. Aikaisemmin kotikuntouttaja teki enem-

Onni Ikonen sai ulkoiluseuraa kotikuntouttaja Salla Sissoselta. Kuva: Sh Päivi Laatikainen

män veteraanikuntoutusta, mutta nykyään veteraanikuntoutusta tekevät kodeissa pääasiassa ilomantsilaiset yksityiset fysioterapia-yritykset. Tämä muutos on lisännyt veteraanien valinnanvapautta kuntoutuksen suhteen. Veteraanien kuntoutuksen painopiste onkin siirtynyt laitostuntoutukselta avokuntoutukseen; päivä- ja kotikuntoutukseen.

Veteraanikuntoutuksen käytännön asiat hoidetaan Ilomantsissa lääkärin vastaanottojen kautta. Toimintaa hoitaa terveyskeskuksen terveyskeskusavustaja. Veteraanikuntoutukseen on jatkuva haku. Veteraanit ottavat yhteyttä terveyskeskusavustajaan ja saavat sitä kautta tarvittavat veteraanikuntoutuspäätökset. Veteraanikuntoutusta hakevan ei tarvitse käydä erikseen lääkärin vastaanotolla joka kerta. Tällä muutoksella on pyritty siihen, että olisi mahdollisimman helppo asioida ja kaikki toiminta tapahtuisi ns. yhden luukun periaatteella. Toiminta on koettu erittäin toimivaksi malliksi.

Yhteistyötä ja tukihenkilöitä

Omaishoidon tuessa meillä on ollut käytössä ns. tukihenkilökorvaus. Tukihenkilökorvaus on suuruudeltaan puolet alimasta omaishoidon tuesta ja tarkoitettu lähinnä taajama-alueen ulkopuolella asuville ja heidän avustamiseensa. Tukihenkilökorvauksen voi saada läheinen tai naapuri, joka auttaa ikäihmistä selviytymään omassa kodissaan (mm. asiointi, puunkanto), mutta varsinaisen omaishoidon tuen kriteerit eivät vielä täyty.

Tärkeä linkki veteraanipalvelujen onnistumisessa on ollut veteraanijärjestöjen kanssa tehtävä tiivis yhteistyö. Ilomantsilaiset veteraanijärjestöt tekevät yhteistyötä keskenään ja kunnan kanssa. Ilomantsissa on saatu veteraanijärjestöihin paljon kannattajajäseniä ja näin järjestöjen toiminnan jatkuminen on mahdollistunut. Yhteistyötä tehdään mm. oman veteraaniasiaan neuvottelukunnan kautta, avustetaan toiminnassa, tiedotetaan asioista ja tapahtumista.

Kunta tarjoaa veteraaneille ilmaisen uinnin kerran viikossa kunnan uimahallissa sekä on tarjonnut vuoden 2011 alusta alkaen ilmaisen ns. kimppakyydin kirkonkylän taajaman alueella (noin 10 km säteellä keskustasta). Kimppakyyti on ovelta ovelle maanantaista perjantaihin klo 8-16 välillä ajettava esteetön taksikyyti. Tämä helpottaa monen veteraanin asiointia ja sosiaalisen kanssikäymisen toteutumista. Tästä kimppakyydistä pääsevät nauttimaan myös taajaman ulkopuolella asuvat veteraanit tullessaan asioimaan kirkonkylälle.

Juhlat ovat osa meidän jokaisen arkea, myös veteraanien. Kansallisen veteraanipäivän juhlan järjestää kunnan perusturvaosasto ja itsenäisyyspäivän juhlan kunnan sivistysosasto. Juhlien järjestämisessä ovat hyvänä yhteistyökumppania olleet koululaiset.

Teksti: Hannele Komu,

Sh, TtM, hoito- ja hoivatyönjohtaja, Ilomantsin kunta, puh. 040 104 3220, hannele.komu@ilomantsi.fi.

Kuusamon yhteismetsä

Kitkantie 21, 93600 Kuusamo • puh. 040 750 0026
• www.kuusamonyhteismetsa.fi

- Ostamme metsätiloja
- Liitämme metsätiloja yhteismetsään osuuksia vastaan
- Myymme puutavaraa, keloja, polttopuuta, maa-aineksia
- Vuokraamme rantatontteja ja eräkämppejä

Rintamaveteraaneille kotiin vietävät kunnalliset avopalvelut

Valtion tämän vuoden talousarviossa on uutena tukimuotona otettu käyttöön rintamaveteraaneille kotiin vietävät avopalvelut. Valtiokonttori on antanut oman ohjeensa asian käytännön toteutuksesta 7.3.2011. Avopalvelujen toteutuksen voi kunnissa aloittaa aprillipäivänä eli 1.4.2011. Tämä on hyvä ja tarpeellinen laajennus siihen palvelujen kirjoon, joilla tuetaan veteraaniväestöön kuuluvien kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään. Vastavanlaisia avopalveluja ovat jo tähän mennessä voineet saada vähintään 20 prosenttiset so-tainvalidit.

Kunnallisiin avopalveluihin oikeutetun rintamaveteraanin tulee olla Suomessa asuva, vuosien 1939-1945 sotiin osallistunut rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelutunnuksen tai rintamatunnuksen omaava rintamaveteraani.

Määrärahaa voidaan käyttää sosiaalihuoltolain mukaisen kotipalvelun antamiseen sen tarpeessa oleville veteraaneille. Tällöin puhutaan ensisijaisesti ateria-, siivous-, pyykki- ja kuljetuspalveluista. Esim. halko-

jen hakkuu voi myös tulla kysymykseen ja muut vastaavanlaiset avustavat kotipalvelut.

Päätöksen avopalvelujen antamisesta tekee kunnan vastuullinen viranomais. Ministeri Risikko on omalta osaltaan korostanut kovasti sitä, että kunnissa katsotaan vahvasti tarveharkinnan perusteella se, minkälaisia palveluja kullekin veteraanille tulisi tuottaa – voimassa olevien säädösten puitteissa ja määrärahojen rajoissa. Osassa kuntia on kunnan itsensä rahoittamaa palvelua veteraaneille. Kaikissa kunnissa on valtion rahoittamana veteraanikuntoutusta ja nyt uutena mahdollisuutena kotiin vietäviä avopalveluja. Ministerin sanoja lainatakseni ”tarjottimella” on erilaisia palveluja, joista kunnan vastuuhenkilöt sitten keräävät kullekin veteraanille sopivan yhdistelmän. Veteraanin ei tarvitse tietää, mistä lähteestä rahoitus tulee, hänen tulee saada niitä palveluja - mahdollisuuksien mukaan -, mihin hän on oikeutettu. Tämä kaikki vaatii toki kunnissa paljon työtä, erilaisia resursseja ja yhteistoimintaa eri viranomaisten kesken.

Tähän ministeri ns. maakuntakierroksellaan kovasti kuitenkin kuntien edustajia kannusti.

Rintamaveteraaneille kotiin vietävien kunnallisten avopalvelujen osalta tämä vuosi on kokeiluvuosi. Valtiokonttori kerää kunnista tietoa siitä, minkälaisiin palveluihin määrärahaa on kunnissa käytetty ja millä tavoin uusi järjestelmä on toiminut. Määrärahaa on käytettävissä kaiken kaikkiaan 2,3 miljoonaa euroa. Se on jaettu kuntiin kunnassa asuvien, ylimääräistä rintamalisää saavien veteraanien lukumäärän suhteessa. Määräraha itsessään ei ole suuri, ottaen huomioon rintamaveteraanien lukumäärän, mutta se on hyvä avaus uuden palvelujen käyttöönotolle. Ja ennen kaikkea hyvä lisä jo olemassa oleville palveluille. Kyseessä on siis palveluvalikon laajennus.

Tärkeää on, että kaikkia mahdollisia eri vaihtoehtoja käytetään tehokkaasti – rintamaveteraanien parhaaksi.

Marja-Liisa Taipale,

Linjanjohtaja

Valtiokonttori /

Vahingonkorvauspalvelut

Kuntoutuksen rinnalle kunnallisia kotipalveluja

Valtion vuoden 2011 talousarviossa on varattu 2,3 miljoonaa euroa veteraaneille tarkoitettuun kotiin vietäviin kunnallisiin avopalveluihin. Määräraha on jaettu kunnille 1.4.2011 kunnassa asuvien, ylimääräistä rintamalisää saavien veteraanien lukumäärän suhteessa. Sen käyttö ei kuitenkaan ole sidottu ylimääräistä rintamalisää saaville, vaan sen käyttöön sovelletaan sosiaalihuoltolain mukaista tarveharkintaa kuitenkin niin, että veteraanin tuloja ei tarvitse selvittää, vaan palvelun tarve ratkaisee. Sotainvalideille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, ei voida antaa tämän määrärahan perusteella rintamaveteraaneille tarkoitettuja kunnallisia palveluja.

Kuntien työntekijöillä suuri vastuu

Ylimääräistä rintamalisää saavien määrä oli vuoden vaiheessa 26 460 veteraania ja määräraha on 86,92 euroa /veteraani. Kunnassa asuvien veteraanien kokonaismäärä on huomattavasti suurempi kuin ylimääräistä rintamalisää saavien määrä ja tämä tietysti pienentää määrärahaa huomattavasti veteraania kohden.

Miten määrärahojen käyttö organisoidaan kunnissa, on monella taholla epäselvä. Puutteellinen käytön ohjeistus vaikeuttaa työn suunnittelua kunnissa. Veteraanien odotukset saattavat olla korkealla; odotetaan kotipalveluja, apuvälineitä jopa terveydenhuollon palveluita ym. Kuntien työntekijät joutuvat nyt sen valinnan eteen; mitä ja kenelle avun ja tuen tar-

peessa olevalle voidaan tämän määrärahan kautta tukea myöntää, kaikille siitä ei riitä.

Mutta kuten vanha sananlasku sanoo; ”lisänä se on rikka rokassa”. Liitto pitää tavoitteenaan sitä, että määrärahaa nostetaan tuntuvasi veteraanien tarvitsemien tukipalveluiden varmistamiseksi.

Monessa kunnassa on kuntapalvelut kohdallaan. Silloin on varmasti helpompi koota myös näitä pieniä, mutta välttämättömiä lisäpalveluja tämän kunnille tulleen määrärahan avulla.

Kunnat joutuvat tekemään selvityksen määrärahan käytöstä samoin kuin kuntoutusmäärärahasta Valtiokonttorille vuoden 2012 keväällä.

Anni Grundström

Takuueläkkeen hakeminen

Täysi takuueläke on 1.3.2011 alkaen **687,74 e/kk**. Sen voit saada vain silloin, kun sinulla ei ole lainkaan muita eläkkeitä. Takuueläkettä voi hakea joko suullisesti tai kirjallisesti. Hakija voi soittaa Kelaan numeroon 020 692 202 tai toimittaa hakemuslomakkeen Kelaan tai käydä Kelan toimistossa tai yhteispalvelupisteessä. Hakemuslomakkeita saa Kelan internet-sivuilta tai toimistoista.

Valtakirja avuksi Kela-asiointiin

Jos itsellä on vaikeuksia hoitaa Kela-asioita, voi hän valtuuttaa toisen henkilön asioimaan puolestaan. Yleinen valtuutus Kelan etuusasioiden hoitamista varten on VAL 2 tai Yksilöity valtakirja VAL 3 asioiden hoitamista varten.

VAL 3 -lomake on rajattu valtakirja, joka antaa valtuute-

tulle oikeuden hoitaa tiettyjä asioita. Tällä lomakkeella esimerkiksi veteraani, jolla on oikeus takuueläkkeeseen, voi valtuuttaa toisen henkilön hakemaan takuueläkettä puolestaan.

VAL 2 -lomake antaa laajemmat valtuudet, esimerkiksi iäkkäät vanhemmat voivat valtuuttaa lapsensa hoitamaan heidän kaikki Kela-asiansa.

Kumpikaan valtakirja ei oikeuta muuttamaan edunsaajan maksuosoitetta ilman valtakirjassa olevaa erillistä mainintaa. Valtakirjan haltijalla ei myöskään ole oikeutta saada muita salassa pidettäviä tietoja kuin ne, jotka ovat tarpeen asioiden hoitamiseksi.

Poikkeuksellisesti esim. puhelinpalvelussa voi antaa toiselle henkilölle valtuutuksen hoitaa asiaansa myös suullisesti. Kela tarkistaa tällöin sekä valtuutetun että valtuuttajan henkilöllisyyden.

Asuntojen korjausneuvontaa 20 vuotta

Korjausneuvontatoiminta on auttanut tuhansia veteraaneja asumaan omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Vanhustyön keskusliiton korjausneuvontatoiminta vietti 20-vuotisjuhlaa 15.3. Toiminnasta julkaistiin historiikki Helsingissä pidetyn juhlaseminaarin yhteydessä.

Liiton korjausneuvontaverkostossa on nykyisin 15 korjausneuvojaa, jotka toimivat eri puolilla Suomea. Neuvojat auttavat remonttitarpeiden kartoittamisessa, suunnittelussa, avustusten hakemisessa ja tarvittaessa myös muutostyöt tekevän urakoitsijan etsimisessä. Korjausneuvonta on maksutonta, mutta remontin asiakas maksaa itse. Mahdolliset avustukset kattavat osan kustannuksista. – Korjausneuvonta on vahvasti verkostoitunut muiden vanhusten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Sotainvalidien ja veteraanien asuntoja on kunnostettu vuodesta 1991 lähtien korjausneuvonnan avulla noin 20 000. Hankkeiden yhteenlaskettu arvo nousee yli 160 miljoonan euron. Vuositasolla remonttisuunnitelmia tehdään reilun 10 miljoonan euron edestä.

Korjausneuvoja Tapio Karhu.

– Korjausneuvontaan tulee yhteydenottoja noin 18 000 vuosittain ja neuvontakäyntejä tehdään runsaat 2 500 vuodessa. Remontit koskevat eniten pesutilojen muutos- ja korjaustöitä sekä liikkumista helpottavien tukikahvojen asentamista, kertoi Tapio Karhu pitämässään puheenvuorossa.

Miksi sotiemme veteraanien perinnetyötä tehdään 2020- luvullakin?

Pertti Suominen on toiminut Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtajana vuodesta 2005.

Tammenlehvän Perinneliitto on yhdessä Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa käynnistänyt viime sotiemme veteraanien perinnetyötä koskevan tulevaisuussuunnittelun. Taustalla on suuri muutos, jota on kuvattu sanomalla, että me olemme 2020- luvulle tultaessa siirtymässä veteraaniaikakaudesta perinneaikakauteen. Veteraanien rivit hiipuvat, on tullut aika miettiä, miksi ja miten meidän nuorempien tulisi kantaa vastuamme vaalittavaksemme uskotusta ainutkertaisesta ja arvokkaasta perinteestä.

Keskeisiä kysymyksiä tässä suunnittelutyössä ovat, miten ja millä voimin perinnetyötä kentällä tulevina vuosina tehdään. Tähän liittyy myös ajatus nykyisten sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten muuntautumisesta Perinneliiton alueellisen perinnetyö tekijöiksi.

Veteraanien viesti jälkipolville

Tulevaisuudesta keskusteltaessa kuulee usein kysyttävän, miksi perinnetyötä on vielä veteraanien jälkeenkin tehtävä? Vastauksia on monia, joista vähäisin ei ole veteraanien oma tahto. Huhtikuussa 2003 valtakunnalliset veteraanijärjestöt, Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto, Rintamaveteraaniliitto ja Rintamanaisten Liitto perustivat Tammenlehvän Perinneliiton halutessaan varmistaa, että sodat kokeneen sukupolven kokemukset ja tarinat säilyvät jälkipolvien tietoisuudessa pitkälle tulevaisuuteen.

Perinneliiton perustamis-

asiakirjassa veteraanien viesti jälkipolville on kiteytetty neljään toteamukseen: 1) Sotiemme veteraanien teot ja saavutukset sodan ja rauhan aikana ovat arvokas osa Suomen historiaa. 2) Veteraanien sanoma tuleville sukupolville on, että pienikin kansa voi puolustaa menestysellisesti itsenäisyyttään ja vapauttaan. 3) Sotiemme aikainen sukupolvi luotti kansojen välisen ristiriitojen ratkaisemiseen neuvottelemalla. Se joutui kuitenkin aseina puolustamaan kansamme olemassaoloa äärimmäisen uhan edessä. 4) Veteraanien teot itsenäisyyden ja kansanvaltaisen järjestelmämme säilyttämiseksi ovat vapaan ja vauraan Suomen perusta.

Tähän veteraanien sanomaan sisältyy vahva kansallinen arvoperinne, joka vielä 2020- luvulla ja sen jälkeenkin ansaitsee tulla jatkuvasti toistetuksi.

Veteraanien kädenjälki näkyy myös käytännön perinnetyössä. Tästä ovat osoituksena eri puolilla maata olevat lukuisat muistomerkit ja perinnetilat, joiden aikaansaamiseksi veteraanit ovat osoittaneet esimerkillistä aloitteellisuutta. Samoin on historiikkeihin ja matrikkeleihin koottu tuhansia tarinoita kansakunnan yhteisistä ponnisteluista jälkipolvien luettavaksi.

Tämän aineellisen, käsin kosketeltavan, silmin nähtävän ja korvin kuultavan perinteen säilyminen on sekin turvattu. Sillä on myös tulevaisuudessa oltava hoitajansa ja esillä pitäjänsä. Muuten on olemassa vaara, että monet aikaa, vaivaa ja rahaa vaatineet hankkeet,

joita pääkaupunkiseudultakin löytyy, ovat lopulta olleet turhia.

Historiasta tulevaisuuden käyttövoimaa

Pari vuotta sitten tehty laaja kansallinen tutkimus osoittaa, että suomalaisten käsitykset omasta historiastamme ovat viime vuosikymmenien kuluessa muuttuneet ja tulevat luultavasti uusien ikäpövien myötä edelleen muuttumaan. Tämä muutos heijastuu myös viime sodistamme ja niihin osallistuneesta sukupolvesta käytävään keskusteluun. Historiatietoisuus on tullut aiempaa moniulotteisemmaksi.

Talvisodan sankaruus ja jälleenrakentamisen uhraukset ovat tutkimuksen mukaan saaneet rinnalleen karummankin kuvan menneisyydestämme traumoineen ja ahdistuksineen. Silti tutkijat toteavat, että yhteiset käsitykset mennei-

syydestä ovat myös tarpeellista käyttövoimaa silloin, kun esitetään tulevaisuuden tavoitteita. Siksi historialla ja siihen liittyvillä käsityksillä on heidän mukaansa merkitystä.

Tällaista harkittua tulevaisuuden käyttövoimaa voimme löytää sanoista, jotka veteraanien lausumina on kirjoitettu kansallisena veteraanipäivänä vuonna 2005 allekirjoitettuun Perinneliiton perinneadressiin: ”Veteraanien perintö on kertomus uhrautuvaisuudesta, sitkeydestä, lähimmäisen huomioonottamisesta, velvollisuudentunnon ja tulevaisuudenuskosta.” Tällaisten nykypäivän yhteiskunnalle yhä vieraammiksi käyvien yhteisöllisyyttä korostavien perustekijöiden säilymistä ja vahvistumista meidän tulisi kaikin keinoin edistää.

Veteraaneja ei jätetä

On luonnollista, että veteraanien hyvinvoinnista ja toimeen-

tulosta on pidettävä huolta niin pitkään kuin tukea tarvitaan. Samaan aikaan on kuitenkin katseet suunnattava myös perinnetulevaisuuteen. On aloitettava sellainen valmistelutyö, mitä perinnetyön onnistunut hoitaminen tulevina vuosikymmeninä eri puolilla maata vaatii.

Lähtökohdat perinnetyön tekemiselle ja tulevaisuuden pohtimiselle ovat tänä päivänä erittäin hyvät, ehkä paremmat kuin koskaan ennen. Veteraaneja, heidän työtään ja heidän jättämäänsä perintöä arvostetaan laajasti koko suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämän myönteisen asenteen säilyminen on turvattava. Osaltaan me kaikki voimme vaikuttaa siihen osoittamalla, että veteraanien yhteinen taival jatkuu perinnetyön tekijöidenkin kautta.

Pertti Suominen

Lotta Svärdin 90-vuotisjuhlat

Lotta Svärd säätiö ja Suomen Lottaperinneliitto järjestivät kolme vaikuttavaa tilaisuutta järjestön 90-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Turussa ja Tampereella järjestetyt tilaisuudet olivat perinteisiä juhlia puheineen, mutta Helsingissä 23. maaliskuuta järjestetty poikkesi edellisistä. Kansallisoopperan näyttämöllä nähtiin Lotan tarina -musiikkinäytelmä. Tarinan juoni alkoi 1910-luvulta ja päättyi lottajärjestön lakkauttamiseen 1944.

Fanni Luukkosta esitti **Riitta Uosukainen** ja Mannerheimin roolissa oli **Timo Närhinsalo**. Käsikirjoituksesta vas-

Kansallisoopperan lämpiössä ennen juhlaa tapasivat professori Eeva Tapio ja valtioneuvos Riitta Uosukainen.

tasivat **Susanna Koski, Irja Rättö** ja **Anna-Maria Wilskman**. Ohjaajana oli **Elina Ylisuvanto**.

Tasavallan Presidentti Tarja Halonen kunnioitti läsnäololleen juhlaa.

Vaikuttava musiikkinäytelmä kansallisoopperassa on päättynyt.

Veteraaniperinteen vaalija -kilpi kuudelle

Tammenlehvän Perineliiton myöntämien Veteraaniperinteen vaalija-kilpien luovuttaminen sotiemme veteraanien perin-

netyötä tekeville kohteille jatkuu. Liiton hallituksen tekemien päätösten mukaan kilvet on maaliskuun aikana käyty luovuttamassa Suojeluskunta- ja

Lotta Svärd-museolle Seinäjoella, Talvisotamuseolle Kuhmossa ja Syvärannan Lottamuseolle Tuusulassa. Kilvet on päätetty myöntää myös Ilma-

torjuntamuseolle, Suomen Tykistömuseolle ja Raatteen Portille. Nämä kilvet luovutetaan kevään ja kesän aikana. Perineliiton tarkoituksena on edel-

leen laajentaa kilven saajien joukkoa eri puolilla maata.

Perinneliiton varapuheenjohtaja Matti Niemi luovutti 15.3. järjestetyssä tilaisuudessa Syvärannan Lottamuseolle myönnetyn veteraaniperinteen vaalija-kilven Lotta Svärd Säätiön edustajalle Marja Hämäläiselle. Kuva: Anni Solja.

Seinäjoen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Raimo Ristilä (vas.), kaupunginjohtaja Jorma Rasinmäki ja museotoimenjohtaja Susanna Tyrväinen ottivat vastaan Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-museolle 10.3. luovutetun veteraaniperinteen vaalija-kilven. Kuva: Heikki Hakanen/Sanomalehti Ilkka.

Perinneliiton puheenjohtaja Eino Siuruainen luovutti kilven Kuhmon Talvisotamuseolle Talvisodan päättymispäivänä 13.3. Sen ottivat vastaan museonhoitaja Hilkka Tampio (kesk.) ja Kuhmon kaupunginjohtaja Eila Valtanen. Kuva: Jenni Leinonen.

Talvisodan muistoa kunnioitettiin Keravalla

Talvisodan päättymisen 71-vuotismuistopäivänä VETRES Keski-Uusimaa järjesti kymmenennen kerran kirkkotilaisuuden. Järjestelyvuorossa oli Keravan seurakunta. Järvenpään ja Tuusulan seurakunta tukivat muistotilaisuutta järjestämällä veteraaneille linja-autokuljetukset. Messun jälkeiseen ohjelmalliseen kahvitilaisuuteen Keravan seurakuntakeskuksessa osallistui noin 200 henkilöä.

Messussa emerita kirkkoherra **Anja Hänninen** saarnapuheen sisältö liittyi talvisodan muistoon yhdistettynä päivän evankeliumin sanomaan kärsimyksestä ja luopumisesta. Saarnan alussa Hänninen esitti osuvan kysymyksen, mitä yhteistä ja mitä eroa voisi olla Talvisodan

Raatteen tiellä ja päivän evankeliumin Ristin tiellä?

On ollut suunnitelmat, mitä pitää tehdä ja miten toimia. Molemmilla teillä on oltu kasvotusten elämän ja kuoleman edessä. On kohdattu ahdistusta, luopumista, kuolemaa ja voittojakin. Monen sankarivainajan haudalla on kyselty elämän tarkoitusta, Jumalan tahtoa ja suunnitelmaa. Kuinka paljosta onkaan pitänyt luopua vapaan isänmaan puolesta.

Muistopäivän ainutkertainen tapahtuma oli Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtajan ja VETRES Keski-Uusimaan hallituksen jäsenen **Heikki Talvelan** puheenvuoro ja lahjoitus Ilmatorjuntamuseolle. Talvela selvitti jatkosodassa 6.12.1941 kaatuneen Pek-

ka-veljensä talvisodan aikaista toimintaa KTR 4:n 1. Patterin patteriupseerina ja tämän talvisodassa täyttämää kahta sinikantista sotapäiväkirjavihkoa, jotka ovat lähinnä ampumapöytäkirjoja, mutta sisältävät myös kaksi taistelukertomusta päiviltä 22.1. ja 8.3. Yksikkö taisteli 16. helmikuuta 1940 asti Länsi-Kannaksella Marjapellonmäen lohkolla. Talvela luovutti nämä tulipalossa 10.2.2010 vahingoittuneet mutta puhtaaksi kirjoittamansa sotapäiväkirjat ja Marjapellonmäen taistelualueen kartan sekä komentokorsussa olleen Suomen pienoislipun Ilmatorjuntamuseolle talvisodan veteraanin **Olavi Lintulan** kanssa.

Juhlapuheessaan VETRES Keski-Uusimaan puheenjohtaja **Antti Simola** toi esiin talvisodan yksityiskohtia kuten Kannaksella vihollisen 104 patterin tykistöylioimaa puolustajan 16 patteria vastaan, joilla oli ammustarvikkeitakin aivan liian vähän. Simola toi juhlapuheessaan esiin myös Aimoisänsä, reservin vänrikin tais-

telua Summassa Pekkalan tukikohdan päällikkönä, jossa hän haavoittui vakavasti 11.2. Simola nosti esiin myös talvi- ja jatkosodan opetukset kansakunnallemme ja siinä maanpuolustuksen merkityksen uusien sotien välttämiseksi. Tänä päivänä se merkitsee edelleen yleisen asevelvollisuuden säilyttämistä osana Suomen turvallisuusratkaisua.

VETRES Keski-Uusimaan hengellisen toimikunnan puheenjohtaja **Seppo Väätäinen** tiivistä muistotilaisuuden päättösanoissaan:

Olemme tässä päivässä palanneet ajassa taaksepäin. Kansakunta, joka muistaa menneisyytensä, osaa elää ja ajatella vain sotaa, vaan mitä on rauha ja sen tuleminen. Se oli talvisodan miesten ja naisten toivo. Sitä ennen oli yhdessä kestävä. Täs-

VETRES Keski-Uusimaan hallituksen jäsen Frans Krogell toi veteraanipuheenvuorossaan esiin talvisodan tapahtumia.

sä on silloisten nuorten miesten ja naisten toivo ja tämän päivän veteraanien usko ja viesti."

Teksti ja kuvat: Veikko Karhumäki

Keravan reserviupseerien Ville Sariola toi muistotilaisuuteen nuorten tervehdyksen kertoen Sariolan suvun toiminnasta SK-järjestössä ja Lotta Svärdissä sekä heidän osallistumisistaan sotiimme.

VETRES Keski-Uusimaa on Järvenpään, Keravan ja Tuusulan alueelle 8. joulukuuta 1999 perustettu rekisteröimätön veteraani- ja reservijärjestöjen yhteistoimintaorganisaatio. Sen valtuuskuntaan kuuluu 38 sidosryhmää, Itä-Uudenmaan Aluetoimisto, 3 kuntaa, 3 seurakuntaa, 3 veteraanitoimi ja -neuvottelukuntaa, 8 veteraanijärjestöä, 4 maanpuolustusjärjestöjen piirijärjestöä, 15 maanpuolustusjärjestöä ja 1 sotilaskotiyhdistys.

APU VIRTSANKARKAILUUN

MediSet-tuotteet

- Varmuusalusasut
- Vuodesuojat
- Uimahousut
- Irtosuojat
- Ympäristöystävälliset
- Kestävät yli 200 pesukertaa
- Mukavat
- Huomaamattomat

Tilaa ilmainen esite
0400 223 446

www.divisa.fi • info@divisa.fi
Maahantuonti ja myynti

Suojeluskuntapojasta hallintomiesvaikuttajaksi

Sotaveteraani Eeri Hyrkkö asuu yksin rivitaloasunnossaan Nousiainen keskustassa. Täällä kunnalliset palvelut ovat lähellä.

Eeri Hyrkkö liittyi jo kouluikäisenä suojeluskuntapoiikiin. Jatkosodassa hän taisteli ryhmänjohtajana ja joukkueen varajohtajana Maaselän kannaksella ja Ihantalassa. Sodan jälkeen hän toimi vuosikymmeniä sekä maakunnallisissa että valtakunnallisissa hallintomiestehtävissä.

Eeri Hyrkkö syntyi Hyrkön sukutilalla Nousiassissa 30.11.1922. Tultuaan kotitilansa isännäksi vuonna 1946 oli hän järjestyksessä sukutilan 20:s isäntä. Käytyään kuusivuotisen kansakoulun kehottivat niin Eerin vanhemmat kuin opettajakin häntä jatkaamaan oppikoulussa, mutta poika halusi tehdä maatilan töitä. Valmistautuessaan vastaanottamaan tilan isännöityä, hän kävi Vakka-Suomen maamieskoulun ja hankki laajasti yleistietoa monin eri tavoin.

Sota-aika ja sodanjälkeinen kiire siirsivät perheen perustamisen aina vuoteen 1949. Vaimo Leena Tasanen löytyi lähes naapurista. Perheeseen syntyi

poika ja tyttö. Nyt lastenlapsia on kaksi, mutta vaimo Leena on jo edesmennyt.

Sotaan oli varauduttava

Maaseudulla yleisesti vallinneen tavan mukaisesti Eeri Hyrkkö liittyi suojeluskuntapoiikiin vuonna 1936 ja siitä kolmen vuoden kuluttua varsinaiseen suojeluskuntaan. Talvisota syttyi juuri samana päivänä, jolloin Eeri täytti 17 vuotta.

Nuoresta iästä johtuen hän ei vielä talvisotaan joutunut, mutta suojeluskuntalaisena erilaisiin vartiointitehtäviin kylläkin. Erityisesti nuoren miehen mieleen jäi vartiointivuoro Turussa, öljysataman pommituksen aikana.

Olin helmikuun 16. päivä 1940 vartiossa Pansion öljysatamassa. Illalla oli satamaan tullut polttoainelastissa ollut rahtilaiva, jonka lastina ollut bensiini oli lastattu 200 litran peltitynnyreihin. Illan ja yön kuluessa lasti oli saatu purettua junaan ja laiva oli lähtenyt jo takaisin paluumatkalle, mutta juna seiso i edelleen satamassa. Silloin paikalle jyrsti vihollisen pommituslaivue ja pommitus alkoi.

Koska satamassa ei ollut mitään näkö- tai turvasuojaa, hyppäsin tyhjien tynnyreiden väliin. Pommien räjähtely ja sirpaleiden synnyttämä meteli oli huumaaava. Mutta siellä tynnyreiden välissä selvisin kuin ihmeen kautta, Eeri muistelee. Junan kaksi viimeistä vaunua syttyivät palopommista palaamaan, mutta varsinaiselta polttoaineräjähdykseltä välttyttiin.

Pahimpaan pakkasaikaan

Viikko ennen jatkosodan syttymistä oli Eeri Hyrkön tehtävänä jakaa lähialueen asevelvollisille palvelukseenastumismääräyksiä. Mutta jo kolmen kuukauden kuluttua siitä sai hän itsek in sellaisen. Hänen oli ilmoit tauduttava 18.9.1941 Kokemäellä sijaitsevaan joukkoyksikköön. Alokaskausi jäi vain viiden vuorokauden mittaiseksi, kun aliupseerikoulutus jo alkoi. Aliupseerikoulun kesto oli yksi kuukausi, jonka jälkeen hän korpraalina toimi kouluttajana samassa paikassa.

Lähtö rintamalle oli aistittavissa tammikuun alussa 1942, kun meille jaettiin saksalaiset kypärät, tshekkiläiset kaasuammarit ja argentiinalaiset rautaisannokset, Eeri muistelee. Osalla pojista oli suojeluskuntapuku, toisilla armeijan asu, mutta eräillä edelleen

musta siviilipomppu, joka nyt vaihdettiin englantilaiseen univormuun. Kysymyksessä oli siis varsin kirjava sotilasosasto.

Varsinainen lähtöpäivä sotatoimialueelle oli 13.1.1942 ja ilmoittautuminen Karhumäessä JR 35:ssä. Matka härkävauussa tehtynä kesti neljä vuorokautta. Koko alkuvuosi oli tuolloin erittäin kylmää, yleisesti 40 asteen pakkasia useita viikkoja, kireimmillään – 48 astetta. Varsinaiseen rintamalinjaan eivät nuoret sotilaat heti joutuneet, mutta saapumiskauden lopulla kylläkin.

Rintamalinjamme sijaitsivat Maaselän kannaksen keskivaiheilla, josta maaliskuun puolivälissä saimme siirron Äänisjärven pohjoispäähän Poven tsan lohkolle, joka olikin asemasodan vaikeimpia. Vihdoin juhannuksena 1943 yksikköämme pääsi lepovuoroon

Ihantalalan muistomerkin paljastusjuhla 7.6.1992. Sankarihauta sijaitsi vain 50 metriä rintamalinjan edessä. Kukkalaiteen patsaalle laskivat JR35:ssä palvelleet sotaveteraanit.

Saako olla monipuolista pankkipalvelua?

Saako olla asiantuntevaa omaisuudenhoitopalvelua?

Saako olla kattavaa kiinteistönvälityspalvelua?

Saako olla ammattitaitoista vakuutuspalvelua?

AKTIA SUOMESTA, HAUSKA TUTUSTUA!

Meiltä saat saman katon alta kaikki tarvitsemasi pankki-, omaisuudenhoito-, vakuutus- ja kiinteistönvälityspalvelut.

Tervetuloa!

Aktia

Näkee jokaisessa asiakkaassaan ihmisen.

ja oli lähes puoli vuotta linnoitustöissä rintamalinjan takana.

Joulukuussa 1943 otimme asemat vastaan Maaselässä, lähellä Seesjärveä. Kävimme puolustussotaa tällä melko helpolla lohkolla aina siihen asti, kunnes kävi käsky lähteä Karjalan kannakselle. Maaselästä marssimme kahdeksassa päivässä 240 km:n matkan Suojärvelle, jossa ennen junaan nousua pataljoonan komentoja kutsui joukot koolle ja kertoi meidän pian joutuvan todella koviin taisteluihin ja jos niistä kunnialla selviämme, niin jokaiselle sotilaille on luvassa maata, Eeri Hyrkkö muistaa. Mistä hän tällaiset valtuudet oli saanut, sitä emme tietäneet.

Ihantalaan saavuimme kesäheinäkuun vaihteessa, eli juuri samaan aikaan kun rintamalinja vedettiin Talista Ihantalan tasalle. Linjamme olivat kirkonmäellä, jossa onnistuimme asemamme myös säilyttämään. Sieltä komppaniamme siirrettiin Vakkilan kylän lohkolle, jossa poteroissa vietimme kesän 1944 aina aselepoon asti.

Haavoittumattomana käyty yli kolmen vuoden sotaretki alikersantti Hyrkön osalta päättyi 16.11.1944 kotiuttamiseen.

Yhteiskunnalliset asiat kiinnostivat

Saatuun Hyrkön sukutilan isännöyden vuonna 1946 heittäytyi Eeri Hyrkkö mukaan yhteiskunnalliseen toimintaan, ensin kunnallispolitiikkaan, pian myös osuustoimintaan ja maatalousjärjestöihin

sekä myöhemmin myös sotaveteraanityöhön. Hyrkön hallintomiesura alkoi 24-vuotiaana Nousiaisten kunnanvaltuutettuna. Ura eteni maakunnalliselle ja valtakunnalliselle tasolle ja lopuksi maanviljelysneuvoksena yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi, joka ura jatkui vielä 2000-luvullakin.

Toiminta maakunnallisissa osuuskunnissa nosti Eeri Hyrkön mukaan myös Pellervo-Seuran hallintoon, sen valtuuskuntaan ja puheenjohtajistoon. Samalla hän joutui ratkomaan seuran jäsenosuuskuntien keskinäisiä kiistakysymyksiä. Pahimmat niistä koskivat teuraskarja- ja maataloustarvikekauppaa, jotka pahimmillaan saattoivat myös Pellervo-Seuran sisäisiin vaikeuksiin. Molemmat kiistakysymykset jäivät sovittamatta ja päättyivät osittaiseen liiketoimintojen eroon tai niiden jakautumiseen.

Samankaltaista kädenvääntöä tapahtui myös maakuntaliitoissa sekä henkilökysymysten osalta myös poliittisessa toiminnassa. Eeri Hyrkkö oli näissäkin kysymyksissä keskeisessä asemassa. Hän oli poliittinen taustavaikuttaja ministeri- ja virkamiespaikkoja täytettäessä.

Eeri Hyrkön tärkeimmät luottamustoimet:

Nousiaisten kunnanvaltuuston puheenjohtaja 1970–1984 ja Maakuntaliiton hallituksen puheenjohtaja 1972–1988, Osuuspankin keskusliiton hallintoneuvosto jäsen 1965–1990, Osuusteurastamo LSO:n hallitus puheenjohtaja 1962–1990

ja TLK:n hallintoneuvosto puheenjohtaja 1982–1988, Sotaveteraanipiirin huolto- ja tukiyhdistyksen hallituksen jäsen 1982–, Varsinais-Suomen piirin hallituksen jäsen 1996- ja puheenjohtaja 2002-2009.

Huomio Sotaveteraanitoimintaan

Kun Nousiaisten sotaveteraaniiyhdistys perustettiin 1965, liittyi myös Eeri Hyrkkö välittömästi yhdistyksen jäseneksi. Tuolloin hänellä oli jo niin paljon maakunnallisia ja valtakunnallisia hallintotehtäviä, ettei hänellä ollut enää aikaa ottaa vastaan uusia tehtäviä.

Vuosien mittaan aikaa hallintotehtävistä vapautui ja niin Hyrkkö tuli tiiviimmin mukaan sotaveteraanitoimintaan. Hän on nykyisin Nousiaisten sotaveteraaniiyhdistyksen ja Varsinais-Suomen sotaveteraanipiirin sekä Varsinais-Suomen sotaveteraanien huolto- ja tukiyhdistyksen varapuheenjohtaja.

Arvioidessaan Sotaveteraaniliiton toimintaa ja sen saavuttamia tuloksia sotaveteraanien edunvalvojana ei Eeri Hyrkkö ole kaikilta osin tyytyväinen.

Veteraanien arvostus on kyläkin noussut, mutta taloudelliset edut eivät ole seuranneet edes sotainvalidien taloudellisen aseman kehitystä. Iän karttumisen myötä ovat tarpeet kuitenkin samat ”ohiammutuilla” kuin aikanaan lievemmin haavoittuneilla.

Sotaveteraaneille on luvattu kuntoutukseen pääsyä kerran vuodessa, mutta varojen puut-

Alikersantti Hyrkkö suomalaisen korsun edessä Maaselässä vapuna 1944.

teesta johtuen tämä ei ole voinut käytännössä toteutua. Työtä on varmasti tehty, mutta tuloksien saavuttaminen näyttää toivottomalta, Eeri Hyrkkö toteaa. Toivon liitolta tiukempaa ja määrätietoisempaa otetta niin valtio- kuin kuntapäätäjien suuntaan. Sotaveteraaneilla pitää olla inhimillinen hoito-, kuntoutus- ja taloudellinen turva viimeisten vuosien aikana.

Ansioistaan maanpuolustus- ja yhteiskunnallisista tehtävistä

tä Eeri Hyrkölle on myönnetty 3 lk:n Vapaudenristi, Suomen Valkoisen Ruusun I lk:n Ritamerkki, sekä Pellervo-Seuran, Osuuspankkijärjestön, Maataloustuottajain Keskusliiton, Maatalousseurojen Keskusliiton, Suomen Maalaiskuntien liiton, Suomen Keskustan ja Suomen Sotaveteraaniliiton korkeimmat ansiomerkit.

Matti Värri

**Puhdistusliike
R. Jokimäki Ky**
Voikkaa

Suomen Säiliönpääty Oy
Ylöjärvi

Oy Herrfors Ab
Pietarsaari

sako
FINLAND

www.sako.fi

Kolmoisjuhla Salossa

Salon Seudun Sotaveteraanit ry:n 45-vuotisjuhla ja yhdistyksen naisjaoston 40-vuotisjuhla pidettiin 5.3. Salossa. Samassa tilaisuudessa avattiin 45. valtakunnallinen sotaveteraaniviikko.

Juhlavieraita ja onnittelijoita alkoi saapua ennen puoltapäivää. Leppoissa tunnelmissa 450 hengen juhlaväki ruokaili ja siirtyi lukion juhlasaliin.

Pääjuhla aloitettiin Silanpään Marssilaululla. Satakunnan Soittokunta säesti johtajanaan musiikkimajuri **Riku Huhtasalo**. Juhlan avaussanat lausui Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**. Hän kertoi Talvisodan päättymispäivään sijoitetulla sotaveteraaniviikolla haluttavan kiinnittää yhteiskunnan huomio sotaveteraanien tarpeisiin ja toiveisiin. Tällä hetkellä vaikutetaan hallitusohjelmaan. Sotaveteraaniviikolla levitetään nuoremmille sanomaa maasta, jota kannattaa puolustaa.

45. sotaveteraaniviikkoa juhlitaan näyttävästi, vaikka 50. juhlavuosi on lähellä, koska silloin jo puolet näistä veteraaneista on poissa, totesi Strömmer. Salon yhdistys on puheen-

johtaja Strömmerin mukaan esimerkkinä muulle Suomelle – täällä on vedetty kampanjoita nuorempien voimien mukaan saamiseksi ja Salon seudun

kahdeksan entisen kunnan alueella toimii yksi yhdistys. Siinä on haastetta muille.

Soittokunnan esittämän *Juhlamarssin* jälkeen Salon seurakunnan kirkkoherra **Jouko Pukari** piti hartaushetken ja lähetti seppelpartition sankarihaudoille.

Heikki Salomaa lausui runon *Minä aikana ihminen kaunein on*, jonka jälkeen Lounais-Suomen aluehallintoviraston yli-

johtaja **Rauno Saari** toi valtion aluehallinnon kunnioittavat onnittelet juhliville yhdistyksille. Juhlapuheessaan ylijohtaja Saari korosti veteraanisukupolven vanhuushuollon turvaamisen kuuluvan valtiolle ja jokaiselle veteraanille ja muillekin ikäihmisille tulee viestittää että, teistä huolehditaan kaikissa oloissa. Juhlapuheen jälkeen Satakunnan Soittokunta soitti sikermän Muistoja sotavuosilta.

Sotaveteraaniiyhdistys veteraanin asialla

Salon Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja **Voitto Laine** käsittelee monipuolisesti yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa. Salon Seudun Sotaveteraanit ry on perustettu Salossa 4. päivä maaliskuuta 1966. Salolaiset veteraanit perustivat yhdistyksen valtakunnallisen esimerkin mukaisesti valvomaan ja huolehtimaan ikääntyvän jäsenistön eduista.

Kolmoisjuhlaan osallistui 450 henkilöä.

Salon Seudun Sotaveteraaneilla mallikelpoista toimintaa

Veteraanijäsenet saavat Veteraanipajalta ja sitä kautta yhdistykseltä ja sen naisjaostolta fyysisen kunnon palvelut, henkisen virkistykseen ja vireyden palvelut, hengelliset palvelut, kotiaavustajatoiminnan, kaupungin vanhuspalvelujen tietoiskut, matkat ja retket sekä avustukset, hoidot ja perinteen keruun ja taltioinnin.

Fyysisen kunnon palvelut ovat yhdessäolon tapahtumia; boccia, lentopallo, ohjattu kuntovoimistelu, ohjattu kuntosaliliikunta sekä ilmaiset uimahallipalvelut.

Henkisen vireyden ja virkistykseen palvelut ovat Veteraanipajan ohjelmat, kerhoilapäivät ja Rantapirtin kesä-tapahtumat. Veteraanipajan ohjelmapäiviä on viikoittain kaksi. Ohjelmana kuullaan runoja, naisjaoston kvartetin laulua, kaksi miestrioa vastaa ohjelmasta kaksi kertaa kuukaudessa, sota-ajan lauluja lauletaan kerran kuukaudessa, samoin menneiden aikojen lauluja kolmen hanuristin säestämänä ja veteraanien henkilökohtaiset muistelot täydentävät ohjelmaa. Kerhoilapäivissä musiikkiohjelman lisäksi kuullaan vierailijoiden ajankohtaisia alustuksia.

Hengelliset palvelut ovat Veteraanipajalla kerran kuukaudessa laulettavat hengellisten laulujen tunti sekä hartaushetki ja virsilaulutunti. Joulukuun hartaushetki pidetään Salon kirkossa. Yhdistyksen joulujuhlat, veteraanikinkerit ja muut isommat tapahtumat pidetään Salon seurakuntatallissa.

Veteraanien kotiaavustajatoiminta on tärkeä osa-alue. Parhaimmillaan oli kotikäyntien piirissä lähes 120 veteraanitaloutta kolmen avustajan asiakkaina. Viime vuonna näitä oli 77 kahden veteraanivastajan palvelukohteina, joissa käytiin lähes tuhannen kertaa. Palkka ym. kulut olivat 40 000 €, josta veteraanitalouksilta perittiin omavastuuna 10 000 €.

Tukijaoston kommandojoukot auttavat tarvittaessa pienimuotoisessa remonttityössä.

Tärkeä tehtävä on ystäväpalvelu.

Matkat, retket, teatterit ja vierailut. Niitä järjestettiin viime vuonna yhteensä 27 kertaa.

Avustuksia yhdistyksen veteraanijäsen, hänen puolisonsa tai leskensä, joka saa ylimääräistä rintamalisää ja/tai kansaneläkettä, on mahdollista saada esim. silmälasien hankintaan, sairauskuluihin, hammashoidon omavastuuseen ja muihin terveyttä edistäviin hankintoihin.

Jalkahoitoja tai vaihtoehtoisesti hieronta saa veteraani, hänen puolisonsa tai leskensä vuoden aikana yhteensä 120 eurolla. Lisäksi jokainen jäsen täyttäessään 90 vuotta ja sen jälkeen vuosittain saa merkkipäivänään onnitteluaadressin mukana jalkahoidon lahjakortin.

Varsinais-Suomen sotaveteraanien joululehti viedään henkilökohtaisesti jokaiselle veteraanijäsenperheelle ja samalla toivotetaan Hyvää Joulua. Jokainen veteraaniperhe saa myös Sotaveteraani-lehden. Lehti tulee myös tukijäsenperheisiin.

Veteraanilaulajat kokoontuivat viime vuoden aikana 70 kertaa harjoituksiin tai esiintymisiin.

Perinteen keruu

Yhdistyksellä on kotisivut Internetissä. Tiedot yhdistyksestä täydentyvät veteraanien muisteloilla, joita siellä on yli tuhat sivua.

Yhdistys käyttää vuositasolla varoja 110 000 €. Tämän vuoden rahavirrat muodostuvat seuraavista tuloista:

- Sotaveteraanipiirin, Salon kaupungin, yritysten ja seurakunnan tuet noin 35 %
- veteraanikeräys noin 10 %
- veteraanien kotipalvelun omavastuu noin 8 %
- lahjoitukset noin 2 %
- tukijaoston markkina-, myyjäis- ym. toiminnan tuotto noin 25 %

Loput noin 20 % katetaan yhdistyksen ja naisjaoston tasevarjoista.

Nykytasoinen varojen käyttö riittää vuoteen 2016, jolloin ne on kaikki käytetty. Yhdistyksen hallitus on määritellyt

nykymuotoisen toiminnan jatkumisen samaan aikaan. Vuosi on silloin myös yhdistyksen 50-vuotisjuhlovuosi.

Tällä hetkellä yhdistyksen toiminnassa on aktiivisesti mukana noin 30 veteraania, puolisoa ja leskeä, hallitus ja johtokuntatehtävissä sekä Veteraanipajan päivystäjinä. Hallituksessa on 11 jäsentä, joista 8 on veteraania. Naisjaoston johtokunnassa on 13 jäsentä, joista 11 veteraanien puolisoita tai leskiä. Päätösvalta on veteraaniväellä.

Tukijäsenet, veteraanien tyttöjä ja poikia ovat lähes sadan naisen ja miehen joukolla aktiivisina toimijoina, joilla jokaisella on organisaatiossa oma vastuualueensa. Tukijäsenet hoitavat yhdistyksen ja sen naisjaoston operatiiviset toiminnot. Hallitus ja johtokunta päättävät kokouksissaan yhdistyksen ja naisjaoston toiminnoista ja valvovat niiden toteuttamista.

Vuoteen 1992 asti veteraanien asioita hoidettiin Salon Seudun Sotaveteraaneissa puheenjohtajan ja sihteerin kotoa. Siitä lähtien on ollut oma toimisto, joka tunnetaan Veteraanipajana. Samaan aikaan luotiin yhdistykselle strategia, jonka mukaan veteraanien varoja ei kiinnitetä omiin kiinteistöihin, vaan kaikki liikenevät varat kohdistetaan suoraan veteraaneille yhdistyksen sääntöjen mukaisesti palveluihin. Veteraanipajassa hoidettiin veteraanien käytännön asioita ja kaikille kävijöillä oli mahdollisuus nauttia naisjaoston kahvitarjoulusta veteraaniväen seurassa. Veteraanipajan toimistoa hoitivat alkuun veteraanit. Vuonna 1998 perustettiin yhdistykselle tukijaosto, jonka ensimmäisinä tehtävinä oli toimistopalvelujen organisointi talkootyöperiaatteella. Vuosien aikana kaikki

operatiivinen toiminta siirtyi nais- ja tukijaostojen vastuulle ja veteraaniväki hoiti voimiensa mukaan Veteraanipajan päivystykset ja yhdistyksen edustamisen.

Vuonna 2007 Veteraanipaja saatiin uusiin tiloihin, jolloin myös toteutettiin organisoituminen siten, että kaikille halukaille löytyi tehtäviä joko pajapäivystäjänä, -emäntinä tai -toimistopalvelijoina. Pajatoimijat vastaavat yhtenä päivänä kuukaudessa tiimeinä Veteraanipajan toiminnoista kuuden henkilön voimin. Tänä päivänä kuukaudessa oman kortensa kekoon kantaa noin 100 toimijaa, joista veteraaneja, puolisoita tai leskiä on 30 % ja loput tukijäseniä. Veteraanipaja on Salon Seudun Sotaveteraanien toiminnan ydin ja veteraanien toinen koti.

Monia huomionosoituksia

Juhlissa luovutettiin Suomen Valkoisen Ruusun I luokan Ritamerkki apulaisprofessori **Ilmari Koppiselle**. Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin sai kauppias **Tom Eriksson**, Sotaveteraanien ansioristin saivat: **Marjatta Bang**, **Ritva Mäki**, **Rauni Rauhalinna**, **Viljo Toro**, **Tuomo Vilen** ja **Kauko Vuokko**. Salon Seudun Sotaveteraanien pöytästandaarin sai **Merja** ja **Tuomo Hirvonen**.

Tällaisissa tunnustuksissa on aina mukana myös isänmaan asia ja se laittaa sanattomaksi, kiitti Ilmari Koppinen kaikkien mitalin saaneiden puolesta.

Tervehdyksiä esittivät komentaja **Kari Mäkinen**, Naisjärjestön puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi**, Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Tuukka Al-**

Kunnia- ja ansiomerkkien jakoa hoitelemassa (vas.) Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen**, Sotaveteraaniliiton hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**, liiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer**, kunniamerkillä palkittu **Ilmari Koppinen** ja Salon Seudun Sotaveteraanien puheenjohtaja **Voitto Laine**.

honen, Salon kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Juhani Nummentalo** ja Salon seurakunnan kirkkoherra **Jouko Pukari**.

Salon Seudun Veteraanilaulajat säestäjänä **Sanna Räisänen** ja johtajanaan **Martti Rii-**

sänen lauloivat neljä isänmaallista laulua.

Päätössanat esitti yhdistyksen naisjaoston puheenjohtaja **Pirkko Rintala**.

Pertti Vuorio

Kyyhkylä KYYHKYLÄN KUNTOUTUSKESKUS
Kyyhkyläntie 9, 50700 Mikkeli
Puh. (015) 2033 262 • www.kyyhkyla.fi

Paremmat olon puolesta!

Ihmisläheistä kuntoutusta ja hoivaa
Kyyhkylällä on pitkät perinteet ja vankka kokemus sotainvalidien ja veteraanien kuntoutuksessa. Huomioimme yksilöllisissä kuntoutusohjelmissa henkilökohtaiset toiveet. Kyyhkylän luonnonkaunis ympäristö on viihtyisä kaikkina vuodenaikoina!

Ompelukonemyynti
V. Isokääntä Oy
Antinkankaantie 30, 92130 Raahe, puh. 08-220 032
www.isokaanta.com

LIONS INTERNATIONAL
SUOMEN LIONS-LIITTO R.Y.
VASTUU ON MINUN

TullinSuu HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS

Hammas-, suu- ja leukasairauksien tutkimus- ja hoitokeskus Tullintorilla

Oletko kyllästynyt irtoaviin proteeseihin?
Jo kahdella keinojuurella löysät alaproteesit pysyviksi.
Kysy lisää implanttihoidoista!

- Nukutushammashoito
- Pelkopotilaiden hoito
- Yleishammashoito
- Oikomishoito
- Suuhygienistipalvelut
- Hammaskiven poisto
- Purentahäiriöiden hoito
- Protetiikka
- Implantit
- Lenssairaudet
- Hammaskirurgia
- Röntgentutkimukset
- Valkaisuhoitot
- Viisaudenhampaiden leikkaukset

(03) 3124 6600 **www.tullinsuu.fi**
Hammareninkatu 2 B, 33100 Tampere tullinsuu@tullinsuu.com

Kruunupuisto.fi

Kuntoutus- ja hyvinvointikeskus Kruunupuisto Punkaharjulla on erinomainen paikka vaihtaa vapaalle, hoitaa kuntoa tai viettää kunnon loma. Tervetuloa viihtymään Kruunupuistoon!

Kuntoloma Harjulla, 5 vrk
Kuntoloma sisältää:
• majoituksen hotellissamme 2hh
• täysihoidon
• kolme puolihierontaa
• liikuntaryhmän päivittäin
• fysioterapeutin alkutapaamisen

alk. 449 €/hlö/2hh (norm. 495 €)
tarjous voimassa:
1.1.-18.6.2011 (ei pääsiäisenä)
ja 1.8.-18.12.2011

Varaukset ja lisätiedot myyntipalvelustamme
puh. (015) 775 091, s-posti: myyntipalvelu@kruunupuisto.fi
Kysy myös täydenpalvelun joulupakettiamme!

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS
Vaahersalontie 44, 58450 Punkaharju, puh. (015) 775 091

SHOPRIDER®
KORVAAMATON APU LIKKUMISEEN!

Tyylikäs SHOPRIDER® mallisto antaa mahdollisuuden itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen

Turvallinen ja vakaa ajettava vaihtelevassakin maastossa. Ajomatka yhdellä akun latauksella 35 km. Matkanopeus 12 km/h

889SL 2600,-

SOITA JA TILAA ESITTELY!
040 1244 282

778S 2600,-
Jokapäiväiseen asiointiin suunniteltu tyylikäs apukulkuneuvo. Ajomatka yhdellä akun latauksella 29 km. Matkanopeus 15 km/h

Hinnat sis. alv 23%. Toimitus maksu 120,-

UL8W36 2100,-
Upea sähköpyörätuoli, joka on suunniteltu vaativaan käyttöön. Ajomatka yhdellä akun latauksella 20 km. Matkanopeus 5 km/h

Kattava mallivalikoimamme osoitteessa:
www.apuajoneuvo.fi
Maahantuonti, myynti ja vuokraus:
Kuusiluoto Oy | Kivipuronpolku 1
04380 TUUSULA | harri@puro.net

Pesämuna kerättiin bingolla

50-vuotias Kemin yhdistys yhä aktiivinen toimija

Kemin Sotaveteraanit on Lapin vanhin veteraaniyhdistys, koko maasakin vanhimpia niistä, joita voit pitää Suomen Sotaveteraaniliiton varsinaisina perusyhdistyksinä - siis joiden nimessä esiintyy sekä sotaveteraani että huolto. Ensimmäinen oli syksyllä 1960 syntysanansa saanut Suomussalmen Sotaveteraanien huoltoyhdistys.

Kemin Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry:n perustamispäivämäärä on 11. kesäkuuta 1961. Varmasti paikallinen tarve oli puolitoista vuosikymmentä sodan päättymisen jälkeen aito, jopa paineitakin oli.

Eivät yhdistykset silti pulhahdelleet esiin spontaanisti. Aktiivista valtakunnallista yhteydenpitoa on ollut viimeistään Suomussalmen lähtölaukauksen jälkeen. Tämä on pääteltävissä Kemin yhdistyksen perustamista valmistelleen kokouksen (11.5.) pöytäkirjasta. Sen mukaan ”evl evp T. Sorri selosti Sotaveteraanien Huoltoyhdistysten perustamista ohjaavan elimen lähettämien kirjelmien sisältöä samoin kuin Kemin SpE:n myönteistä suhtautumista asiaan”.

Valmistelevia kokouksia oli kaksi, ja varmaan taustallakin toimitettiin. Ja niin varsinaisen perustava kokous kävi juohavasti, Säännöt hyväksyttiin ”huoltoyhdistysten perustamista ohjaavan elimen lähettä-

mien mallisääntöjen” pohjalta pienin muutoksin. Perustajajäseniä oli 26.

Laaaja jäsenpohja

Valmisteluoperaatiota vetänyt Jaakko Jokisaari, arvostettu sosiaalidemokraattinen kunnallispoliitikko, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, valittiin yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Hallitukseen tuli neljätoista muuta jäsentä, jotka edustivat monipuolisesti veteraanikuntaa - niin siviili- kuin sotilastaustaltaan. Ylemmät upseerit luonnollisestikin Kemistä puuttuivat - sihteeriksi valittu Sorri oli everstiluutnantti. Hallituksenkin jäsenten pääpaino oli aliupseereissa ja miehistössä.

Perustajajäsenissä mielenkiintoisin nimi on epäilemättä eläkkeelle jäänyt maaherra, Pohjolan Sanomien toimitusjohtaja ja entinen monikymmenvuotinen päätoimittaja Uuno Hannula, jo edellisenkin sodan veteraani - kuten myös jääkärit E Leskio ja W Lindberg. Hannula tuli myös johtokuntaan.

Ensimmäisenä vuonna yhdistykseen hyväksyttiin 134 jäsentä. Prosessiteollisuuden kaupungissa lieene luonnollista, että jäsenistön perusta oli alemmassa toimihenkilöstössä. Ammattinimikkeistä selvä ykkönen oli työnjohtaja, mutta runsaasti oli myös ammattityö-

miehiä. Joukossa oli myös ensimmäinen nainen, toimistonhoitaja Laila Paananen.

Lipposen vuosikymmenet

Jaakko Jokisaari jätti jo puolen vuoden päästä puheenjohtajan tehtävät - ilmeisesti syynä sairastuminen. Ohjat otti nyt vastaan Mauri Lipponen, josta yhdistys sai harvinaisen aikaansaavan vetäjän. Arvioon velvoittaa jo lähes kolme vuosikymmentä kestänyt ura, mutta myös tapa. Lipposen vuosina Kemin Sotaveteraanit eli aktiivisinta aikaansa, kukkeimpia vuosiaan.

Vuonna 1989 Lipponen luovutti puheenjohtajan nuijan Jaakko Ojaselle, jota seurasi vuonna 1995 Risto Viljas, Viljasta vuonna 2003 Paavo Königs. Näin yhdistys on ”päjänyttänyt” puoli vuosisataa käytännössä neljällä vetäjällä.

Luonnollisesti yhdistys rupesi rakentamaan toimintamuotojaan, ehkä vähän haapuilleenkin, mutta kuitenkin kestävä perustaa juurruttaen. Alkuvaiheessa se vaati sisäisen koheesion, yhteenkuuluvuuden tunteen rakentamista. Perusta oli toki vahva: ”veljeä ei jätetä” päti yhä.

Ja niin kuin kaikissa muissakin yhdistyksissä tämä tarkoitti arkista, vaivalloista työtä keräyksineen, jne - mutta myös välitöntä talkooapua vaikkapa ve-

teraanikaverin talo-, mökki-, ym. työmaalla.

Yhdistystä piti markkinoida myös ulospäin, mikä samalla palveli omaa jäsenkuntaa. Vaikka Kemissä oli tietenkin vankka potentiaalinen jäsenpohja, niin toisaalta tuskin paras mahdollinen maaperä veteraanityölle. 60-luvun poliittisessa ja kulttuurisessa ilmapiirissä Kemissä lieene ollut eniten niitä rintamamiehiä, joiden korva ei kallistunut minikäänlaiseen veteraanityöhön.

Bingolla talous uusiin lukemiin

Usko omaan asiaan oli kuitenkin vahva ja eteenpäin mentiin. 60-luvun näkyvin, ylipäättäänkin vaativin ponnistus oli veteraanitalon rakennuttaminen. Matkassa lii monta mutkaa, mutta elokuussa 1968 pääsi 20 tyytyväistä veteraaniperhettä omaan kotiin As.Oy. RM-Etelärantaan.

70-luku alkoi aivan uudella tavalla nuotein Kemin Sotaveteraaniyhdistyksen historiassa: taloutta ruvettiin turvaamaan liiketoiminnalla - bingon perustamisella. Veteraanibingosta tulikin yhdistyksen tärkeä tulolähde. Se nosti yhdistyksen talouden uudelle tasolle, ja vaikka ”kultakaivos”-vaihetta ei kestänyt kuin kymmenkunta vuotta, sen vaikutus tuntuu vieläkin ainakin omana toimistohuoneistona.

Bingoon osattiin lähteä bingoinnostuksen nousuvaiheessa, saatiin nauttia korkeasuhdanteen aikaa ja - mikä tärkeintä - osattiin luopua ajoissa ja onnistuneella tavoilla. Etenkin alku oli häkellyttävän hyvä. Niinpä pelihallikiinteistö uskallettiin ostaa omaksi. Parhaimmillaan Kemin yhdistys pystyi tukemaan taloudellisesti myös Lapin piiriä.

Olennaista kuitenkin oli, että jäsenistöä kyettiin tukemaan noina vuosina niin, että sillä oli jo merkitystä. Tämä näkyi toki myös jäsenmäärän nopeana kasvuna. Huipussaan se oli 742:ssa vuonna 1977, mistä alkoi vähitellen vääjäämätön vähentyminen - lopulta 210:een vuonna 2010.

Rivit harvenevat, askel lyhenee

Ylipäättään Kemissä lieene eletty vastaava kehityskaari kuin muissakin yhdistyksissä. Käytännön toiminnassa on tärkeä rooli yhteisellä henkisellä virkistytymisellä. Kuukausikoontumiset ja retket - oman veteraanijärjestön tilaisuuksin, mutta myös muilla perusteilla valittuihin kohteisiin - ovat olleet tärkeitä. Toki niihinkin pätee se totuus, joka tiivistyi vuosisadan vaihteessa toimintakeromukseen: ”Rivit harvenevat, toiminnot käyvät vaikeammiksi ja ”ikä tekee tehtävänsä, silti on kuntoiltu ja retkeilty”.

Naisjaosto perustettiin 1968. Se ei koskaan liittynyt varsinaiseksi jäseneksi valtakunnalliseen naisjärjestöön, mutta ei tämä ole vähentänyt innostusta osallistua Sisarpäiville. Välillä naiset ovat jo pohtineet, kannattaako erillistä jaostoa pitää yllä, mutta ovat ainakin toistaiseksi päätyneet siihen, että tukitehtävä hoituu parhaiten nykyisellään.

Tärkeä yhteistyökumppani on ollut Kemissäkin seurakunta, joka on luvannut olla veteraanin rinnalla loppuun saakka. Eikä moitittavaa ole kaupunginkaan asenteissa - virallisen hallinnon toimien osalta ei lieene ollut koskaan.

Kohti viimeistä iltahuutoaan kulkeva kemiläinen sotaveteraani voikin kokea olevansa koko paikallisyhteisönsä kunnianvanhus, joka tuntee erityistä iloa nuorison arvostuksesta.

Pentti Jussila

Puustelli toteuttaa

Sinun
keittiö-
unelmasi.

www.puustelli.com

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Noptel Oy

Optoelektroniikan ja elektroniikan suunnittelupalvelu ja valmistus.

Teknologiantie 2, 90570 Oulu
040-181 4351, www.noptel.fi

Pohjoisen veteraaneilla kolmoisjuhla Kemissä

Kemin Sotaveteraanit olivat saaneet kunnan järjestää 45. sotaveteraaniviikon päätösjuhlan. Kemissä juhlittiinkin perusteellisesti - myös isäntäyhdistyksen taivalta 50-vuotispäälulle, Lapin Sotaveteraanipiirin 45- toimintaa, ja veteraaniviikon perinteen mukaisesti muistettiin Talvisodan päättymistä 71 vuotta sitten. Kemin yhdistyksen 50-vuotisjuhlalla ja Talvisodan muistolla onkin vahva yhtymäkohata: niin kuin Lapin piirin puheenjohtaja **Pekka J Heikkilä** tervehdyssanoissaan muistutti, Suomussalmen ja Raatteen tien legendaarinen JR 27 perustettiin Kemissä ja samat miehet perustivat 50 vuotta sitten, 11. kesäkuuta 1961 Kemin Sotaveteraaniiyhdistyksen, mis-

tä veteraanityö Lapissa alkoi. Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Aarno Strömmer** totesi veteraanien, viimeistenkin, olevan jo pitkällä ehtoovuosissaan. Silti järjestö on yhä virkeästi asialleen omistautuvan kansalaisyhteisön maineessa.

- Kannattajajäsenten määrän kasvu on ollut ilahduttava, ulkoiset tukijamme - kirjesssä valtiovalta puolustusvoimeen, kunnat, seurakunnat ja lukuisat järjestöt, yksityisiä kansalaisia ja kansan karttuisaa kättä unohtamatta - ovat rientäneet apuun. Siitä olemme syvästi kiitollisia, Strömmer sanoi ja iloitsi myös yhteen puhaltamisen hengestä kaikkien veteraanijärjestöjen kesken.

Hieno kulttuuriohjelma

Juhlapuhuja, P-S:n sotilaslä-

nin komentaja, prikaatikenraali **Jukka Haaksiala** kiitteli puolustusvoimien saaneen väestön vahvan tuen, alueellisesti vahvimman Pohjois- ja Itä-Suomessa. Haaksiala ei löytänyt perusteluja ehdotukselle valikoivaan asevelvollisuuteen tai jopa ammattiarmeijaan siirtymiselle.

- Valikoiva asevelvollisuus on kaukana tasa-arvoisesta järjestelmästä. Se myös johtaisi ennen pitkää ammattiarmeijaan, mihin meillä ei ole varaa, Haaksiala totesi. Syystä puheenjohtaja Strömmer kiitteli kolmoisjuhlan järjestelyjä. Pääjuhlan kulttuuriohjelma oli korkeatasoinen. Esiintyjinä olivat oopperalaulaja, naapuri Tervolan kasvat **Ari Alamikkotervo**, Sotilassoittokunta johtajanaan **Juha**

Tiensuu, ”oma” kuoro Pohjan Mieslaulajat **Eila Toikan** johdolla. **Paavo Partanen**, yhdistyksen hallituksen jäsen, lausui Yrjö Jylhän *Hyvästi Kirvesmäki*. Juhlakokonaisuuteen kuului

myös juhla jumalanpalvelus Kemin kirkossa, Seppleen lasku sankarihaudalle, tervehdyksen vastaanotto sekä juhlatarjoilu.

Pentti Jussila

Kemin sotaveteraaneja onnittelemassa ylitoriolaisten Antero ja Anneli Kronqvist. Tervehdyksiä ottivat vastaan Lapin sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Pekka J Heikkilä, Kemin sotaveteraanien puheenjohtaja Paavo Köngäs ja Pirkko-Liisa Kukka.

Jäsenrekisterin muutosoikeudet yhdistyksille

Sotaveteraaniliiton jäsenrekisterin uudistamishanke otti askeleen eteenpäin 19.3.2011, kun ensimmäiset sotaveteraaniiyhdistysten jäsenrekisterin hoitajat saivat koulutuksensa Petäjävedellä Keski-Suomessa. Kouluttajana toimi Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Timo Hakala**.

Jäsenrekisterin muutosten tekeminen mahdollisimman lähellä jäsentä vähentää postia, sähköpostiviestejä ja puhelui-

ta. Se parantaa rekisterin ajan-tasaisuutta ja sitä kautta luotettavuutta. Aiemmin saattoi jäsenen muutosta aiheutuneesta osoitteenmuutoksen kirjautumisesta jäsenrekisteriin kulua huomattavasti aikaa. Samoin jäsenen poistamisen viivästyminen saattoi aiheuttaa kiusallisen tilanteen, jolloin Sotaveteraani-lehti tai muuta jäsenpostia meni pois nukkuneelle. Uudistunut jäsenrekisteri antaa uusia työkaluja myös toiminnan seuraamiseen.

Tammikuussa järjestetyn piirien toiminnanjohtajien neuvottelupäivien tuloksena päädyttiin ratkaisuun, jossa muutosoikeuksien saaminen edellyttää koulutusta rekisterin käyttöön. Sotaveteraaniliitto tukee piirien alueella toimeenpantavia 3-5 tunnin opetustilaisuuksia maksamalla kouluttajan kulut ja tarvittaessa esimerkiksi atk-luokkien tilavuokria. Osallistujilta vaaditaan vain peruskäyttötaitoja tietokoneen ja internetin osalta. Jatkossa valittaessa yhdistyksissä rekisteristä vastaavia henkilöitä kannattaa kiinnittää tähänkin huomiota.

Ensimmäisen koulutustilaisuuden palautekeskustelussa todettiin koulutus tarpeelliseksi. Uuden ohjelman käyttöön ottoon ei riittä pelkkä käyttäjätunnusten jakelu. Käytetty opetusmateriaali todettiin riittäväksi. Terveisinä Helsinkiin kouluttaja sai vietäväkseen muutamia kehittämis ehdotuksia.

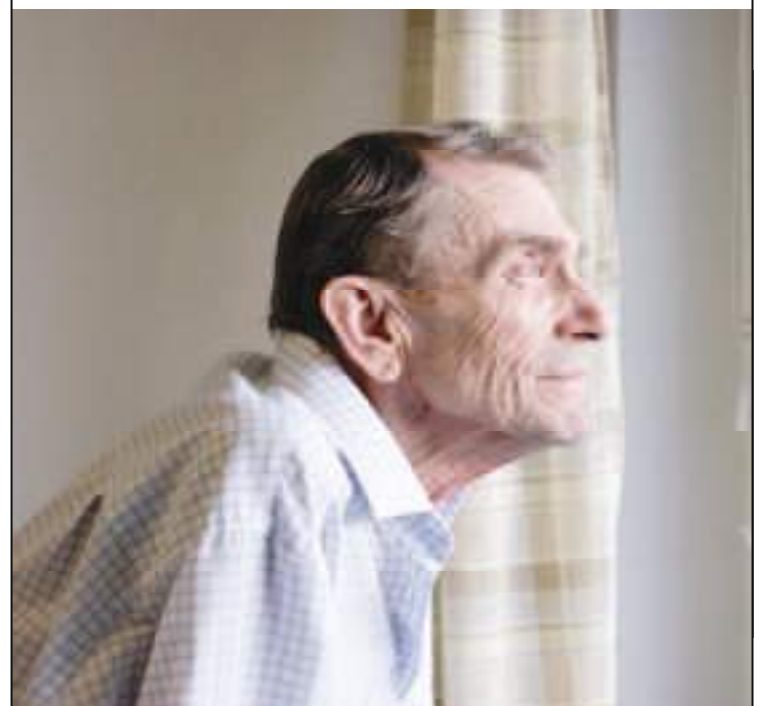
Petäjäveden yläasteen/lukion atk-luokka tarjosi hyvät olosuhteet keskisuomalaisten koulutukselle, kuten koulutettavien ilmeestään näkyy.

RETTIG

VETREA
TEKEE HYVÄÄ

*Heille, jotka antoivat
meille itsenäisen maan!*

VETERAANIKUNTOUTUSTA

LÄMMÖLLÄ JA

KUNNIOITUKSELLA!

Vetrea Terveys Oy
Iisalmi – Joensuu – Kuopio
Puh. 020 775 1360

>> **VETREA.FI**

Raahen ja Ympäristön Sotaveteraanit 50 vuotta

Yhdistyksen juhlassa 2009 muistettiin pitkään yhdistyksen ja naisjaoston hyväksi toimineita.

28. toukokuuta 1961 kokoontui joukko Raahen, Pattijoen, Siikajoen, Revonlahden, Vihannin, Merijärven, Pyhäjoen ja Saloisten sotaveteraaneja Raahen Kauppaklubille. Tässä kokouksessa perustettiin Raahen ja Ympäristön Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry. Perustajista on vielä elossa **Ernest Näsänen**.

Hän oli tuolloin 37-vuotias, nyt 88. Sihteerinä aloittanut **Ossi-an Swanljung** kuoli 15.3.2011. Yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Uno Oesch**. Muiksi johtokunnan jäseniksi valittiin **Väinö Arvo**, **Ernest Näsänen**, **Seppo Saarni** Raahesta, **Erkki Auvinen** Paavolasta, **Esko Eeronheimo**, **Lauri Harmaala** Vihannista, **Pauli Hartikka** Revonlahdesta, **Heikki Heikkilä** Saloisista, **Heikki Penttilä** Siikajoelta, **August Viitanen** Pattijoelta, **Matti Viitanen** Pyhäjoelta ja **Vilho Yppärilä** Merijärveltä.

Asuntoja tarvittiin

Asuntotuotannon aikaansaamiseksi perustettiin Raahen Seudun Rintamamiesten Asuntoyhdistys. Ensimmäisenä puheenjohtajana oli **Jaakko Hassi**. Pian tämän jälkeen Huoltoyhdistyksestä erosivat Pyhäjoen, Merijärven, Vihannin ja Paavolan sotaveteraanit perustaakseen omat paikallisyhdistykset. Raahen yhdistyksen nimeksi tuli Raahen Sotaveteraanit ry ja vuonna 1995 nimeksi tuli otsikossa mainittu.

Asuntoyhdistyksen toimesta rakennettiin veteraaneille ensiksi asuintalo 24 perheelle ja sitten vielä 1967 40 sotaveteraaniperhettä sai kodin.

Vahvaa vaikuttamista

Alkuvaiheessa työ kohdistui ennen muuta veljesavun tehtäviin ja jäsenmäärä nousi nopeasti. Yhdistyksen jäsenmäärä oli suurimmillaan vuosina 1984-1985, jolloin se oli yli 500 miestä ja 260 naista yhteensä 760 jäsentä. Tähän aikaan yhdistys osallistui myös voimakain kannanotoihin piiri- ja valtakunnan tason edunvalvontaan. Tästä esimerkkinä olkoon vuonna 1978 Suomen Sotaveteraaniliitolle tehty kokonaisesitys veteraanien oikeutetuista vaatimuksista. Siinä esityksessä käsiteltiin eläkeikää, eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa, rintamasotilaseläkkeen, ylimääräisen sotaeläkkeen perusteiden tarkistamista, veteraanien kuntoutusta, veteraanien terveyden ja sairaanhoidon järjestämistä ja niin edelleen.

Samoin tehtiin esityksiä Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirille monien asioiden toimenpiteeseen ryhtymiseksi. Seurakunnille tehtiin esitykset ilmaisen hautapaikan saamiseksi ja seurakunnan piti laskea havuseppele sinivalkoisin nau-

Yhdistys teki kesäretken Vianan Karjalaan vuonna 2004. Kuvassa ryhmäläiset Solovetskin luostarin edessä.

hoin. Esitetyt asiat ovat toteutuneet vuosien myötä.

Vuodesta 1966 lähtien puheenjohtajina olleet **Vilho Puustinen** 1966-1967, **Vilho Kepponen** 1968-1977, **Yrjö Sipilä** 1978-1982, **Jaakko Hassi** 1983-1985, **Osmo Tamminen** 1986-1988 ja **Teppo Hyvärinen** 1989-1996 ja **Unto Suomalainen** vuodesta 1997 edelleen. Sihteerinä toimii nyt **Reino Näsi**. 1991 perustettiin naisjaosto ja jäseniä parhaimmillaan oli 300. Naisjaoston pitkäaikainen puheenjohtaja perustamisesta asti oli **Anja Rissanen** ja hänen jälkeensä puheenjohtajina olivat **Kerttu Kaarela** ja **Maija Korkia-aho**. Naisjaosto lopetti toimintansa vetäjien puutteesta viime vuonna, jolloin naiset siirtyivät pääjärjestöön.

Jäsenmäärä on hiljalleen laskenut. Yhdistykseen kuului vuoden 2010 lopussa 272 jäsentä, joista veteraanitunnuksellisia miehiä 59 ja naisia 46, puolisoita ja leskiä 95 ja kannattajajäseniä 72.

Tukitoimintaa jäsenten hyväksi

Viime vuodet ovat olleet vielä työntäyteisiä ja virikkeellisiä. On tehty retkiä kotimaahan ja Venäjälle useita. Jatkuvana yhdessäolona on järjestetty kahvitilaisuuksia kahden viikon välein, jolloin veteraanit tapaavat toisiaan. Kahvitilaisuudet ovat jäsenistön keskuudessa suosittuja.

Näissä tilaisuuksissa on kutsuttu vieraita ja aina tilaisuuden hengellinen puoli on huomioitu.

Yhdistys on päätöksillään muistanut jäsenten merkkipäivät adressilla. Samoin poissuolattujen veteraaniveljien ja -sisarten siunaustilaisuuksissa ollaan mukana. Vähä-

varaisia veteraaneja on pyritty muistamaan pienillä avustuksilla varojen puitteissa. On mm. avustettu siivouksen järjestämisessä, annettu hierontaa ja jalkahoitoon avustusta sekä jouluna muistettu jouluavustuksena. Viime vuosina on pyritty muutoinkin tukemaan ikääntyneitä veteraaniveljiä ja -sisaria.

Yhdistyksen osuus isänmaallisten juhlien järjestämisessä on ollut ratkaiseva. Raahen Seurakunta on kanttorin johdolla joka itsenäisyyspäivän aattona järjestänyt veteraaneille ja muulle yleisölle juhlan kirkkokonsertin Raahen kirkossa. Vakiintunut tapa on Merikadun koululla kutsua veteraanit itsenäisyyspäivän juhlaan, jossa veteraani käyttää puheenvuoron. Yhteistoiminta Raahen muiden veteraaniryhdistysten kanssa on saumatonta. Raahen kaupungin ja Raahen seurakunnan apu on ollut merkittävä.

Yhteiset juhlat

50-vuotista taipaletta juhlittiin 12.3. juhlavasti yhdessä Sotainvalidien Raahen Osaston ja Raahen Seudun Rintamaveteraanien kanssa Talvisodan päättymisen muistoksi.

Juhlassa oli Raahen salin täyteen yleisö kuuntelemaan emeritus maaherra **Eino Siuruaisen** juhlapuhetta sekä Suomen veteraaniliittojen tervehdyksen tuonutta **Juhani Saaren** puhetta. Musiikista vastasi Pohjan Sotilassoittokunta yhdessä Raahen seurakunnan lapsikuoron ja Raahen Reserviläiskuoron kanssa.

Yhdistyksemme tarkoitus on jatkaa toimintaa tässä laajuudessa seuraavat viisi vuotta.

Teksti: Unto Suomalainen

Kuvat: Reijo Paakki

I H M I S E N H Y V Ä K S I

Palvelumme veteraaneille

Laitos- ja avokuntoutusta

Laitoshoitoa ja palveluasumista kuntien maksusitoumuksilla

Lisätietoja p. 08-4794717

TUKOKANGAS

Oulainen www.taukokangas.fi

**KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA**

P. Tyllilä Linja Oy.

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

Veteraanit juhlivat yhdessä Raahessa

Eino Siuruainen muistutti veteraanien peräänantamaton taistelutahtoa viime sodissa ja veteraanien perinnetyön tärkeyttä jo nyt.

Talvisodan päättymisen 71-vuotismuistojuhlan aattona kokoontui yhteiseen juhlaan Raahen saliin kolmen veteraanijyhdistyksen väkeä. Sotainvalidien Raahen osasto juhli 70-vuotista, Raahen ja Ympäristön Sotaveteraanit ry 50-vuotista ja Raahen Seudun Rintamaveteraanit ry 45 vuoden toimintaa.

Tervehdyssanoissaan Raahen ja Ympäristön Sotaveteraanijyhdistyksen puheenjohtaja **Unto Suomalainen** totesi, että sotiem-

me veteraanit, rintamalat ja kotirintaman naiset ovat nyt Raahessa kuten koko maassa elämänsä illassa ja suurin osa veteraaneista on jo siirtynyt ra-

jan toiselle puolelle. Menneet vuodet ovat olleet yhdistyksillä työntäyteisiä ja kaikki työ on kohdistunut Raahen ja ympäristön veteraanien parhaaksi.

Veteraaniliittojen tervehdyksen tuonut **Juhani Saari** piti yhdistysten yhteistä juhlaa järkevänä ja hienona ratkaisuna ja suositteli sovellettavaksi muuallekin, kun sotiemme veteraanien keski-ikäkin on jo 88 vuotta. Puheessaan Saari painotti, että varmistettaisiin veteraaneille kotona selviytymistä parantavien palveluiden saanti sekä vuosittaista kuntoutusta laitoksissa ja lähikuntoutuspaikassa. Veteraanilisä tulisi korottaa 50 eurosta 200 euroon kuukaudessa, kommentoi Saari.

Arvokkaan tilaisuuden juhlapuheessa maaherra **Eino Siuruainen** muistutti veteraanien perinnetyön jatkumisen tärkeyttä rivien harventuessa. Parhaillaan valmistaudutaan aikaan, jolloin veteraanien lastenkin sukupolvi on siirtynyt tuonilmaisiin, Siuruainen totesi.

Juhlivat yhdistykset saivat runsaasti onnittelutervehdyksiä ja ruoka ja kahvi maistui vieraille.

Teksti: Unto Suomalainen

Kuva: Reijo Paakki

Emeritus maaherra Eino Siuruainen toi Tammenlehvän Perineliiton tervehdyksen yhdistyksille. Onnitteluja vastaanottamassa (oik.) Sotainvalidien osaston puheenjohtaja Toivo Räsänen, Sotaveteraanien puheenjohtaja Unto Suomalainen ja Rintamaveteraanien puheenjohtaja Mikko Mattila.

Laatut tuotteita ja hyvää palvelua

Rudus Oy
Vaihde 020 447 711

Rudus

www.rudus.fi

Veteraanitoimintaa Aurinkorannikolla

Veteraanitoiminnan aloittamisesta Espanjan Aurinkorannikolla tulee tänä vuonna kuluneeksi 20 vuotta. Suomela on ollut koko ajan veteraanien kokoontumispaikkana loka-, marras-, tammi- ja helmikuun viimeisenä perjantaina. Veteraanien kokoontumisissa on ollut esitelmää ja filmimateriaalia sodistamme ja nykyiseen maanpuolustukseen liittyvästä toiminnasta. Maaliskuuhuhtikuussa on vietetty kansallista veteraanipäivää vuodesta 1992 lähtien.

Suomelan tiloissa vietettiin Veteraanijuhla 13.3. salintäyteisen yleisön ja reilun kymmenen tammenlehvaveteraanin läsnä ollessa. Monet juhlaan osallistuneista olivat noudattaneet kutsun ohjetta pukeutumisesta ja panneet kunniamerkit rintaan.

Tervetuloitovotuksen yhteydessä veteraanien koollekutsuja **Vesa Tuominen** muistutti päivämäärän 13.3. olevan Suomen itsenäisyydenajan yksi merkittävimmistä, sillä tuona päivänä 1940 päättyi Talvisota. Sota vaati suuren miesmenetyksen ja alueluovutukset, mutta it-

senäisyytemme säilyi. Noiden 105 koettelemusten päivän kestämistä kiitos kuuluu veteraaneillemme.

Tänä vuonna juhlapuhejanaan oli suurlähettiläs **Markku Keinänen**, joka puheessaan käsitteli tutkimustuloksia suhtautumisestamme puolustusvoimiin. 18-25-vuotiaista nuoristamme vain 27 prosenttia kannattaa nykyisenkaltaista vapaaehtoista asepalvelusta. Tällaisesta tuloksesta olisi kenraali Adolf Ehrnrooth varmasti pitänyt pienen ojentavan puhuttelun, kuten suurlähettiläs puheessaan esitti. Samoin

hän muistutti sinisestä divisiosta, joka osallistui Leninigradin piiritykseen. Espanjalaisia vapaaehtoisia taisteli itärintamalla vuosina 1941-44 yhteensä 47 000. Heistä kaatui 5 000.

Seurakunnan tervehdyksen tilaisuuteen toi rannikon talvipappi **Raimo Rantala**. Tervehdyksessään hän käsitteli sodissa olleiden muuttunutta suhtautumista omiin lapsiinsa ja asuinympäristöönsä.

Suomelassa työpaikkaharjoittelijana toimiva **Katriina Vesalainen** soitti pianolla suomalaisen kansansävelmän ja **Kaija Tyyskä** esitti runon.

Veteraanitoiminnan kahdesta vuosikymmenestä muistuttamaan paljastettiin Veteraanikilpi. Vesa Tuominen muistutti, että Suomela on ainoa rannikolla toimiva yhdistys, joka on ottanut veteraanit toimintapiiriikseen. Vuosien varrella toiminta on muuttu-

nut ja jatkossa tullaan keskittymään enemmän nuorempiin ikäluokkiin kilven laattaan kai-verretun vetoomuksen mukaisesti: *Himmetä ei muistot koskaan saa.*

Rannikon suurin mieskuoro, Örisevät, esittivät johtajansa **Jyrki Harikosken** tilaisuuteen valitsemina *Sillanpään marssi-*

laulun, Veteraanin iltahuudon ja Juuret Suomessa.

Suomelan puheenjohtaja **Maija Pulkkinen** luovutti Vesa Tuomiselle Sotaveteraaniliiton myöntämän levykkeen liiton työtä tukevasta toiminnasta.

Teksti: Vesa Tuominen

Kuva: Paavo Kivelä

Veteraanijuhlan yleisöä seuraamassa ohjelmaa.

Sahalahden Sotaveteraanit järjestötyön eturintamassa

Tältä paikalta Kontulasta lähtivät sahalahtelaiset isänmaata puolustamaan.

Yhteisen tarinan tausta

Kahteen kertaan joutuivat sahalahtelaiset miehet kokoon tumaan Kontulan suojeluskunta- ja lottatalolle lähteäkseen sotaan isänmaan puolesta. Talvisota käytiin JR16:n kompanianpäällikkö Martti Siukosaaren ja rykmentinkomentaja everstiluutnantti Aaro Pajarin johdolla Tolvajärvellä, Ristisalmella, Ägläjärvellä ja lopuksi Aittojoella. Jatkosota taisteltiin JR27:ssä edel-

leen luutnantti Martti Siukosaaren komppaniassa rykmentinkomentaja everstiluutnantti Lauri Haanterän alaisuudessa. Aaro Pajari komensi 18.divisioonaa kenraalimajurina. Tie kulki Rautjärveltä Rajajoelle, Suursaaren ja Tytärsaaren ja päättyi Tali-Ihantalaan. Sahalahtelaisia noiden teiden varsille jäi 67.

Veteraaniyhdistyksen perustaminen

Vaikeiden sodanjälkeisten vuosien mentyä tultiin 1960-luvun alkuun. Ulkopoliittisen ilmaston hieman liennettyä katsottiin ajan tulleen yhteisen veteraaniyhteisön perustamiselle. Helmikuun alussa 1961 sai 17 sahalahtelaista henkilökohtaisen – julkista kutsua ei vielä tohdittu julkipanna – kutsun saapua 15.2. Lahdenkulman koululle perustamaan paikallista sotaveteraaniyhteisöä. Kokoonkutsujana oli keljolaisten maanviljelijä Uuno Seppälä. Perustavaa kokousta johti opettaja Kalle Salakka.

Perustavan kokouksen 17 veteraaniveljestä on elossa enää yksi, toisaalla tässä lehdessä haastateltu Toivo Vaittinen. Hän elää edelleen hyvää 101-vuotiaan elämää Sahalahdella ja oli yhdistyksen 50-vuotisjuhlassa ensimmäisenä vastaanottamassa yhdistyksen tuoretta historiikkia.

Alussa oli Huoltoyhdistys

Veteraaniyhteisöjen perustaminen oli ”ilmassa” laajemminkin. Uuno Seppälä oli vast’ikään ollut läsnä tamperealaisten kokouksessa, jossa perustettiin Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry. Niinpä sitten Lahdenkulmalakin perustettiin Sahalahden Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin luontevasti Uuno Seppälä.

Yhdistyksen tarkoituksena oli ”vaikeuksiin joutuneiden sotaveteraanien taloudellisen aseman tukeminen ja eräänlainen henkinen yhteydenpito veteraaniveljien kesken” kuten Kalle Salakka asian ilmaisi.

Sahalahden yhdistyksen perustaminen tapahtui Pirkanmaalla toisena heti Tampereen jälkeen ja koko maassakin yhdeksäntenä.

Sahalahtelaisten järjestöriippyyttä osoittaa myös liittymisen 1964 Sotaveteraaniliittoon viikko liiton perustamisen jälkeen. Pirkanmaan Sotaveteraanipiiriin liittyttiin samoin heti piirin tultua perustetuksi 1965. Haluttiin olla tapahtumien suhteen ajan hermolla niin valtakunnan kuin maakunnankin tasolla.

Rahan lähteet ja kohteet

Kuten tavallista, taloudellisesti Huoltoyhdistys lähti pienestä liikkeelle. Itse kerätyin varoin. Heti ensimmäisessä kokouksessa 1961 päätettiin käynnistää varojen keruu. Myöhemmin kerättiin viljaa, saatiin Sahalahden kokoinen osa valtakunnallisista keräyksistä, myytiin tarroja, merkkejä, lehtiä, kirjoja jne. Myytiin ilmoituksia Sotaveteraani-lehteen ja Pirkanmaan Sotaveteraanien Joululuun.

Sahalahdella kun oltiin, vaikea ei liene arvata, että Saarioinen Oy on kautta vuosien ollut merkittävä taustavoima veteraanityölle isompien ja pienempien lahjoitusten muodossa. Samoin tietysti kunta, seurakunta, Sahalahden Säästöpankki ja muut paikalliset yritykset ja yhteisöt.

Sahalahden Lions-klubi perustettiin 1970. Heti yksivuotiaana se antoi ensimmäisen

avustuksensa veteraaneille ja oli siitä alkaen jatkuvasti tuhansien markkojen ja eurojen panoksella mukana veteraanityössä.

Varat käytettiin tarvitsevien veteraaniveljien tukemiseen. Toimeentulo, sosiaalinen huolto, asuminen ja kuntoutus. Siinä ne. Jouluksi annettiin lahjapaketteja, ostettiin tarvittaessa lehmä veteraaniveljelle, polttopuita, lääkkeitä jne. Tukemisen kirjo on moninainen. Veljeshenki ja kuntoutus kuitenkin keskiössä.

Osallistuttiin myös Pälkäneelle suunnitellun Luikalan lomaleirin perustamiseen. Kesästä 1968 alue oli veteraanien vilkkaassa käytössä. V. 1980 lomaleiri jouduttiin myymään, mutta siitä osakkaille tullut jakosuus tuotti hyvän koron, joka taas käytettiin veteraanien elämän tukemiseen.

Naisjaosto

Veteraaniveljien puoliset olivat alusta saakka monin tavoin toimessa mukana. Niinpä naisjaoston perustamisesta ensi kertoja puhuttiin jo 60-luvulla mutta päivänvalon jaos

näki vasta 1987, jolloin jaoston puheenjohtajaksi valittiin Helga Korkeila. Koeteltuun tapaan naisjaosto huolehti sittemmin veteraaniyhdistyksen tapahtumien hoidosta. Kahvituksesta ja muonituksista pilkkikisoissa, pikkujouluissa, rantasaunan kesä tapahtumissa ja muissa tilaisuuksissa. Naisjaosto osallistui myös keräyksiin

Veljeä ja aatetta ei jätetä

Aktiivinen yhdistys jättää jälkensä ympäristöön. Veljeä päätettiin auttaa, kun 1980-luvun puolivälissä muistettiin, että veteraaniveli Heikki Toiviolla ei ole sähköä kotonaan Taipaaleen kylässä. Eikä koko kyläsäkään.

Lionsien Punainen Sulka antoi pesämunan, kunta avusti, kauppa- ja teollisuusministeriö avusti. Pystyyn saatiin satoja sähkötolppia, johtoa kilometreittäin, muuntaja. Joululahjaksi 1986 saivat 75-vuotias Heikki ja vaimonsa Helvi sähköt. Tällä aloitteellisuudella veteraaniyhdistys osallistui koko kunnan kehittämiseen, sillä tämä tarina päätti samalla viimeisen sähköttömän aika-

Miehissä sahalahtelaiset veteraanit asensivat muistokiven Kontulan seinustalle.

Kiven paljastustilaisuus 12.10.1986. Pj. Paavo Perkiö puhuu, kunniavartio Tuure Pietilä (lippalakki), Eino Nummela (hattu).

Sahalahden Sotaveteraanit ry:n puheenjohtajat

Uuno Seppälä 1961-1970
Eino Laine 1970-1979
Hannu Laurila 1979-1986, 1987-1998
Paavo Perkiö 1986-1987
Touko Koivisto 1998-2000
Torsti Heikkilä 2000-sihteerit

Lauri Ranta 1961-1962
Väinö Haukkanen 1962-1974
Olavi Lyykki 1974-1994
Timo Salonen 1994-

Isona episodina on mainittavana vuoden 1979 johtajuuskriisi kun puheenjohtaja Eino Laine ja varapuheenjohtaja Lauri Ranta saivat surmansa liikenneonnettomuudessa. Sihteeri Olavi Lyykin johdolla kutsuttiin koolle hallitus, joka valitsi varapuheenjohtajaksi Urho Syväsen ja hänen johdollaan edelleen kutsuttiin koolle ylimääräinen yleiskokous.

Sahalahden Sotaveteraanit ry:n naisjaoston puheenjohtajat

Helga Korkeila 1987-1999
Ilta-Lahja Sovijärvi 1999-2009
Leena Heikkilä 2009-sihteerit

Annikki Viljakka 1987-1992
Eira Laurila 1992-1997, 2002-2004
Ilta-Lahja Sovijärvi 1997-1999
Seija Hietanen 1999-2002
Lempi Haavisto 2004-

kauden Sahalahdella. Veljeä ei jätetä. Eikä kotiseutua.

Samoihin aikoihin sijoittui toinenkin veteraaniprojekti. Kontulan talon pihalla paljastettiin lokakuussa 1986 muistokivi, jonka laatta kertoo, että ”Tältä paikalta, Kontulan pihalta, lähtivät sahalahtelaiset miehet isänmaataan puolustamaan. Talvisotaan 13.10.1939. Jatkosotaan 18.6.1941. Sahalahden Sotaveteraanit 1986.”

Vuonna 2002 paljastettiin Kontulassa seinälaatta, jonka aikaansaamisessa veteraanit olivat mukana siinäkin.

”Tässä talossa ovat toimineet Sahalahden suojeluskunta- ja Lotta Svärd-osastot vuosina 1926-1944. Sahalahden Sotaveteraanit, Sahalahti-seura.”

Asioita syntyy, kun taustalla on kantava aate. Sankarihaudoille on hankittu sähkökynttilät, Kontulan keittiötä on remontoitu, on osallistuttu Sotaveteraaniliiton ja Suomen Ladun Yhdessä kävelen- tapahtumaan. Vuonna 2004 julkaistiin Lauri Arran ja yhdistyksen sihteerin Timo Salosen kahdeksan vuotta kestäneen työn tuloksena matrikkeli ”Sa-

halahden sankarivainajat 1939-1945”. Lopulliseen painokuntoon aineiston kokosi Seppo Rinne.

Perinteet kantavat

Vanhojen juhla- ja muistopäivien rinnalle on syntynyt useitakin uudemman ajan perinteiksi muodostuneita tapahtumia.

Kun 2010 talvisodasta tuli kuluneeksi 70 vuotta, järjestivät Sahalahden ja Kangasalan veteraanijyhdistykset muisteluiltojen sarjan, joissa muisteltiin talvisodan syttymisen tunnelmia. Yksi tilaisuuksista pi-

dettiin Sahalahden Kontulassa, kaksi muuta Kangasalan puolella. Tilaisuuksien kohokohta oli kun juuri 100 vuotta täyttänyt Toivo Vaittinen kertoi talvisodan ensimmäisistä päivistä.

Pentorinteen vanhainkodissa on 90-luvun lopulta säännöllisesti käyty tervehtimässä talon veteraanasukkeja, joulukuun opittu ottamaan vastaan Aitoon Koulutuskeskukselta tilatulla joululounaalla Sahalahden seurakuntatalolla. Kuhalahden ja Luopioisten veteraanien yhteisiä pikkujouluja pidetään edelleen, kumman-

kin vuorollaan ollessa järjestelyvuorossa.

Sahalahden itsenäisyysjuhlapäivä oli vaarassa päättyä kunnan liittyessä Kangasalaan vuonna 2005. Paikalliset yhteisöt – mm. Sotaveteraanit – löivät hynttyyt yhteen ja oman paikkakunnan perinne säilyi.

Teksti: Timo Tulosmaa, Torsti Heikkilä ja Timo Salonen
Kuvat: Timo Salonen

Lähde: Olavi Hovi: Puoli vuosisataa veteraanityötä. Sahalahden Sotaveteraanit ry 1961-2011. Kangasala

Superveteraani

Yhtä jalkaa ovat kulkeneet ja kulkevat edelleen Sahalahden Sotaveteraanit ry:n ja 101-vuotiaan Toivo Vaittisen vuodet. Peruspositiivinen Toivo on yhdistyksen ainoa elossa oleva alusta saakka mukana ollut jäsen. Tapasin Toivon ja hänen poikansa Tapion Sahalahden Sotaveteraanijyhdistyksen 50-vuotisjuhlassa helmikuussa 2011.

Toivo on hyvässä kunnossa. Puolisonsa kuoleman jälkeen hän on yhdeksän vuotta asunut yksin kotonaan Myttälän kartanossa Sahalahdella. Hänen jalkansa ja ajatuksensa liikkuvat edelleen ”kuin nuorella pojalla”. Hänellä on erinomainen muisti ja päivittäin hän seuraa edelleen päivän lehdet ja television uutislähetykset.

Kotihoito käy säännöllisesti häntä katsomassa, veteraani-

niruoka tulee päivittäin kotiin. Vaikka yksin kotona ollaankin, niin hyvin on mennyt. Myttälästä Sahalahden kirkolle Toivo lähtee enää vain juhlimismielessä. Liikkuminen on nykyään hankalampaa, kun hän viisi vuotta sitten luopui ajokortista.

Toivo Vaittinen syntyi ja vietti lapsuutensa Suomen Suuriruhtinaskunnassa Karjalan kannaksella Kivennavan pitäjässä Vehmaisten kylässä. Ki-

vennavalta hän puolisonsa kanssa asettui ensin Pälkäneelle Myttälän kartanoon ja sieltä 1947 omaan taloon Sahalahdelle. Elämäntyönsä hän on tehnyt maanviljelijänä, metsätoisena ja kirvesmiehenä. Hän on mm. rakentanut parikymmentä viljankuivurirakennusta. Nelisen vuotta sitten hän ”karkasi” yksin moottorisahan kanssa metsään verestämään vanhoja ja raivaamaan isoja tuulen kaatamia runkoja. Ja raivasi myös.

Toivon sotatie alkoi Talvisodasta 4. Rajakomppaniasta ja jatkui Joutselkään, jossa koettiin mm. Mainilan laukaukset. Jatkosodan Toivo palveli viestimiehenä Päämajassa. Silloin tuli käytyä aina Kiestingissä

asti. Ansioistaan sodassa Toivo sai Summan ristin ja Päämajan ristin.

Sahalahden Veteraanijyhdistys on aina ollut Toivolle tärkeä paikka. Siellä olevilla miehillä oli yhteiset sotakokemukset. Haluttiin pitää yhtä, huolehtia veljistä ja viedä eteenpäin veteraanien asiaa. Yhdistyksen uunituoreen historiikin ensimmäinen kappale luovutettiin juhlassa Toivolle.

Kaiken kaikkiaan siitä Toivo on iloinen, että tänä päivänä veteraaneja arvostetaan. Maailma on paljon parempi nyt.

Kaikkea hyvää ja lisää terveitä vuosia Toivolle.

Teksti ja kuva: Timo Tulosmaa

Toivo Vaittinen Sahalahden 50-vuotisjuhlassa.

Sahalahden sotaveteraanit juhlivat 50-vuotiaasta yhdistystä

Sahalahden sotaveteraanijyhdistys juhli komeasti 50-vuotista taivaltaan kirpeänä pakkaspäivänä 20. helmikuuta. Kotikylän kirkos-

sa toimitetun jumalanpalveluksen jälkeen laskettiin seppeleet sankarihautausmaalle ja siirryttiin viettämään varsinaista juhlaa entiseen suoje-

luskunnan taloon Kontulaan. Väkeä oli paljon, juhlaikäytössä olevan Kontulan sali oli liki ääriään myöten täynnä.

Sotaveteraanijyhdistyksen

puheenjohtaja **Torsti Heikkilä** muistutti avaussanoissaan, että vasta Neuvostoliiton hajoamisen 1991 käynnisti veteraanien kunnianpalautuksena tunnetun aikakauden.

- Surullista tässä on se, että suuri osa veteraaneista oli jo saanut kutsun saapua viimeiseen iltahuutoon ennen kunnianpalautusta, Heikkilä totesi.

Pääpuhujana toiminut kenraaliluutnantti evp. **Heikki Lyytinen** antoi veteraaneille tunnustusta periaatteen ”kaveria ei jätetä” toteuttamisesta käytännössä. Moni sotiiimme 1939-45 osallistunut on niistä ajoista asti joutunut kantamaan psyykkistä tai fyysistä vammaa. Veteraaniveljien apu ja tuki ovat edelleen tärkeitä.

- Veteraanitoiminnan ydin on veljien ja siskojen auttamisessa. Annetaan apua niille, jotka sitä tarvitsevat, painotti Suomen Sotaveteraaniliiton

hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**.

Juhlan yhteydessä julkistettiin fil. tri Olavi Hovin laatima yhdistyksen historiikki Puoli vuosisataa veteraanityötä.

Sahalahden Sotaveteraanien Huoltoyhdistys perustettiin 15.2.1961 Uuno Seppälän aloitteesta Lahdenkulman koululla. Se oli järjestyksessään toinen ja Suomen yhdeksäs. Sahalahden Sotaveteraanit ry:ksi yhdistys muutettiin 1986. Alusta saakka aktiivisesti mukana olleet naiset perustivat Naisjaoston 1987. Tänä päivänä yhdistyksessä on enää 20 varsinaista veteraanijäsentä. Ennen Torsti Heikkilää puheenjohtajina ovat toimineet Uuno Seppälä, Eino Laine, Hannu Laurila, Paavo Perkiö ja Touko Koivisto.

Jouni Valkeeniemi

Yksitoista veteraanijäsentä kokoontui yhteiskuvaan Sahalahden sotaveteraanijyhdistyksen 50-vuotisjuhlan päätteeksi. Kuvassa vasemmalta: Eero Hietanen, Arne Nieminen, Niilo Hakulinen, Lyyli Keskinen, Matti Toukonen, Anni Kiviranta, Risto Laaksonen, Olli Lehto, Keijo Rapatti, Toivo Vaittinen ja Lauri Arra.

Hinta 50 € + postikulut.
Tilaukset: kannatus.yhdistys@ruk.inet.fi
tai (05) 354 7067

Saint-Gobain Glass Finland Oy
liiketoimintayksikkö Sekurit
Ihode

**PHOENIX
CONTACT**
INSPIRING INNOVATIONS

Kuntoutumaan tai lomalle Pääskynpesään Ilomantsinjärven rannalle

❖ Veteraanikuntoutuksen ykköspaikka

Laitos-, päivä- ja avokuntoutusta kaikkiin toimintakykyluokkiin kuuluville sotiemme veteraaneille!

❖ Edullinen kuntoutuksen puoliso paketti

70 €/hlö/vrk täysihoidolla (min 3vrk)

❖ Kukkarolle kevyet ryhmähinnat

alk. 56 €/hlö/vrk aamiasmajoituksella

Lisätiedot ja varaukset:
puh. 0400 356 230
myyntipalvelu@paaskynpesa.fi
www.paaskynpesa.fi

FENNO MEDICAL OY
Terveydenhuollon palveluksessa

RESERVILÄISURHEILULIITTO
ON JÄSENYHDISTYSTENSÄ
LIIKUNTA- JA URHEILUJÄRJESTÖ

RESUL – LIIKKUU JA LIIKUTTAA

www.resul.fi

Suomen
Reserviupseeriliitto ry
– Finlands
Reservofficersförbund rf
www.rul.fi

Aliupseeriliitto ry
tervehtii sotiemme veteraaneja
www.aliupseeriliitto.fi

Suomen Sotaveteraaniliittoa
tervehtien

RESERVILÄISLIITTO

Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI, puh. (09) 4056 2040

Suomen Reserviupseeriliitto
kiittää kaikkia sotaveteraaneja.
Itsenäinen Suomi on hyvä
maa asua.
Kiitos Teille panoksestanne
sodan ja rauhan aikana.

*Turvallisesti
huomiseen*

Päällystöliitto ry
Befälsförbundet rf

ISÄNMÄÄN JA UPSEERIN ASIALLA
UPSEERILIITTO

Pohjanmaan Kiinteistötekniikka Oy Alavieska	Kuljetusliike Hyötykuorma Oy Alavieska	Pakkalan Liikenne Alavus
Sisustus-Taloteam Oy Aura	Elmontage Ab Ekenäs puh.0400-702 158	K&K Mustoset Ay Enonkoski
TMG Consulting Oy Espoo	Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo	Scannotec Oy Espoo
Puhdistus Helmi Oy Espoo	JiiriCo Oy Espoo	A. Seppälä Total Quality Oy Espoo www.astq.fi
Carmeik Oy Espoo	Hyvää kevättä!	Jatorak Oy Espoo
Insinööritoimisto Konstru Oy Espoo	Cumasa Oy Espoo	Nut For You Oy Espoo
Ollasgård Håkan Nyström Espoo	Esse Elektro Karft Ab Esse	Euran Pintakäsittely Oy
Hämeen Kuivaustekniikka Oy Forssa	A&A Kaivuu Oy Forssa	Kotkanpesä 2000 Oy Förby, Särkisalo www.kp-ravintolat.fi
T:mi Kari Kronqvist Haapajarvi	HK-Asennus Halikko	Centos Central Logistics Oy Hamina
Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy Hamina	Jokiniemen Leipä Oy Hamina	L&T Recoil Oy Hamina
Rakennuspalvelu Juntunen Ky Hankasalmi	Hankasalmen Ässä-Eriste Ky Hankasalmi	Hangon Liikenne-Friman Matkat Hanko
Putki-Hare R. Happonen Heinävesi	Cash Back Finland Helsinki	Mondo Fresco Ky Helsinki
Kuljetusliike V. Mönkkönen Oy Helsinki	RTH Oy Helsinki	Brando Oy Helsinki
Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	Trans-Huolto/Servicom Finland Oy Helsinki	Oy Konwell Ab Helsinki
RYM Oy Helsinki	Haagan Kiinteistötoimisto Oy Helsinki	Arkkitehdit Mustonen Oy Helsinki

Metsäveljet taistelivat loppuun asti Virossa

Virossa käytiin vielä 1978 viimeistä toisen maailmansodan taistelua ja vuonna 1980 kuoli viimeinen antautumaton sotilas. Tämä tapahtui kun Moskovassa pidettiin olympiakisat ja Tallinnassa purjehdusregatta. Sota oli jo kauan ollut vain historiaa. Ketkä olivat nämä taistelijat? He olivat virolaisia vapaustaistelijoita, vastarintaliikkeen jäseniä, sissejä eli metsäveljiä (metsavennad), kuten virolaiset heitä kutsuivat.

Metsäveljet liittyvät Viron miehittämisen jälkeiseen vuoteen 1940-1941. Tällöin virolaiset julistettiin neuvostokansalaisiksi ja voimaan tuli Neuvosto-venäjän rikoslaki. Viron tasavallan olemassaolo katsottiin rikolliseksi kapinaksi neuvostovaltaa vastaan ja siitä syytettynä pidätettiin vuoden aikana yli 60 000 ihmistä - poliiseja, upseereja, suojeluskunnan jäseniä, opettajia, lääkäreitä, pappeja, kultuuri-ihmisiä, valtion virkamiehiä ym. Heistä tapettiin tai kuoli vankileireillä noin 95%. Kaikki hallituksen ja parlamentin jäsenet läpi vuosien pidätettiin ja murhattiin. Kolmestasadasta korkeimmasta upseerista selvisi vain parikymmentä.

Kyyditys Siperiaan

Kaiken kukkuraksi kyyditettiin yöllä 14.6.1941 karjavaunuissa 10 205 ihmistä Siperiaan, joista 80 % oli naisia ja lapsia. Heistä 1000 oli alle neljävuotiaita, joiden suorittamat *neuvostovastaiset rikokset* olivat varmaankin erittäin vakavat. Miehet erotettiin perheistään. Naiset ja lapset vietiin Siperian kolhooseihin, jossa 60% kuoli ensimmäisen vuoden aikana nälkään, kylmään ja sairauksiin.

Miehet suljettiin keskitysleireihin. Heistä selvisi elävinä vajaat 10%. Kaavailtua isompaa kyyditystä eivät venäläiset ehtineet sodan alettua enää toteuttaa.

Kyyditys oli virolaisille viimeinen pisara kärsimysten pikariin. Virossa alkoi ns. ke-säsota. Vaikka puolustusvoimien ja suojeluskunnan varusteet ja aseistus oli viety ja yksityisiltä oli kerätty aseet pois, lähti metsäveljiksi tuhansia miehiä, jotka puuttellisesta aseistuksesta huolimatta taistelivat ryssien miehitysvallasta vastaan. Aseita ja putkikranaatteja valmistettiin itsekin. Lisää aseita hankittiin hyökäämällä puna-armejaa, miliisiä ja NKVD:ta (KGB:n edeltäjä) vastaan.

Muutamassa päivässä muutuivat metsät paikoin runsasväkiseksi kuin kylät - sinne mentiin perheineen. Arkistotietojen mukaan toimii kesällä 1941 Virossa 380 metsäveliryhmää, joihin kuului 10-15 000 taistelijaa. Heidän tukijoidensa määrä oli vieläkin suurempi.

Tämä oli kansansota, jossa Viron kansa kaatoi venäläisten valheet vapaaehtoisesta liittymisestä Neuvostoliittoon ja näytti vankan tahdon pysyä itsenäisenä valtiona. Tämä pyyhkäisi myös sen häpeän,

jota kansa tunsii, kun presidentti Päts alistui Stalinin uhkauksiin. Aktiivinen vastarinta ja taistelut kestivät kolme ja puoli kuukautta. Kun Saksan joukot etenivät Viroom, oli eteläinen Viro jo vapautettu, pohjoisessa käytiin taisteluja, joihin osallistui myös Suomessa virolaisista koottu Erna ryhmä.

Saksalaiset otettiin riemuitten vastaan kuin vapahtajat, mutta valitettavasti he eivät vapautta tuoneet, vaikka julistivat virolaiset arjalaiseksi kansaksi. Suuri joukko virolaisia liittyi Saksan armeijaan taistellakseen yhteistä vihollista vastaan. Kaikki eivät kuitenkaan suostuneet taistelemaan Saksan rinnalla ja noin 3500 miestä siirtyi 1943 Suomeen liittyäkseen Suomen armeijaan. Kuten he itse sanoivat - taistellakseen Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta.

Sotaonni kääntyi ja syyskuussa 1944 päätti Saksan armeija jättää Viron. Virolaiset joukot eivät pärjänneet ilman raskasta kalustoa puna-armeijalle ja 22.9. valloittivat venäläiset Tallinnan. Kremlin väitteet, jonka mukaan Tallinna vapautettiin saksalaisista fašisteista ei ole totta - Tallinna vapautettiin laillisesta valtionvallasta. Tuhannet virolaiset, jotka taistelivat Saksan joukoissa eivät lähteneet mukaan, vaan siirtyivät metsiin. Heidän joukossaan oli myös Suomesta palanneita Suomen-poikia.

Metsäveljet

Toukokuussa 1945 loppui toinen maailmansota. Koko maa-

ilma juhli, mutta ei venäläisten miehittämä Viro. Meidän kärsimyksemme ja sotamme jatkui vielä vuosikymmeniä. Metsäveljet toimivat koko Viron maaperällä. Räjätettiin junia, järjestettiin väijytyksiä jne. Jonkin aikaa oli kokonaisissa kunnissa valta vielä virolaisilla ja Viron lippu liehui. Öisin hallitsivat metsäveljet isoja alueita ja miehitysvallan edustajat sekä heidän kätyrinsä piiloutuivat tai liikkuivat vain aseistettujen saattajien suojeluksessa. Kaikki hävityspataljoonien, NKVD:n ja miliisien veriset tihutyöt kostettiin. Käytiin veristä sotaa silmästä ja hammas hampaasta.

Metsäveljillä ei ollut yhteistä johtoa eikä suunnittelua. Oli isoja porukkoita, mutta keskimäärin ryhmien vahvuus oli 5-10 jäsentä. Aseistus oli kuitenkin huomattavasti monipuolisempi ja parempi kuin ennen sotaa. Ei pystytty uskomään, että länsivaltiot olisivat suostuneet kommunismin imperialismiin laajentumiseen ja demokration hävittämiseen puolella Euroopassa. Toivottiin, että Viron itsenäisyys palautetaan lännen avulla - yllytti Eng-lannin ja USA:n radioasemat metsäveljiä jatkuvasti aseelliseen vastarintaan. Mutta min-käänlaista apua ei tullut. Tuli vain lisää NKVD:n ja puna-armeijan joukkoja ja venäläisten ylivoima kasvoi.

Toinen kyyditys

25.3.1949 järjesti Moskova uuden kyydityksen. Ilmeisesti peläten suurempaa vastarintaa

järjestettiin Baltiassa samanaikaisesti isot sotaväen harjoitukset. Tällä kertaa vietiin yhdessä yössä kodeistaan 21 000 ihmistä - luokkavihollisten, nationalistien, bandiittien, kulakkien, porvarillisen älymystön ym. perheet, pikkuvauvoista vanhuksiin. Nuorin *luokkavihollinen* oli 3 päivän ikäinen ja vanhin *bandiitti* 95-vuotias. Kyyditetyistä noin viisi tuhatta sijoitettiin Semiplatinskin atomipommikoe alueelle, ihmiskoekaniineiksi. Kyyditettyjen koteihin muutti Venäjältä lisää *vapauttajia*.

Käynnissä oleva kansanmurha ei länsivaltoja häirinnyt. Vaikka näin mittavaa operaatiota ei pystytty salamaan, niin YK arkistoissa ei ole siitä yhtään mainintaa. Kun 1941 kuljetettiin ihmisiä juna-asemille pienillä venäläisillä kuorma-autoilla nyt oli kyyditsijöillä käytössään amerikkalaisilta *lend-lease* -apuna saadut mainiot Studebackerit.

Kyydittämällä vastarintaliikkeen jäsenien perheitä, sukulaisia, ystäviä ja mahdollisia avustajia yrittivät venäläiset murtaa aktiivin vastarinnan selkärankaa, mutta aluksi se vaikutti päinvastoin. Viha miehittäjiä kohtaan ja vastarintaa vain yltyi. Pitkällä tähtäimellä oli kuitenkin kyydityksellä suuri vaikutus vastarinnan murtamisessa.

Törkeä painostus ja pelko oli tehnyt työnsä ja vuoden lopussa oli noin 90% tilanomistajista *vapaaehtoisesti* luovuttanut omaisuutensa ja liittynyt kolhooseihin. Niille, jotka kieltäytyivät liittymästä kolhooseihin määrättiin verot, jotka ylittivät vuosiansiot huikeasti. Melkein 3000 isäntää-emäntää pidätettiin verovelkojen takia. Kyyditettyjen lisäksi pidätettiin vuosina 1945-54 noin 30 000 ihmistä, jotka eivät olleet myötemielisiä uudelle valalle. Kaiken tämän seurauksena vähenivät mahdollisuudet auttaa metsäveljiä ja ruokkia ja piilotella heitä. Nälkä ja pelko omaistensa kohtalosta pakotti useita metsäveljiä ulos metsistä.

Metsäveljiä 30 000

Metsäveljien kokonaisluvuksi on arvioitu 30 000 miestä. Melkein sama luku, jolle kätettiin aseita Suomessa. Kaikki eivät tietenkin osallistuneet aktiiviin vastarintaan. Paljon oli sellaisia, jotka piiloittelivat

Etelä-Virossa Pilistveren puistossa paljastettiin 2004 muistokivi metsäveljille, työvelvollisille, Suomen-pojille ja Viron vapaustaistelijoille.

metsissä peläten rankaisutoimpiteitä, mutta luku on kuitenkin kaksi kertaa suurempi kuin oli ollut Viron puolustusvoimien rauhan ajan vahvuus.

Vuoden 1949 loppuun mennessä oli kaatunut ja pidätetty noin 10 000 metsänveljeä, 7000 oli antautunut. Taisteluissa kuolleiden venäläisten NKVD:n hävityspataljoonien joukkojen ja kommunistien lukumäärä oli jonkin verran pienempi. NKVD:n rankaisujoukot vangitsivat metsäveljien omaisia ja kiduttivat heitä yrittäen saada heiltä tietoja. Epäihmillisesti kidutettiin myös nappuja metsäveljiä. Heidän kunniasääntönsä vaativat kidutuksen kestämistä ainakin kolme päivää, jotta kaverit ehtisivät vaihtaa oleskelu- ja piilopaikkoja. Vuodesta 1950 otettiin NKVD uuden, Viroon lähetetyn johtajan Moskalenkon toimesta käyttöön uudet menetelmät – soluttautumisen, myrkyttämisen ja salamurhat.

Puhuttaessa metsäveljistä, täytyy muistaa, että heidän vertaisensa sankarit ovat myös kaikki ne kymmenet tuhannet tavalliset ihmiset, jotka piilotelivat heitä, hankkivat heille informaatiota, varustivat heitä ruualla, väärensivät heille henkilötodistuksia ym dokumentteja ja auttoivat heitä kaikilla mahdollisilla keinoilla. Ilman heitä ei olisi senkaltainen vastarinta ollut mahdollista. Kiinnijäätyään oli heidän kohtalonsa, riippumatta sukupuolesta tai iästä, täsmälleen samaa kuin metsäveljillä – heitä odottivat raa'at ja epäinhimilliset kidutukset, vankileirien kauhut ja teloitukset. Se oli epäilemättä koko kansan sotaa.

Vuosina 1945-1953 tarjottiin metsäveljille neljä kertaa armahdusta. Se oli valheellista, sillä jo muutaman kuukau-

den kuluttua valtaosa antautuneista vangittiin. Vasta Stalinin kuoleman jälkeen 1955 järjestettiin armahdus, joka piti. Viimeinen iso metsäveljien ryhmä tuhottiin taistelussa 1954 Etelä-Virossa, mutta yksinäiset metsäveljet jatkoivat taisteluja vielä vuosia. Vaikka toivo lännen avusta ja suora aseellinen vastarinta hiipui, vastarinta ei lopunut. Se muutti vain muotoja.

Nuorten vastarintaa

Myös koululaisten maanalaisten järjestöjen toiminta oli aktiivista - levitettiin lentolehtisiä, kerättiin aseita, räjäytettiin miehitettäjien pystyttämiä monumentteja, nostettiin kiellettyä Viron lippua julkisiin paikkoihin ym. Nuorten vastarintaliike oli aktiivi 50-luvun loppuun asti. KGB:n tietojen mukaan toimii Virossa ainakin 30 nuorten vastarintajärjestöä. Viimeinen mittava oikeudenkäynti heitä vastaan järjestettiin 1962. Mutta tilanne ei rauhoittunut. Vielä vuonna 1980 järjestettiin Tallinnassa iso neuvostovastainen mellakka, mihin osallistui tuhansia koululaisia ja ylioppilaita.

On väitetty, että Hruštšovin aikana järjestelmä pehmentyi, mutta se oli vain pintapuolista. Muistammehan hyvin Unkarin ja Tšekkoslovakkian veriset tapahtumat. Neuvostoliiton romahtamiseen asti vangittiin Virossa vapaustaistelijoi- ta ja vainottiin toisinajatelijoita. Vaikka suuri osa ihmisistä antoi toivottomassa tilanteessa perään ja yritti sopeutua olosuhteisiin, niin vastarinta ja toivo eivät koskaan sammuneet. Metsäveljet taistelivat loppuun asti.

Viimeinen metsäveli

28.9.1978 kaatui Etelä-Virossa KGB:n ratsiaassa yksi vii-

meisimmistä, iäkäs metsäveli August Sabbe (69). Uhasta piittaamatta olivat sukulaiset, ystävät ja paikalliset asukkaat auttaneet ja piiloitelleet häntä vuosikymmeniä. Tähän asti ei ole selvää, upottiko hän itsensä Vöhandun jokeen, kun ase meni tukkoon, tai upottivatko miilisiit hänet. Tiedetään vain, että vedestä tuli ulos kaksi miiliisiä ja Sabbe jäi sinne. Ei tiedä myöskään miten KGB onnistui löytämään hänet. August Sabbe on haudattu Tarton Raadin hautausmaalle. Hänen pistoolinsa on näytteillä Vöron kaupungin museossa.

Vuonna 1980 löydettiin Länsi-Virossa viimeinen vapaana miehenä kuollut metsäveli Os- kar Lillenurm. Miehistyksen alusta oli kulunut 40 vuotta.

Vaikka Venäjä yritti, ei se kyennyt puolella vuosisadassa murtamaan virolaisten halua olla vapaa ja itsenäinen. Yli-voimansa ansiosta vihollinen voitti taistelutantereella, mutta hävisi moraalisesti ja hen-

Suomen-pojista moni jäi myös metsäveljiksi. Edgar Sinisalu (oik.) oli metsäveljenä 1944-1951, jolloin jäi kiinni. Edgarin oikealla puolella Suomen-pojan puoliso Lidia Ahas sekä Suomen-poika Eduard Miller. Kuva Peeter Langovits.

kisesti. Virolaisten vapaustais- telusta vaiettiin, sen olemusta yritettiin mustata leimaamalla se banditismiksi, metsäveljiä ja heidän tukijoitaan vainottiin, heitä yritettiin hävittää fyysisesti sekä henkisesti, mutta loppujen lopuksi romahti suuri ja voittamaton Neuvostoliitto itse. Valitettavasti Venäjä ei ole vielä oppinut historiastaan mi-

tään eikä heidän levittämänsä valheet ole muuttuneet, mutta emmeköhän tiedä, että lopuksi voittaa aina totuus.

Henn Pölluas

Kirjoittaja on Suomen Sotaveteraanien Viron Yhdistyksen ja Suomen-poikien Perinneyhdistyksen johdokunnan jäsen.

Metsäveljien kunnostettu oleskelupaikka metsässä.

Porausliike Ryth Oy

Tuusula

**Rakennus
Mika Varjonen Oy**

Uusikaupunki

Wapice Oy

Vaasa

Plan-Ark Oy

Vaasa

**Insinööritoimisto
Hesplan Oy**

Vaasa

**Pohjanmaan
Rakennuspalvelu PRP Oy**

Vaasa

Oy Business Services Ab

Vaasa

www.alco.fi

LVI-Inset Oy

Vantaa

Martti Koskela omistautui eläkepäivillään veteraanityöhön

Lapin Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Martti Koskela täytti 70 vuotta 4. maaliskuuta 2011. Juhlat pidettiin hiljaa perhepiirissä.

Kun edelleen viriili mies jäi päätoimestaan eläkkeelle kymmenkunta vuotta sitten, hän havaitsi kolmen vuoden jälkeen, että monet harrastukset eivät täyttäneetkään päiviä. Virtaa jäi vielä varastoon.

Kun tehtävä sopivasti avautui ja veteraanityö oli entuudestaan tuttua, hakeuduin sotaveteraanipiirin toiminnanjohta-

jaksi. Se merkitsi antautumista järjestötyölle, jossa tunteja ei lasketa ja tekemistä oli luvassa jokaiselle viikonpäivälle. Työ on ollut antoisaa ja rikastuttaa eläkemiehen elämää, toteaa Martti Koskela.

Rivit harvenevat kovaa vauhtia, mutta avun tarve toisaalta kasvaa. Kun työhön on päässyt sisälle, sen on kokenut entistä tärkeämmäksi. Tunne siitä, että on voinut auttaa ja olla muuten hyödyksi, palkitsee ja tuo onnenhetkiä, joita me kaikki tarvitsemme. Lievä työ-

stressi pitää lisäksi mielen virkeänä, jatkaa Koskela.

Järjestötoiminnan luonne veteraanikentässä muuttuu ja perinnetyö saa yhä suuremman osuuden. Myös tukihenkilöitä tarvitaan pyörittämään niin järjestöjä kuin kenttätöitä. Periaate on kuitenkin se, että veteraaneja tuetaan niin kauan, kuin yksikin on keskuudessamme.

Kalevi Autio

Kuka?

Martti Koskela

Asuu: Rovaniemellä

Syntynyt: Kemissä 4.3.1941

Työura: Kemissä pankkikonttorin hoitajana, Kemi Oy:n pääkirjanpitäjänä ja Rovaniemellä Kumi-Heleniuksen talousjohtajana.

Lapin Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 2005.

Perheessä: vaimo ja kaksi aikuista tytärtä, viisi lastenlasta.

Harrastaa: Lions-toimintaa, liikuntaa, erityisesti lentopalloa, mökkeilyä ja kalastusta ympäri vuoden.

Kymmenettuhannet kynttilät syttyivät Virossa

Yöllä 25.3.1949 heräsivät tuhannet virolaisperheet, kun NKVD ja venäläiset sotilaat tunkeutuivat heidän koteihinsa, käskivät pakata ja tönivät itkevät lapset ja heidän vanhempansa kuorma-autoihin. Kun operaatio ”Priboi” (Hyökyaalto) loppui, oli karjavaunuissa Virossa Siperiaan kyyditetty yli 21 000 ihmistä.

Osa kyydityslistoissa olevista pelastautui, sillä alituisesa pidätysten pelossa yövyttiin usein jossain muualla. Epäilyksiä oli herättänyt myös venäläisjoukkojen lisääntyminen. Jotta saatiin määrätty luku täytetyksi, otettiin umpimähkään toisia kuin nimetyt henkilöt. Ihmismetsästys oli niin menestyksellinen, että Moskovaan raportoitin – suunnitelma toteutettiin 105,13 prosenttisesti! Pelastautuneet napattiin myöhemmin.

Kun aikaisemmissa kyydityksissä (1941 ja 1945) vietiin pääosin kansan eliittiä, nyt kyyditettiin kaikkia, joi-

Kyyditysten uhrien muistoksi sytytetään kymmeniätuhansia kynttilöitä. Kuvassa kynttilöitä Tallinnan Vapaudenaukiolla 25.3.2011.

den epäiltiin olevan kosketuksessa vastarintaliikkeen kanssa - perheet, ystävät, tuttavat ym. Pääosin he olivat naisia ja lapsia. Ihmiset eivät ymmärtäneet, miksi yksi tai toinen oli viety. NKVD käytti sitä hyväksi levittäen huhuja, että syynä olivat virolaisten katala luonne ja kantelut. Kansanmurhan lisäksi yritettiin murskata virolaisten kansallinen yhtenäisyys, ystävyys- ja perheensiteet.

Totuus on, että listoja oli koottu jo useiden vuosien ajan tutkien arkistoja ja käyttäen hyväksi NKVD:n operatiivista tietoa.

Samanaikaisesti järjestettiin kyyditykset myös Latviasa ja Liettuaassa. Yhteensä vietiin noin 100 000 ihmistä. Tuhannet heistä kuolivat kylmään ja nälkään, sairauksiin tai teloitettiin. Pian kyydityksen jälkeen napattiin nekin vähäiset lapset, jotka olivat vielä elossa vuonna 1941 kyyditetyistä ja jotka oli sodan loputtua päästetty tai olivat paenneet takaisin Viroon. Heidätkin lähetettiin Siperiaan.

Venäjä ei ole tekojaan katumut. Virolaiset eivät unohda tapahtunutta koskaan. Koulu- ja ylioppilaiden järjestöjen aloitteesta sytytetään joka vuosi kyyditysten uhrien muistoksi 25.3. klo 18.00 Tallinnan Vapaudenaukiolle ja Tarton raatihuoneen torille kymmeniätuhansia kynttilöitä. Se on henkeäsalpaava näkymä.

Henn Pölluaas

LAPUA

Maanpuolustuksessa mukana

Nammo Lapua Oy
PL 5, 62101 LAPUA
Puh 010 523 3800
Fax 06 431 0244
www.lapua.com

LÄKKITORI

Hammaslääkäri

A S E M A

Espoo/Leppävaara p. 5123500

Viron 93. itsenäisyyspäivää vietettiin iloisissa merkeissä

Viron 93. itsenäisyyspäivänä 24. helmikuuta Suomen-poikien perinneyhdistyksen edustajat laskivat kukkalaiteen Viron vapaussodassa taistelleiden suomalaisvapaaehtoisten muistomerkille Helsingin vanhankirkon puistossa. Tunnin kuluttua oli kunniakäynti Malmin hautausmaalla. Vuosikokoukseen perinneyhdistys kokoontui Kuljetuskuution tiloissa.

26. helmikuuta Suomen-pojat ja Viron Vapaustaistelijat järjestivät Tallinnassa kirkkopyhän ja sen jälkeen oli perinteinen juhla.

Malmin hautausmaalla laskivat seppeleen Viron suurlähettiläs **Mart Tarmak** sotilasasiamies **Peeter Länsin** kanssa. Suomen-poikien perinneyhdistyksen kukkalaiteen laskivat **Seppo Lahtela** ja **Reijo Tanskanen**. Muistopuheen hautamuistomerkillä piti entinen Merivoimien komentaja vara-amiraali **Hans Holmström**.

Vuosikokouksesitelmän aiheesta *Sota suomalaisten päättäjien muistelmassa* piti filosofian tohtori **Lasse Lehtinen**.

Kokouksen aluksi luovutettiin Seppo Lahtelalle viime itsenäisyyspäivänä myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun I lk ritarimerkki. Hallitukseen va-

littiin uutena jäsenenä **Sampo Martiskainen**. Muutoin se jatkaa entisellä kokoonpanollaan. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi **Jaakko Valve**.

Juhla Tallinnassa

Perinteistä Suomen-poikien ja Viron vapaustaistelijoiden Tallinnan yhdistyksen kirkkopyhää vietettiin Kaarlin kirkossa. Jumalanpalveluksen toimittivat liturgeina piispa **Einar Soone** sekä emerituskirkkoherra **Ivar-Jaak Salumäe**. Saarnan piti pastori **Einar Laigna**. Musiikista vastasi professori **Urmas Vulp** ja urkutaiteilija **Mari-rika Kahar** säesti jumalanpalveluksen lauluosuuksia.

Piispa Soone luki vuoden 2010

aikana viimeiseen iltahuutoon kutsuttujen 35 Suomen-pojan ja 26 Vapaustaistelijoiden Tallinnan yhdistyksen jäsenten nimet.

Uno Järvelä toivotti juhla-vieraat tervetulleiksi. Perinteisiin kuuluu, että ohjelmaan siirrytään laulamalla Viron kansallislaulu *Mu isamaa*.

Tervehdyksensä esittivät valtiovallan edustajana Suomen Viron suurlähettiläs **Aleksi Härkönen**, Suomen Viro-yhdistysten liiton **Nyyrikki Kurkivuori**, yhteiskunnallinen vaikuttaja **Henn Pölluaas** ja Suomen Sotaveteraaniliiton **Finn-Göran Wennström**.

Juhlapuheen pitäjäksi olivat Suomen-pojat kutsuneet **Har-do Aasmäen**. Puhuja lausui ilonsa siitä, että Viro on sekä EU:n että NATO:n jäsen ja toivotti suomalaiset lämpimästi tervetulleiksi jälkimmäiseen. Moni suomalaisvieraista katsoi toisiinsa, sillä ratkaisun avaimet ovat yksinomaan meidän suomalaisten käsissä.

Palkitsemisia

Finn-Göran Wennström, **Juha-**

Suomen-poikien kunniajäsenet (oik.) Ilmari Aho, Jukka Simola, Erkki Heikkinen, Juha-Matti Martikainen ja Peter Küttner muistivat Suomen-poikien hyväksi vuosia työskennellyttä yhdistyksen aikaisempaa puheenjohtajaa Raul Kuutmaa (vas.).

Sotaveteraaniliiton ansiomitalinsaajat (vas.) Ilkka Hankkila, Ari Harjula, Kari Vilamo ja Ilmar Jögi

ni Pesonen ja **Markku Seppä** luovuttivat Sotaveteraaniliiton myöntämät ansiomitalit seuraaville: **Ilkka Hankkila**, **Ari Harjula**, **Ilmar Jögi** ja **Kari Vilamo**. Sotaveteraanien ansioristin saivat: **Evald Mäepalu** ja **Lembitu Varblane**.

Virallisten palkitsemisten jälkeen viisi Suomen-poikien kunniajäsentä, **Erkki Heikkinen**, **Peter Küttner**, **Juha-Matti Martikainen**, **Jukka Simola** ja **Ilmari Aho** muistivat Suomen-poikien hyväksi vuosia työskennellyttä ja arvokasta tietoa jälkipolville tallettanutta yhdistyksen aikaisempaa puheenjohtajaa **Raul Kuutmaa**. Hänelle ojennettiin suomalainen sotilaskypärä. Hän vakuutti olevansa sitä valmis myös käyttämään, jos tarve vaatii.

Korkeatasoinen konserttiohjelma

Virallisen osuuden jälkeen saimme jälleen nauttia korkeatasoisesta konserttiohjelmasta, josta tänä vuonna vastasivat Kosen musiikkikoulun virolaistytöjen polkkayhtye "Pillipiigad" sekä tanssiyhtye "Sõprus". Esiintyjistä pulppusi elämänilo saaden yleisönkin hyvälle tuulelle.

Tilaisuus päättyi perinteiseen loppulauluun *Teid me tervitame kodumaa metsad*. Kertosäkeen sanat ovat Suomeksi: *Me vapaat Pohjolan pojat ja rohkeat taistelijat, me vapaan kotimaan luojat ja pojat urheimmat*.

Nyyrikki Kurkivuori

Muistopuheen Malmin hautamuistomerkillä piti entinen Merivoimien komentaja vara-amiraali **Hans Holmström**.

NOVICUM

KUN TARVITSET APUA

kotitöihin, ulkoiluun tai muihin arjen askareisiin

OTA YHTEYTTÄ

KOTIPALVELU LEILA SUIKKANEN

050 461 1713

Palvelemme Imatran talousalueella

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Huhtikuu

- 3.-8.4. Luonetjärvellä alkaa ensimmäinen 16 kaukopartiomiehelle järjestetty laskuvarjohyppykurssi.
- 16.4. Pääesikunnan sanomalehtitoimiston päällikkö Kalle Lehmus matkustaa Berliiniin kolmannen valtakunnan propagandaministeriöön.
- 18.4. Saksan teollisuuden suurnäyttely avataan Helsingin Messuhallissa.
- 21.4. Suomalaisen SS-vapaaehtoisjoukon värväys alkaa Helsingissä.
- 30.4. Suomen eduskunta hyväksyy ns. valtalain, joka säätelee talouselämää poikkeusoloissa. Valtalain taustalla on jatkuvasti paheneva tavarapula.

Toukokuu

- 4.5. Suomen ja Ruotsin välinen maaottelumarssi alkaa.
- 17.5. Kesälapsivaliokunta perustetaan järjestämään suomalaislasten siirtoa loman ajaksi Ruotsiin.
- 20.5. Suomeen saapunut saksalainen lähettiläs Karl Schnurre ehdottaa presidentti Rytille sotilasneuvottelujen käymistä.
- 24.5. Ilmavoimat suorittaa Karjalan kannaksen lentokuvauslennon: lennot jatkuvat 25.5. ja 11.6.
- 25.5. Maaottelumarssi Ruotsia vastaan päättyy Suomen voittoon.
- 25.5. Karjalaisten suurokokouksessa 228 valtuutettua kokoontuu käsittelemään siirtoväen asioiden hoitoa ilmaisten huolestumisensa karjalaisten elinehdoista.
- 25.-26.5. Kenraaliluutnantti Heinrichsin johtama suomalainen sotilasvaltuuskunta neuvottelee Salzburgissa kenraalieversti Jodlin johtamien saksalaisten ja Berliinissä kenraalieversti Halderin johtamien saksalaisten kanssa sotatoimien koordinoinnista mahdollisen Neuvostoliiton-sodan varalta.
- 26.5. Tasavallan presidentti myöntää pyynnöstä eron Suomen Moskovan lähettiläälle J.K.Paasikivelle.
- 30.5. Stalin antaa Paasikivelle tämän jäähyväiskäynnillä ”lahjana” lupauksen toimittaa Suomeen välittömästi 20.000 tonnia viljaa, joten Neuvostoliiton kanssa sovitusta viljakiintiöstä jää vain puolet saamatta.

Kesäkuu

- 1.6. J.K.Paasikivi valittaa Ruotsin Moskovan lähettiläälle, että hänen varoittavia sanojaan ei ole haluttu kuulla.
- 3.6. 20 raivausleiriä aloittaa toimintansa eri puolilla maata raivatakseen maata karjalaisen siirtoväen uudistiloja varten. Mukaan on tulossa tuhat ruotsalaista vapaaehtoisia.
- 3.-6.6. Saksan ja Suomen sotilasjohdot neuvottelevat Helsingissä. Saksan puolelta neuvotteluja johtaa Saksan Norjan-armeijan esikuntapäällikkö Erich Buschenhagen ja Suomen puolelta Mannerheimin esikuntapäällikkö kenraali Erik Heinrichs. Neuvotteluissa sovitaan sotilaallisesta yhteistyöstä yksityiskohtaisesti maa- ja ilmavoimien osalta.
- 4.6. Kaukopartio-osasto Osasto Vehniäisen partio lähtee rajan yli Kannakselle. Kolmimiehinen ”hopeapartio” noutaa Uudeltakirkolta kätkön erään partiomiehen kotitalon alta.
- 6.6. Kielissä neuvotellaan Saksan ja Suomen laivastoyhteistyöstä. Kommodori Svante Sundman johtaa Suomen valtuuskuntaa.
- 6.6. Pääesikunta määrää perustettavaksi yhdeksän propagandakomppaniaa.
- 7.6. Saksalaisia joukkojenkuljetusaluksia saapuu Pohjanlahden satamiin ja Turkuun.
- 9.6. Presidentti Risto Ryti informoi koko Suomen hallitusta poliittisen tilanteen kehityksestä. Hallituksen ydinjoukko oli tehnyt ratkaisunsa jo touko-kesäkuun vaihteessa. Ryti ja pääministeri Rangell informoivat myös eduskuntaryhmiä. Puolustusministeri antoi käskyn liikekannallepanon ensimmäisen vaiheen aloittamisesta.
- 9.6. Ilmavoimilta kielletään Malmin lentokentän käyttö. Kenttä varataan saksalaisten käyttöön.
- 13.6. Reserviupseerien ja aktiiviupseerien arvot ja arvomerkit yhtenäistetään.
- 13.6. Otavan kirjallisuuspalkinto annetaan runoilija Yrjö Jylhälle tunnustuksena hänen huomattavasta kirjailijantyöstään ja Kiirastuli-kokoelman ilmestymisessä.
- 14.6. Presidentti Ryti ja hallituksen sotakabinetti päättivät liikekannallepanon aloittamisesta, mutta toistaiseksi vain Pohjois-Suomen joukkoihin kutsutut saivat käskyn 15.6.
- 14.6. Englanti asettaa Suomen kauppasaartoon katkaisemalla Petsamon liikenteen ja myöhemmin (30.7.) englantilaiset pommittavat Petsamon satamaa.

Saksalaisaseveljeyden synty

Jatkosodan alkaessa 25.6.1941 ”urhoollinen Suomen kansa” taisteli puna-armeijaa vastaan Saksan rinnalla. Ulkopoliittinen lähtökohta tähän oli ollut huono Molotov-Ribbentrop-sopimuksen ja Saksan talvisodanaikaisen menettelyn takia. Historialliset lähteet kertovat yksiselitteisesti vaikutusvaltaisten suomalaisten Saksan kohtaan tuntemasta epäluottamuksesta. Suomen ja Saksan sotilaskontakteilla oli paremmat edellytykset toipumiseen.

Erich Buschenhagen

Suursodan kehitys Euroopassa oli johtanut Suomen entistä suurempaan eristymiseen länsimaisista demokratioista, kun Saksa otti 1940 miehitykseensä myös Tanskan ja Norjan. Saksan Ranskan-sotaretken jälkeen odotettiin sen nousevan maihin myös Englantiin. Tässä tilanteessa Neuvostoliiton vaikutusvallan kasvua oli Suomessa vaikea rajoittaa.

Paine johti kesästä 1940 lähtien suomalaiset tunnustelemaan Saksan takuuta, ja tunnustelut jatkuivat kesään 1940 asti, koska takuuta ei saatu erilaisista lupauksista huolimatta. Niinpä Suomi teki pienissä asioissa jatkuvasti pieniä ratkaisuja Saksan hyväksi.

Sotilaspuolella saksalais-suomalaisten suhteiden elvyttäminen oli helpompaa. Yksityisissä tapaamisissa eräät saksalaisupseerit pian talvisodan päätyttyä ilmaisivat sympatiansa Suomelle ja puolustelivat Saksan sodan kestäessä osoittamaan viileyttä. OKH:n yleisesikuntapäällikkö Franz Halder lähetti huhtikuussa 1940 isäntänään vuonna 1939 toimineelle Eljas Erkolle Suomen taistelua ihailevat terveiset ja kehotti suomalaisia vahvistamaan puolustuslaitosta kaikin tavoin.

Kenraali Talvela tuo kysymyksen

Saksan Ranskan-sotaretken aikana kesäkuussa 1940 puna-armeija eteni Baltian maihin, ja tätä seurasi näiden maiden liittäminen Neuvostoliittoon. Elokuun alussa levisi huhuja, että Neuvostoliitto oli keskittämässä joukkoja luoteissuuntaan, minkä tulkittiin merkitsevän Baltian kaltaista ratkaisua Suomenkin osalle. Nyt Saksa päätti toimittaa Suomeen

aseita, mikä sitten toteutuikin syyskuusta 1940 lähtien Suomen kautta Pohjois-Norjasta (ja takaisin) alkaneen lomalaissiikenteen suojassa. Kauttakulusta tehty sopimus antoi sittemmin edellytykset Saksa armeijan levittäytymiseen Pohjois-Suomeen kesäkuussa 1941.

Lokakuussa 1940 Saksan Norjan-armeijan komentaja kysyi sotilasasiainmiestietä Suomen pääesikunnalta tietoja Suomen puolustusvalmiudesta ja erityisesti Pohjois-Suomen maastosta ja sotilaallisista laitteista. Vt. presidentti Ryti, ylipäällikkö Mannerheim, puolustusministeri Walden ja yleisesikuntapäällikkö Heinrichs tulivat siihen tulokseen, että vastaukset voitaisiin antaa, koska ne eivät kovinkaan paljon heikentäisi Suomen puolustuskykyä, vaikka ne saksalaisten kautta joutuisivatkin venäläisille. Riski päätettiin ottaa. Saksan sotilasasiainmies antoi Heinrichsille kuvan, että Saksan ei vastustaisi ruotsalaisten tuloa Suomen puolustuksen avuksi. Niinpä kauttakulkuneuvotteluissa jo mukana ollut kenraalimajuri Talvela lähetettiin vastaamaan valtakunnanmarsalkka Göringin lentäjätoverin everstiluutnantti Veltjensin elokuiseen vierailuun.

Talvelan tehtävä oli viedä Saksan sotilasjohdolle Mannerheimin terveiset, joilla tämä pyrki saamaan Saksan suostumuksen Ruotsin ja Suomen valtioliitolle. Suomen turvaisi varmuudella järjestely, jossa Saksa puolustaisi Petsamoa ja mahdollisesti Ahvenanmaata ja jossa Ruotsi puolustaisi Suomen vyötäröä Sallan – Lieksan välillä. Tällöin Suomen armeija aseistukseltaan vahvistettuna voisi torjua venäläisten hyökkäykset Etelä-Suomen alueella. Talvelan puheenvuorosta ilmeni, että suomalaiset olivat sisäistäneet saksalaisten kannan, että Saksa ei voisi suursodan takia uhrata ajatuksiaan Suomeen, joten Ruotsin tuki olisi nyt taattava, kun siihen näytti olevan mahdollisuuksia. Eri kontakteissa saksalaiset toistivat kantaa, ettei Saksa voisi tehdä mitään Suomen auttamiseksi, jos Neuvostoliitto nyt hyökkäisi.

Göringin luo Talvelalle pääsi vasta 18.12., kun Saksan idänretken Barbarossan perussuunnitelma oli valmistunut. Göringin vastauspuheenvuorosta suomalaiset saivat ensimmäisen kerran kuulla ”pätevästä lähteestä”, että ”Suomi oli jätetty Neuvostoliiton armoille”. Hitler torjui Ruotsin-Suomen valtioliiton kategorisesti 19.12. Sotilassuhteiden kannalta ratkaisevin oli kuitenkin Talvelan Halderilta Suomen yleisesikunnalle saama kysymys liikekannallepano- ja keskittämismuutosten kaakon suuntaan. Se viittasi vahvasti Saksan hyökkäykseen itään.

Kenraali Heinrichs vie vastauksen

Halderin kysymykseen Suomen yleisesikunnan päällikkö Heinrichs vastasi

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

30.1.1941 käydessään Berliinissä esitelmöimässä talvisodasta. Taustaksi kysymykselle Halder selitti, että Saksan ja Venäjän suhteiden muuttuminen sodaksi oli otettava huomioon. ”Tämä mahdollisuus koskee tietenkin hyvin läheisesti Suomenkin kohtaloa. Tuletteko laisinkaan ja siinä tapauksessa millä edellytyksillä ja ehdoilla osallistumaan on poliittisten johtojen kesken aikanaan selvitettävä kysymys.” Hän katsoi kuitenkin ”asiallisesti että sotilasjohtajat ajoissa ja ainakin omissa aivoissa valmistautuvat tällaisen tilanteen varalta”.

Vastauksessaan Heinrichs selitti, että mikäli saksalaisia ja ruotsalaisia joukkoja osallistuisi sotatoimiin Pohjois-Suomessa, suomalaiset voisivat ryhtyä operaatioihin itärajalla, ensin rajalta Laatokan rantaan ja sitten olosuhteiden ollessa edulliset jatkaa Laatokan itäpuolta Aunuksen suuntaan. Hän ehdotti taas, että Saksa miehittäisi Ahvenanmaan ja tukisi sieltä käsin ilmavoimilla puna-armeijan Hangan-tukikohdan valtausta, joka oli Suomen kannalta ensisijainen operaatio. Ahvenanmaasta Suomi saisi tekoosyn liikekannallepanoon, joka siis suuntautuisi siis Saksaa vastaan. Suomelle oli tärkeää, että liikekannallepanolla saataisiin joukot rajalle ajoissa. Suurvalta näet pystyy aloittamaan sodan ilman näkyvää liikekannallepanoa, kun taas Suomen kaltaisen maan puolustamisen edellytys oli, että liikekan-

nallepano suoritettaisiin riittävän ajoissa ennen sodan syttymistä. Tämä oli syksyllä 1939 onnistunut ylimääräisten harjoitusten muodossa. - Halder kehotti olemaan laskematta Ruotsin varaan.

Saksan Norjan-armeijan esikuntapäällikkö Erich Buschenhagen saapui helmikuussa Helsinkiin ja sieltä Pohjois-Suomeen, ja tällöin konkretisoituivat monet asiat, jotka olivat ilmenneet jo lokakuussa Suomelle esitetyissä kysymyksissä. Keskusteluissa mukana ollut sotilasasiamies Rössing huokaili, ettei ollut yksinkertaista puhua tällaisista asioista ”mahdollisuuksina, tutkielmoina ja pohdintoina” tarjoamatta mitään asioiden todennäköisyydestä.

Tämän jälkeen Pohjois-Suomessa kävi useita saksalaisupseereita tutustumassa maastoon ja huoltomahdollisuuksiin. Tietoja vaihdettiin, mutta esimerkiksi Suomessa maaliskuun lopulla käynyt Saksan idäntiedustelun päällikkö, eversti Eberhard Kinzel, selitti, ettei Neuvostoliiton-sota syttyisi kesällä 1941. Sotilastiedustelujen puna-armeijaa koskenut tietojenvaihto oli elpynyt jo syyskuussa 1940, kun amiraali Canaris ja eversti Melander tapasivat Kööpenhaminassa.

Saksan ulkoministeriönsä kautta aloitettu keskustelu suomalaisten värvämisestä Waffen-SS:n riveihin ei kuulunut sotilassuhteiden piiriin. Siihen suostuminen oli yritys sitoa Saksa

Heinrichs ja Tapola operaatioasioissa

takaamaan Suomen itsenäisyyttä. Suomen sotilasjohton mielestä Saksaan lähtijät olisi pitänyt sijoittaa jääkäriliikkeen jatkona Saksan armeijaan Wehrmachtin omaksi suomalaisjoukoksi. Itse asiassa asevelvollisia ei olisi lainkaan haluttu päästää maasta, kun sota oli jo näköpiirissä.

Koordinaationeuvottelut

Yleisesikuntatasolla keskusteluihin päästiin vasta toukokuun lopulla, kun Saksan sodanjohto katsoi sen tarpeelliseksi. Saksaan kutsuttiin suomalainen valtuuskunta suunnittelemaan sotatoimien koordinoitua Neuvostoliiton-sodan varalta. Asian esitti 20.5. presidentti Rytillä erikoislähettiläs Karl Schnurre, ja Mannerheim lähetti Saksaan Heinrichsin johtaman delegaation.

Barbarossa-operaatioon salaamiseen kuului harhautus, että Saksa muka oli esittänyt Neuvostoliitolle suuria vaatimuksia ja että näiden neuvottelujen yhteydessä Suomikin voisi saada asemansa turvatuksi. Neuvottelujen onnistuminen, mm. Saksan viljansaannin turvaaminen, poistaisi myös sodan vaaran. Suomen ns. sisäpiiri, ulkopoliittinen johtoryhmä, kokosikin nopeasti Suomen toivomukset - mm. vuoden 1939 rajan palauttamisen - kyseisiin neuvotteluihin.

Sotilasneuvottelut alkoivat 25.5. Salzburgissa OKW:n johtoesikunnan päällikön Alfred Jodlin johdolla ja jatkuivat 26.5. Berliinissä OKH:ssa kenraalilevisti Halderin johdolla. Suunnitelma tarkentui Helsingissä 3.-5.6. käydyissä keskusteluissa, joihin saksalaiset lähettivät eversti Kinzelin, joka edusti OKH:ta, ja eversti Buschenhagenin, joka edusti Saksan Norjan-armeijaa ja OKW:ta. Helsingissäkin Suomen armeijaa edusti ensi sijassa kenraali Heinrichs, mutta hänen apunaan oli erityiskysymyksissä muitakin upseereja, mm. lkp-asioissa päämajajousmestari Aksel, Airo, huolto-osaston päällikkö Harald Roos ja operatiivisen osaston päällikkö K. A. Tapola. Merisotaa oli ennakkoimassa Berliinissä 26.5. ja Kielissä 6.6. kontraamiraali Svante Sundman.

Keskustelut 25.5. avannut sotamarsalkka Keitel selitti, että ”saksalaisilla on tapana valmistautua ajoissa ja perusteellisesti” ja että kaiken varalta oli valmistauduttava, jotta voitaisiin hetken tullen toimia nopeasti. ”Mitään ei ole päätetty, eikä kysymys, josta nyt on neuvoteltava, ole akuutti.” Heinrichs totesi, ettei hänellä ollut valtuuksia määrittellä kantaa tähän suunnitelmaan, ”ei sotilaallisesti eikä poliittisesti”, mutta lisäsi, että ”jo se tosiasia että olimme täällä yhteisen neuvottelupöydän ääressä osoittaa mitenkä sotilasjohtomme suhtautuu kysymykseen yhteistoiminnasta”.

Salzburgissa puhetta johtanut Jodl toivoi, että suomalaiset tukisivat saksalaisten toimintaa Pohjois-Suomessa Petsamon pataljoonalla ja yhdellä divisioonalla. Sen sijaan hän katsoi, ettei talvisodassa kärsineen Suomen pitäisi ryhtyä hyökkäysoperaatioihin, ennen kuin saksalaisten eteneminen johtaisi niihin automaattisesti. Hankoa olisi aluksi tyydyttävä vain saartamaan, mutta hän lupasi esittää Ahvenanmaan miehitysasian uudelleen esimiehilleen. Berliinissä Halder esitti suomalaisille aktiivisempaa roolia puhumalla operaatiosta Laatokan jommallakummalla puolella.

Helsingissä saksalaiset ilmoittivat OKW:sta saamansa ohjeen mukaisesti, että Ahvenanmaa ja Hanko oli suomalaisten hoidettava. Asiasta oli tehty uusi ylemmän tason päätös. Saksalaiset lupasivat osallistua Hangan taisteluihin yhdellä Ruotsin kautta kuljetettavalla divisioonalla ja irrottaa suomalaisten operaatioon Pohjois-Suomesta panssareita ja siellä olleen suomalaisen armeijakunnan (V eli sodan ajan III AK).

Liikekannallepano - liian aikaisin vai liian myöhään

Neuvottelut sujuivat sopuisasti mutta suomalaisten ongelma oli se, että he eivät tieneet, oliko tulossa sota vai hankkisiko Saksa tavoitteensa neuvotteluin Neuvostoliiton kanssa. Liikekannallepanosta voisi olla seurauksena Neuvostoliiton välitön hyökkäys Suomeen, mikä olisi kohtalokasta, jos Saksa ja Neuvostoliit-

Saksan ja Suomen sotilasneuvottelut 1940 - 1941

- 19.8.-12.9. Kauppatietokulutus sopimus saksalaisten ”lomalaiskuljetuksiin” Norjaan.
- 23.10. Kenraalilevisti Falkenhorstin (AOK Norwegen) kysymykset Pohjois-Suomen strategisista tiedoista.
- 16.12. Kenraalilevisti Halderin (OKH) kysymys Suomen yleisesikunnalle.
- 30.1.1941 Kenraaliluutnantti Heinrichsin vastaus Halderille
- 18.2.-3.3. Eversti Buschenhagenin (AOK Norwegen) tutustumismatka Pohjois-Suomeen
- 20.5. Kauppaneuvottelijat Schnurre kutsuu upseeridelegaation koordinaationeuvotteluihin
- 24.-28.5. Suomalainen delegaatio Saksassa
 - suomalaisilla ei valtuuksia
 - keskusteluja yksityiskohdista
- 3.-5.6. Saksalainen delegaatio Helsingissä
 - yhteisymmärrys, päätökset ehdollisia; suomalaiset eivät aloita sota.
 - suomalaisten liikekannallepanon alku sovitaan, taisteluvallisuus 28.6.
 - III AK tullaan alistamaan saksalaisille Lapissa
 - Suomi varautuu sitovaan hyökkäykseen Laatokan ohitse
 - Suomi miehittää Ahvenanmaan ja saartaa Hangan tukikohdan
 - Saksan ilmavoimat saavat lentokenttiä, tuhoavat Suomenlahden eteläpuolen kentät sekä sulkevat Stalinin kanavan ja Nevan
- 6.6. Laivastoneuvottelut Kielissä
- 9.6. Suomi varmentaa lkp-aikataulun (10.6. suojajoukot, 16.6. liikekannallepano).
- 15.6. Saksalainen yhdysesikunta aloittaa toimintansa
- 14.6. Buschenhagen – Keitel: Suomen toivoma takuu rauha-vaihtoehtoon varalle.
- 15.6. Saksalainen tieto, että Sallan operaatio alkaisi 1.7. ja Laatokan operaatio 28.6.
- 17.6. Suomen Ylimääräisten Harjoitusten käsky

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Heinrichs jakaa kunniamerkkejä saksalaisille

to olisivat solmineet uuden sopimuksen. Saksalaiset, jotka itsekin olivat epävarmoja sodan syttymisestä, kannustivat suomalaisia aktiivisuuteen. Buschenhagen selitti 3.6. Heinrichsille, että ”valtakunta joka - vastoin todennäköisyyttä - olisi suostuvainen näihin [Saksan muka Neuvostoliitolle esittämiin] vaatimuksiin ei ole enää pelättävissä.”

Suojajoukkojen palvelukseen kutsutumpäiväksi määritettiin 10. 6., ja Ahvenanmaan ja Hangon suuntaan tarvittavien joukkojen sekä sodan ajan III AK:n liikekannallepano oli aloitettava heti rautatiekaluston vapauduttua saksalaisten kauttakuljetuksista. Pääjoukkojen lkp:n kaavailtiin alkavan 16.6., riippuen kuitenkin tilanteen kehityksestä.

Mannerheim piti kiinni neuvonpitojen epävirallisuudesta. Kun Heinrichs yritti esitellä Buschenhagenin laatiman asiakirjan Helsingin keskustelujen tuloksesta Mannerheimille, tämä sanoi: ”Sitä asiakirjaa minä en ota käteeni.” Ilman muuta Helsingin keskustelujen tulosten toteuttamiseen ei ryhdytty, vaan niiden toimeenpanosta tehtiin päätökset yksi kerrallaan tilanteen kehityksen mukaan. Mannerheim ja Heinrichs kävivät 6. 6. esittämässä Rytille ”suunnitelmiaan eräiden joukko-osastojen kutsumisesta yleisharjoituksiin”. Ryti ilmoitti 9. 6. valtioneuvostolle, että sotilasjohto oli kiristyneen tilanteen takia kutsunut ylimääräisiin harjoituksiin joitakin joukko-osastoja ja valmistelee harjoitusten laajentamista.

OKW:sta Buschenhagen 7. 6. sähkötti Heinrichsille, että määritellyistä liikekannallepanoajoista voitiin pitää kiinni. Heinrichs ei kuitenkaan ollut tyytyväinen yleisen liikekannallepanon aloittamiseen jo 16.6. Kun kerran sodan syttymisestä ei vielä ollut varmuutta, sisäpoliittisistakin syistä oli vaikeaa aloittaa noin aikaisin ja siirtämistä puolsi myös kylvötoiden keskeneräisyys.

Tilanne näytti kesäkuun puolivälin lähestyessä kiristyvän, ja 14.6. neuvoteltiin presidentin luona uusista toimenpiteistä. Mannerheim, pääministeri Rangell, puolustusministeri Walden, ulkoministeri Witting ja Heinrichs olivat selostamassa ylimääräisten harjoitusten edistymistä. Nyt oli harkittava, uskallettaisiinko joukkojen kutsumista vie-

lä lykätä. Mannerheim piti välttämättöminä varovaisuustoimenpiteitä ”mahdollisimman suuressa mittakaavassa” eivätkä muut esittäneet vastaväitteitä. Asevelvollisuuslain täytäntöönpanoasetus antoi puolustusministeriölle oikeuden määrätä varovaisuustoimenpiteistä, kuten YH:n muodossa toteutettavasta liikekannallepanosta.

Yhtä kaikki YH:n aloittamista viivytettiin edelleen, kun neuvostolainen uutistoimisto TASS kumosi huhut Saksan ja Neuvostoliiton neuvotteluista ja kun suomalaisille ilmeisesti Pohjois-Suomen yhteyksien kautta selvisi, että saksalaisten aikatauluissa oli merkitty suomalaisten operaatio alkamaan ennen saksalaisten Petsamon suuntaan merkittyä hyökkäystä. Olivatko saksalaiset jättämässä Suomelle vastuun sodan syttymisestä?

Suomalaisten epäroinnin takia sotamarsalkka Keitel antoi 15.6. Buschenhagenille valtuudet - hieman arvoituksellisesti - ilmoittaa, että suomalaisten asettamat ennakoedellytykset tulisivat täyttymään. Sitä ei sanottu sodanko vai rauhan tilanteessa. Buschenhagenille Heinrichs oli 14. 6. kuvannut Saksaan toukokuun lopussa lähetettyjen poliitisten toivomusten merkitystä: ”Suomi ei aseta ehtoja sodan vaan rauhan varalle.” Muutamaa päivää aiemmin Göring oli ilmoittanut Hitlerille, että Saksan ilmavoimat ehtisivät Välimeren taisteluista Barbarossa-operaatioon. Lopullinen tieto, että toimittaisiin sotavaihtoehtoon mukaan, lähti saksalaisille joukoille 21.6. Suomen liikekannallepanokäsky annettiin 17.6.

Koordinaatiosuunnitelma tuli olemaan suuntaa-antava suomalaisten sotatoimille vuoden 1941 kesäkaudella. Tosin saksalainen yhdyskenraali Erfurth joutui päämajassa kannustamaan suomalaisia voimakkaampaan painopisteen luomiseen ”Laatokan operaatiossa”. Toisaalta Mannerheim saattoi viitata siihen, että saksalaiset eivät puolestaan täyttäneet suunnitelman perustana olleita tavoitteitaan. Sitovaksi Mannerheim ei kuitenkaan sotilaskeskustelujen tulosta katsonut, vaan ratkaisevissa käänteissä hän hankki presidentin kannanoton.

Ohto Manninen

Suomen tie jatkosotaan (osa 2)

Kerran vielä Valtioliihtoa Ruotsin kanssa lämmitellään

Elokuun 1940 lopulla Ruotsissa virisi vielä kerran ajatus Ruotsin ja Suomen valtioliiton mahdollisuudesta tavoitteena sillä tavoin taata rauha alueillamme. Neuvotteluja käytiin, ja miehiteytyn Norjankin mukaantulo oli kuvassa. Edellytyksenä olisi ollut, että Suomi olisi tyytynyt Moskovan rauhan rajoihin. Näin olisi rauhoitettu Neuvostoliitto. Meillä olisi tähän varmaan suostuttu edellyttäen, että sekä Neuvostoliitto että Saksa olisivat liiton hyväksyneet. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan molemmat katsoivat liiton olevan intressinsä vastainen. Niinpä liittoajatus oli joulukuussa 1940 haudattava.

Operaatio Barbarossan valmistelut ja Suomi

Aluksi epävirallisia kanavia myöten, sittemmin virallisemminkin, Saksa julisti ”levittäneensä sateenvarjonsa Suomen ylle”. Suomi saisi nyt ”nukkua yönsä rauhassa”. Varsinaisia muodollisia takuita ei kuitenkaan tullut. Saksan selkeä ulostulo oli kuitenkin tervetullut, sillä Neuvostoliiton painostus lisääntyi vuoden loppua kohden. Painostuksen kärki suuntautui nyt Petsamon nikkeliin.

Saksa valmisti Operaatio Barbarossaksi nimeämänsä idän sotaretkeä huolellisesti salattuna. Suomi pääsi kuitenkin vähitellen mukaan, kun saksalaiset tarvitsivat erityisesti Norjassa olevien joukkojensa tehtävään, Petsamon miehittämiseen liittyvää tiedustelutietoa. Suomalaisille saksalaiset selittivät, että näiden joukkojen tehtävä tulisi ajankohtaiseksi, jos Neuvostoliitto hyökkäisi Suomeen. Saksa oli ymmärrettävästi myös kiinnostunut Suomen omista puolustusedellytyksistä. Lokuussa 1940 näitä tietoja päätettiin antaa Saksalle, jonka suojele suhtautuminen maamme kohtaan oli nyt tärkeää. Suomen puolelta yhdyshenkilönä toimi kenraalimajuri Paavo Talvela.

Tammi-helmikuun vaihteessa 1941 Berliinissä vierailleelle kenraaliluutnantti Heinrichsille kerrottiin, että Saksan ja Neuvostoliiton sodan mahdollisuus oli otettava huomioon ja että sotilasjohtajien oli vähin äänin varauduttava siihen. Heinrichs puolestaan esitti, että sotatilanteessa Neuvostoliitto saattaisi hyökätä Suomeen riistääkseen Saksalta mahdollisuuden käyttää sen alueita hyökkäykseen Neuvostoliittoon. Tällaisia uhkauksiahan Neuvostoliitto oli jo 1930-luvulla esittänyt. Heinrichs meni neuvotteluissa oma-aloitteisesti niin pitkälle, että hän suositteli Saksalle Ahvenanmaan miehittämistä. Ahvenanmaan

miehittäminen antaisi Suomelle aiheen armeijansa liikekannallepanoon niin, ettei sen voisi katsoa kohdistuvan Neuvostoliittoon. Tästä voimme päätellä, ettei Heinrichs, joka varmasti edusti Suomea johtavan pienen piirin ajatuksia, enää uskonut mahdollisuuksiimme pysytellä sodan ulkopuolella.

Heinrichsin vierailun aikana Suomelle viimeistään selvisi, että Saksa suunnitteli hyökkäystä Neuvostoliittoon ja että osa operaatiosta suuntautuisi Baltian maiden kautta kohti Leningradia ja Pohjois-Suomen kautta Kantalahteen. Tästä vierailusta tiivistyi suomalaisten ja saksalaisten sotilasviranomaisen informaatioyhteistyö. Kaikki tapahtui kuitenkin hyvin yleisellä tasolla. Barbarossa-suunnitelman yksityiskohdat alkoivat selvitä suomalaisille vasta toukokuussa 1941.

Tätä ennen Suomi teki kuitenkin maaliskuussa 1941 salaisen, selkeästi Saksalle suotuisan päätöksen sallimallaan vapaaehtoisten rekrytoinnin Saksan riveihin. Toukokuussa värväty 1200 miehen vapaaehtoisjoukko liitettiin vastoin suomalaisten päättäjien tahtoa kansallissosialistien oman armeijan, Waffen-SS:n eikä siis Saksan varsinaisen armeijan, Wehrmachtin riveihin. Saksan puolella alettiin nyt olla varsin vahvasti.

Neuvostoliitto havahtui

Saksan vaikutusvallan kasvusta huolestuneena Neuvostoliitto lähestyi Suomea keväällä 1941 aikaisempaa ystävällisemmin elkein. Se lienee huomannut, että painostustoimet olivat olleet omiaan lisäämään neuvostovastaisuutta Suomessa. Suomesta ei kuitenkaan enää löytynyt vastakaikua Neuvostoliiton yllättäen ehdottamille uusille neuvotteluille Suomen ja Ruotsin puolustusliitosta, joita Iso-Britanniakin yritti käynnistää heikentääkseen Saksan pohjoista rintamaa. Neuvostoliiton yritykset elvyttää pitkään pysähdyksissä olutta kauppaamme eivät myöskään autaneet. Suomi ei ollut enää ostettavissa edes kipeästi kaipaamallaan viljatoimintuksilla, joista viimeiset tulivat aivan sodan kynnyksellä.

Saataisiinko talvisodan menetykset nyt takaisin ”korkojen kanssa”?

Tällaisessa tilanteessa oli luonnollista, että Suomessa alkoivat viritä vahvat toiveet saada Saksan tuella hyvitystä Moskovan rauhan kirveleviin menetyksiin. 1930-luvun Suur-Suomi ajatuksetkin saivat joidenkin mielissä ilmaa siipiensä alle, kun tihkui tietoja Saksan hyökkäyksen tavoitteista lähi-alueillamme.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Maan virallinen johtokin antoi asiantuntijaryhmälle tehtävän laatia historiallinen, kansatieteellinen, kasvitieteellinen ja maantieteellinen selvitys siitä, mitkä alueet itärajamme tuolta puolen voitaisiin liittää Suomeen. Sotilaatkin otettiin mukaan selvitystyöhön. Näin valmistuikin sitten heidän toimestaan viisi rajavaihtoehtoa, jotka eri perusteilla ja edellytyksillä olisivat Suomelle strategisesti edullisia. Vähimmäistavoitteemme oli kuitenkin vuoden 1939 rajojen palauttaminen. Voisimme tosin suostua joihinkin Leningradin turvallisuuden kannalta merkittäviin myönnytyksiin Kannaksella, jos vastapainoksi saisimme alueita Itä-Karjalasta. Tulevan, myös Suomea koskevan sodan varaan ei näissä suunnitelmissa laskettu. Ainakin virallisesti annettiin ymmärtää, että uskottiin asioiden vielä olevan hoidettavissa neuvotteluteitse.

Suomi tosissaan mukaan suunnitteluun

Varsinaiset koordinaationeuvottelut Saksan ja Suomen sodanjohdon välillä käynnisti ”mahdollisen Neuvostoliiton taholta puhkeavan konfliktin varalta” Suomeen lähetetty ministeri Karl Schnurre toukokuun 1941 puolenvälin jälkeen. Schnurren esityksestä Suomi suostui lähettämään Saksaan kenraaliluutnantti Heinrichsin johtaman yleisesikuntavaltuuskunnan. Neuvotteluja käytiin Salzburgissa 25.5. ja Berliinin lähellä sijaitsevassa Zossenissa 26.5.1941. Saksalaisten näissä neuvotteluissa määrittelemät tavoitteet Neuvostoliittoon suuntautuvalla hyökkäykselle ja heidän kaavailemansa suomalaisten joukkojen osuus yllättivät laajuudellaan suomalaiset neuvottelijat. Valtuuksien puutteessa suomalaiset eivät kyenneet määrittelemään Suomen kantaa Saksan esityksiin. Kun tilanne ei tyydyttänyt saksalaisia isäntiä, Heinrichs lupasi vastauksen Saksan esityksiin Helsingissä 3.6. käytävissä jatkoneuvotteluissa.

Suomessa oli talvisodan jälkeen totuttu ajattelemaan, että joutuisimme kohtaamaan suursodan laajentumisesta johtuvat paineet yksin. Siksi Saksan esitys tuntui helpottavan asemaamme. Asiaan liittyi kuitenkin suuria kysymysmerkkejä:

Voiko Suomi luottaa Saksaan, jonka kyyninen suhtautuminen tilanteeseemme talvisodassa oli tuoreessa muistissa?

Voisiko taisteluvalmiutemme lisääminen ja saksalaisten joukkojen lisääntyminen alueellamme provosoida Neuvostoliiton ottamaan aloitteen käsiinsä ja hyökkäämään alueellemme?

Voisiko Saksan esitysten torjuminen

johtaa meidät sotaan sekä Neuvostoliittoa että Saksaa vastaan?

Näistä epäilyksistä huolimatta neuvotteluja saksalaisten kanssa päätettiin jatkaa myönteisessä hengessä. Päätöstä syntyi jälleen jo totutussa pienessä piirissä koko hallitusta ja eduskuntaa informoimatta. Sotilaalliset yksityiskohdat jätettiin sotamarsalkka Mannerheimille.

Tavoitteena oli, että tulevan liikkeen kannallepanomme syyksi esitettäisiin Saksan toimenpiteet, ei Neuvostoliiton uhka. Suomalaiset joukot eivät saisi ylittää rajojamme ennen kuin Neuvostoliitto olisi sen tehnyt. Saksalaisetkaan eivät saisi aloittaa sotatoimiaan Suomen alueelta ennen Neuvostoliiton hyökkäystä. Ulkoministeri Witting sai tehtäväkseen ilmoittaa Saksan Suomen suurlähettiläälle, von Blücherille, että ”käymme sota vain, jos kimppumme hyökätään”.

Suomen Berliinin suurlähettiläs Kivimäki esitti Saksan ulkoministeriössä 31.5.1941 seuraavat Suomen toivomukset:

Saksan takuu Suomen itsenäisyydelle ja lupaus, että vain Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen olisi Saksalle syy sotaan Suomen suunnalla.

Suomen elintarviketuonnin varmistaminen.

”Vanhojen” vuoden 1939 rajojemme palauttaminen tai mikäli Saksa katsoisi, että Neuvostoliiton talvisodan edellä esittämä turvallisuusvyöhyke Karjalan kannaksella tulisi hyväksyä, rajojen korjaaminen siten, että Suomi saisi aluekorvauksia muualta. Ahvenanmaata koskevat rajoitukset – demilitarisointi – olisi kumottava ja Suomenlahden saarista ainakin Suursaari palautettava Suomelle, tarpeen vaatiessa demilitarisoituna.

Neuvostoliiton Petsamon nikkelikavoksiin kohdistuvien vaatimusten torjuminen.

Jäämeren kalastuksen osalta Neuvostoliiton olisi rajoitettava noudattamaan yleisesti käytössä ollutta kolmen meripeninkulman aluevesirajaa ja toimitettava Suomelle kymmenen troolaria korvaukseksi talvisodan aikana Petsamosa tuhoutuneesta kalastusvälineistöstä.

Tämä Kivimäen esittämä toivomuslista, kuten huomaamme, perustui edelleen siihen täysin epärealistiseen käsitykseen, että Saksa olisi ryhtymässä hoitamaan Neuvostoliiton suhteitaan jonkinlaisilla neuvotteluilla ja että se

olisi asemassa, jossa se voisi saada Neuvostoliiton suostumaan melkein mihin vain. Hämmästykseseen Kivimäki joutui toteamaan, ettei Saksan ulkoministeriössä osattu sanoa mitään Saksan ja Neuvostoliiton neuvotteluista.

Sotilaiden kesken asiat etenivät huomattavasti suoraviivaisemmin ja realistisemmalla pohjalla koordinaationeuvottelujen jatkuessa 3.- 6.6.1941 Helsingissä ja Kielissä. Pienessä piirissä sovitun mukaisesti Mannerheim myöntäili saksalaisten esittämiä ehdotuksia ja lisäsi niihin omiaan. Saksalaiset tyytyivät suomalaisten positiiviseen suhtautumiseen eivätkä pitäneet merkityksellisinä Suomen esittämiä varauksia poliittisesta ratkaisusta. Sotilaallisissa kysymyksissä saavutettiin yhteisymmärrys asioista, jotka selkeästi veivät meidät kohti sota. Suomesta oli käytännössä tulossa saksalaisten sotilastukikohta tulevassa sodassa Neuvostoliittoa vastaan.

Neuvotteluissa sovittiin saksalaisten joukkojen, sotalaivojen ja lentokoneiden saapumisesta Suomeen, eräiden lentokenttiemme antamisesta saksalaisten käyttöön, suomalaisen Siilasvuon III Armeijakunnan alistamisesta Sak-

Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran masinoima mielenosoitus Hakaniemen torilla. Vasemmalla halkopinoja, jotka sytytettiin tuleen. Tästä mielenosoittajat saivat nimen ”pinonpolttajat”.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

san Norjan -armeijalle 15.6.1941 lähtien, Norjan-armeijan ja Suomen päämajan johtamien joukkojen välirajasta, Suomen liikekannallepanosta sekä operatiivisten tehtävien pääpiirteistä jaosta Suomen ja Saksan kesken. Suomalaisille neuvottelijoille tuli varmasti selväksi se, että Saksa jossain vaiheessa tulisi hyökkäämään Norjasta Neuvostoliittoon Suomen alueen kautta. Neuvottelujen aikana suomalaiset joutuivat useissa kohdissa tyytymään siihen, ettei heidän esittämiään näkökohtia pidetty toteuttamiskelpoisina. Ahvenanmaa oli mm. miehittettävä itse, joten se liikekannallepanon veruke jäi saamatta.

Suomi mobilisoi

Suomi toteutti armeijansa yleisen liikekannallepanon 18.6.1941. Oikeastaan ei ollut kyseessä liikekannallepano, koska joukot oli vain ”lomautettu” talvisodan päätyttyä. Palvelukseen kutsuttiin kaikkiaan 615.000 miestä eli ennätykselliset yli 15 % koko väestöstämme. Näistä varsinaisia taistelujoukkoja oli kuitenkin vain noin 480.000. Ajankohdan määrasivät useat käytännön tekijät. Mobilisaatio tuli voida perustella sisäpoliittisesti vetoamalla maailmantilanteesta tapahtuneilla muutoksilla, ja ulkopoliittisesti tuli varoa provosoimasta itänaapuria liian aikaisin, elintarvikehuollon kannalta tärkeät kevätkylvöt piti saada hoidetuksi ennen miesten kutsumista sotatöihin ja saksalaisten joukkojen keskityskuljetusten 8.-15.6.1941 sitoma suomalainen rautatiekalusto piti saada omaan käyttöön.

Viimeiseen asti ehkä kuitenkin toivottiin Saksan peruvan sota-aikomuksensa ja takaavan muuten Suomen itsenäisyyden. Oltiin kuitenkin selkeästi ja pääosin innostuneina valmistautumassa myös sotaan, jonka toivottiin saksalaisten salamasotamallin mukaisesti muodostuvan lyhyeksi. Puhuttiin kesäsodasta. Sadonkorjuuksi ehdittäisiin takaisin ...

Sota tulee

Suomen tulevaa aseveljeyttä Saksan kanssa ennakoiden sota syttyi alueellamme Hankoniemellä jo 22.6. eli samana päivänä kuin Saksan Operaatio Barbarossa. Silloin saksalaiset koneet pommittivat Hangon satamaa. Osa pommituslennoista oli suunnattu Leningradiin. Seuraavana päivänä kohteena oli Täcktommin lentokenttä Hangon vuokra-alueella. Koneet lähtivät Itä-Preussista mutta käyttivät suomalaisia lentokenttiä polttoainetäydennyksiin.

Suomen merivoimat osallistuivat alusta alkaen saksalaisten rinnalla Suomenlahden miinoittamiseen. Neuvostoliitto aloitti vastatoimet välittömästi pommittaen suomalaisia sota-alueita huolimatta siitä, että Neuvostoliiton sodanjohto oli nimenomaisesti kieltänyt aloittamasta sotatoimia Suomea vas-

taan ilman eri käskyä! Vielä 22.6. Suomi ilmoitti olevansa puolueeton Saksan ja Neuvostoliiton sodassa. Neuvostoliittokin vakuutti puolueettomuuttaan Suomen suuntaan. Se ilmoitti kuitenkin ryhtyvänsä kostotoimiin, mikäli Suomi omalta alueeltaan sallisi saksalaisten sotatoimet Neuvostoliittoa vastaan. 24.6. Neuvostoliiton Helsingin suurlähetystö evakuoitiin Tukholmaan. Vasta 25.6.1941 Suomi totesi virallisesti olevansa jälleen sodassa Neuvostoliiton kanssa jouduttuaan Neuvostoliiton ilmahyökkäysten kohteeksi, kun sen koneet olivat tuhoisin seurauksin pommittaneet lukuisia kohteita Suomen alueella. Eduskunta hyväksyi hallituksen selonteon asiasta lähes yksimielisesti.

Operaatio Barbarossan käynnistyttyä aamuyöllä 22.6.1941 Hitler piti kello 6 radiopuheensa, jossa hän totesi saksalaisten sotilaiden taistelevan Jäämeren rannalla ”liitossa (im Bunde) suomalaisten tovereidensa kanssa.” Tämä oli tietenkin suomalaisten kannalta kiusallista, sillä meillä oli haluttu viimeiseen asti säilyttää kuva puolueettomuudesta. Niinpä tuo Hitlerin puheen kohta tuli sensuurin ohjeiden mukaan kääntää sanoilla ”kylki kyljessä”.

Hitlerin puhe ja runsaiden saksalaisten joukkojen läsnäolo Suomen alueella olivat tietenkin selkeä viesti Neuvostoliitolle, joka piti alusta alkaen Suomea Saksan liittolaisena. Joukkojemme asetelma Moskovan rauhan rajoilla oli aluksi selkeästi puolustuksellinen. Ne pysyttelivät omalla maaperälläme passiivisina, ja niillä oli vain lupa vastata tuleen. Vasta 28.8.1941 rintamajoukot saivat luvan ulottaa tiedustelunsa Moskovan rauhan rajan taakse ja ryhtyä valmistelemaan hyökkäystä.

Jälkiviisastelua

Tutkijoiden, harrastelijoiden, poliitikkojen ja ns. yleisen mielipiteenkin keskuudessa on käyty vuosien mittaan aaltoilevaa keskustelua siitä, olisiko Suomi mahdollisesti voinut välttää joutumasta toisen maailmansodan pyörteisiin. Jätämme tässä talvisodan syttymistä koskevan spekuloinnin syrjään ja keskitymme jatkosotaan. Sotaan joutumistamme kuvattiin pitkään eräänlaisena ajautumisena. Kuin ajopuu Suomi vähitellen joutui kurssille, joka sen itse voimatta merkittävästi vaikuttaa tapahtumien kulkuun lopulta merkitsi sotaa. Tämän ajopuuteorian sopivaksi jatkeeksi on esitetty, että kävimme jatkosodassa Saksan rinnalla omaa sotaamme omilla tavoitteillamme liittoutumatta pahan natsi-Saksan kanssa. Nämä historian selitykset ovat olleet osa sotien jälkeisten vuosien yritystä ymmärtää tapahtunutta, jopa osa identiteettiämme ja kansallista selviytymisstrategiaamme sota-vuosien traumaista.

Mutta historiaamme ei ole selvästi kukaan vielä kirjoitettu valmiiksi. Viime

Suomi on jäämässä yksin.

vuosina tapahtumien kulku on alettu nähdä toisessa valossa. Niinpä monien tutkijoidemme mukaan jatkosotaan lähdettiin aivan tietoisesti ja omin päätöksin. Vaihtoehtojakin olisi muka ollut. Niitä vain pidettiin silloisessa tilanteessa niin huonoina, ettei niiden varaan uskallettu heittäytyä. Suomi oli monien, erityisesti nuorempien tutkijoiden mielestä jatkosodassa selkeästi Saksan liittolainen, vaikka virallista valtiosopimusta ei todistettavasti ollutkaan.

Koko jatkosotamme olisi ollut käytännössä mahdoton ilman voimakkaan Saksan monella tavoin toteutunutta tukea. Kansainvälisen katsannon mukaan Suomi oli Saksan ”löyhä liittolainen” ja ”kanssasotija” kuten Italia, Unkari ja Romaniakin, joiden kanssa Saksalla ei myöskään ollut liittosopimusta. Suomen kohtalo oli kuitenkin näitä muita liittolaisia onnellisempi. Ainoana Saksan rinnalla taistelleena maana sitä ei sodan päättyessä miehitetty.

Ehkä näiden historian tulkintojen ääripäiden väliltä löytyy uskottavin selitys. Emme me nyt aivan ajopuuna soetaan menneet. Kyllä taustalla oli sarja selkeitä päätöksiä, joita tehtäessä lopputulos ei tietenkään voinut olla näkyvissä mutta jotka koko ajan kavensivat vaihtoehtojen määrää. Loppujen lopuksi oltiin tilanteessa, jossa kädessä ei ollut kuin yksi toivoa herättävä ”kortti”. Voimakkaan Saksan rinnalla ja pääosin halukkaastikin lähdimme hakemaan hyvitystä talvisodan menetyksille, mahdollisesti jopa ”korkojen kanssa”.

Neuvostoliitto oli myös omalla epäonnistuneella välirauhan ajan politiikallaan aktiivisesti ajanut Suomea kohti tätä tilannetta. Virallinen Suomi oli

vielä keväällä 1941 valmis hyväksymään Moskovan rauhan rajat pienin ”viilauksin” lopullisiksi, jos vain itsenäisyytemme taattaisiin. Yleinen mielipide ei ehkä olisi tällaista lopputulosta ollut valmis niin vain hyväksymään, kun Saksa, joka oli ottanut Suomen ”siipiensä suojaan”, vielä näytti täysin voitattomalta sotakoneelta. Pommittamalla raskaasti Suomen kohteita ilman sodanjulistusta Neuvostoliitto antoi lopullisen syyn todeta, että Suomi oli jälleen sodassa Neuvostoliiton kanssa. ”Kolmikymmenvuotinen sota” jatkui.

Eräänlaiseksi loppukaneetiksi tällaiselle katsaukselle soveltuu ye evers-tiluutnantti Martti V. Terän, Sampo Ahdon erääksi sotaa edeltävän ajan älykkäimmiksi upseereiksemme luonnehtiman havainnoitsijan kirjoittama teksti.

Arvostelu, joka tuomitsee vuosia tai vuosikymmeniä aikaisemmin toimineita johtajia, heidän tilanteen arvostelujaan ja niihin liittyviä ratkaisujaan myöhempien aikojen tapahtumien kehityksen perusteella, on kohtuutonta, epäinhimillistä ja historian tutkimuksen näkökannalta täysin diletanttimaista.

Göran Lindgren

Lähteitä:

Ahto, Sampo: Maailmansodat sulavat yhdeksi kokonaisuudeksi, Vapaussoturi 3/2010

Jatkosodan historia osa 1, Sotatieteen Laitos, sotahistorian toimisto, WSOY, Porvoo 1988

Jokisipilä, Markku: Aseveljiä vai liittolaisia, SKS, 2004

Jonas, Michael: Kolmannen valtakunnan lähettiläs, Wipert von Blücher ja Suomi, Ajatus

Modio Oy

Helsinki

Smiler

Kiinteistöautomaatio Oy

Helsinki

www.muutostuuli.fi

Vuosaaren Betonilattiat Oy

Helsinki

Lönnberg Painot Oy

Helsinki

Huoneistosaneeraukset

Sakurit Oy

www.sakurit.fi

Anki-matot

Korkealaatuisia räsymattoja tuvista parketille

 Fabianinkatu 4
00130 HELSINKI
Puh. (09) 653 575
ark. 10-17, la 11-14

TRG-Rakennus Oy

Helsinki

Lektar-Yhtymä

Helsinki

Bitpress Oy Ab

Helsinki

Sähköinsinööritoimisto

Poweron Oy

Helsinki

Colly Company Oy Ab

Helsinki

Ilmastointityöt Ramiair

Helsinki
puh. 040-544 8345

Konetehdas K&K Oy

Helsinki

Kiinteistöpalvelu Norppa

Helsinki
www.khnorppa.fi

Net Logistic JVM Oy

Helsinki

E-H -eristys Oy

Helsinki

RGB Oy

Helsinki

Lihatukku Heikin Liha Oy

Helsinki

Paristopalvelu

Stockmannilla

Larabe Oy

Helsinki

Espoon Puhdistustuote Oy

Helsinki

Insinööritoimisto

Pohjatekniikka Oy

Helsinki

Tuloskiinteistöt Oy LKV

Helsinki

Joleta Floors Oy

Helsinki

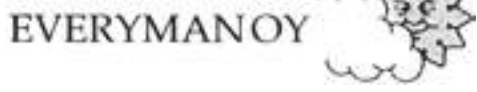
Arkkitehtitoimisto

Arknova Oy

Helsinki

SecCode Ky

Helsinki

Productum Oy

Helsinki

Hyvää Kevättä!

Kauppapuutarhaliitto

Helsinki

Mantilan Kuljetus Oy

Helsinki

LHH Consulting Oy Ab Ltd

Helsinki

Rail Partners Oy

Helsinki

Paintek Pihlajamäki Oy

Helsinki

K-EXTRA HERKKULAUTTA

Helsinki, Lauttasaari

Huittisten

JP-Rakennuspelti Oy

Huittinen

Kiljavan

Lääketutkimus Oy

Hyvinkää

Kaartomuovi Oy

Hyvinkää

Vihertaso Oy

Hyvinkää

Kuljetusliike

R. Koljonen Oy

Hyvinkää

Triplan Oy

Hämeenlinna

Paletti Oy

Hämeenlinna

Linnamäki Steel Oy

Hämeenlinna

Immuno Diagnostic Oy

Hämeenlinna

Lapuan liike - Mäntsälän kapina

Taustaa...

Vaikka maamme poliittinen tilanne näytti itsenäistymis-sodan jälkeen päällisin puolin rauhalliselta, sillä työselkkauksia ei ollut maassamme niin laajalti, kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa, pinnan alla kuitenkin kyti. Kommunistien halu vallankumoukseen nosti esiin myös äärioikeiston. Asenteita jyrkensivät kommunistien toiminta sekä toisaalta työnantajien varsin kovaotteinen lakonmurtamistapa. Sisäpoliittinen tilanteemme aktivoitui sekä oikealla että vasemmalla, viimeksi mainitulla erityisesti ammattiyhdistysliikkeessä 1920-luvun lopulla suurissa lakoissa. Niiden taustana oli demarien ja kommunistien solmima ”linnarauha”.

Vuonna 1927 metallimiehet lakkoilivat Turussa Crichton-Vulcanin telakalla. Lakko kesti seitsemän kuukautta, sillä lakkolaiset saivat rahallista avustusta muiden muassa Neuvostoliitosta. Seuraavana vuonna alkanut satamalakko kesti peräti 10 kuukautta ja oli 1920-luvun suurin ja laajin lakko. Lakkolaiset saivat tässäkin työtaistelussa ulkomaista avustusta, mutta joutuivat antamaan periksi työnantajien lakonmurtajille, Vientirauha-nimiselle yhtymälle eli ”Pihkalan kaartille”. Suuret ja laajat lakot kuitenkin sotkivat demarien ja kommunistien välit niin, että demarit jättivät ammattiyhdistysliikkeen (SAJ) ja perustivat oman liikkeen (SAK). SAJ kommunistisena järjestönä kiellettiin samana vuonna.

Lapuan liike syntyy ...

Kun hallitus ei kyennyt tukahduttamaan kommunistien liikehdintää, porvarien ärtymys kohdistui hallituksen politiikkaa vastaan. Mainitut laajat työtaistelut, Kominternin julistama ”punainen päivä” elokuussa 1929, yleislakkojulistus samana vuonna saivat aikaan kiehun oikealla. Äärioikeisto halusi kaataa koko eduskuntavaltaisen demokratiamme, ”rämettyneen parlamentarism”. Syntyi Lapuan liike. Sen jäseniä olivat etupäässä kokoomuksen mutta myös maalaisliiton kannattajia, mutta väkeä oli muistakin porvarillisista puolueista. Myös maan sivistyneistöä ja virkamiehiä esiintyi lapualaisten joukossa. Liikettä rahoittivat - ainakin taustalla -

suomalaiset työnantajapiirit.

Aikaisemmin koetut levottomuudet työmailla aiheuttivat maamme yhdistyslain muuttamisen. Muutoksen mukaan voitiin estää uuden yhdistyksen perustaminen lakkauteen tilalle. Jo tätä ennen vuoden 1929 marraskuun lopulla järjestivät kommunistiset nuoret oman tilaisuutensa Lapualla keskellä suojeluskuntaliikkeen ja Vientirauhan keskuspaikkoja. Muuta ei tarvittu, kun oikeistolaiset repivät punaiset paidat kommunistien päältä ja jonkin verran pahoinpitelivät näitä. Lapualaiset pitivät hiukka myöhemmin oman kokouksensa, jonka teemana oli kaikenlaisen kommunistisen toiminnan lakkauttaminen maassamme. Lapualaisten lähetystö kävi Helsingissä presidentti Relanderin että pääministeri Kallion pakeilla esityksineen. Lähetystö piti kommunismia suorastaan yhteiskunnallisena vaarana. On todettava, ettei Suomen armeija osallistunut mihinkään suoranaiseen toimintaan, mutta ilmeisen hiljaisesti se hyväksyi toiminnan ainakin tiettyyn rajaan saakka. Mutta lapualaiset jatkoivat; perustettiin Suomen Lukko -niminen kommunistinvastainen taistelujärjestö.

Lapuan liike aloittaa suoran toiminnan...

Aamuyöllä 28. maaliskuuta 1930 tuhottiin Vaasassa kirjapaino, joka painoi kommunistien ”Työn ääntä” ja ”Työväenlehteä”. Syyllisiä ei saatu vastuuseen, koska tekijöiksi ilmoitautui peräti 72 henkilöä. Kesäkuun alussa Vaasassa harkittiin kirjapainon faktori sekä asianajaja. Maan hallitusta vaadittiin eroamaan ja oikeistolehdistö alkoi vaatia kovia otteita kommunisteja vastaan, keskusta- ja vasemmistolehdistö moittivat hallitusta kyvyttömyydestä rauhottaa tilannetta. Paikallinen maaherra vapautettiin ja hänen tilalleen nimettiin eversti Erik Heinrichs. Hallituksen oli taivuttava, ja se antoikin erälle maaherroille valtuudet estää kommunistilehtien julkaisemisen. Kuitenkin hallituksen tasapainoilu lapualaisten ja vasemmiston välillä aiheutti hallituksen eron heinäkuussa. Uuden hallituksen muodosti P. E. Svinhufvud. Mutta sekään ei tyydyttänyt lapualaisia; nämä aloittivat

kyyditykset sieppaamalla kaksi kommunistikansanedustajaa. Tässä tapauksessa lapualaisten oli peräännyttävä.

Heinäkuun alussa lapualaiset järjestivät Helsingissä 12 000 miehen voimin talonpoikaismarssin, jonka vastaanottivat Relander, Mannerheim, hallitus ja sotaväen ylin johto.

Muilutuksia tapahtui kesän kuluessa runsaat sata. Yleensä ne suoritettiin itärajalle ja kyyditetyt pakotettiin itärajan taakse. Ainakin kolme murhaa tehtiin poliittisista syistä tuona kesänä. Kyyditykset, veriteot ja pahoinpitelyt alkoivatkin vähentää lapualaisten kannatusta koko maassa, varsinkin kun presidentti K. J. Ståhlberg vaimoineen muilutettiin Joensuuun asti. On selvitetty, että presidentin muilutus tapahtui yleisesikunnan päällikön, kenraalimajuri K. M. Walleniuksen käskystä. Hallitus pidätti Walleniuksen ja everstilutnantti E. Kuusaaren tapauksen johdosta.

Poliittinen tilanne maassa osoitti tilanteen rauhoittumista talven 1930/1931 tullessa. Presidentinvaalissa helmikuussa 1931 tuli valituksi P. E. Svinhufvud äärimmäisen niukalla enemmistöllä. Maaliskuussa nimitettiin J. E. Sunilan hallitus. Maassa alkoi levitä huhu, että itsenäisyyspäiväksi 1931 suunniteltiin vallankaappaus. Vaikka suojeluskunnissa sekä armeijassa oli lapuanliikkeen kannattajia, organisaatiot olivat kuitenkin varuillaan ja se sai aikaan vallankaappausyrityksen lykkääntymisen.

Kapinanpoikanen Mäntsälässä...

Maaliskuussa 1932 alkoi taas tapahtua: Lapuan liike oli alkanut kehittyä yhä selvemmin suomalaiseksi fasismiksi ja kansallissosialismiksi. Keväällä 1931 Lapuan liike oli rekisteröity ja sen pääsihteeriksi nimetty kenraalimajuri Wallenius. Kun liike tilanteen rauhoitua uhkasi lamaantua, oli jälleen ryhdyttävä ”toimintaan”.

Maaliskuu 1932 kokeili armeijan lojaalisuutta poliittiselle johdolle niin kutsutun Mäntsälän kapinan yhteydessä, jolloin aseistettu miesjoukko esti vasemmistolaisen tohtori M. Erichin puhetilaisuuden. Maaherra, kenraalimajuri B. Jalander, joka oli antanut luvan tilaisuudelle, määräsi po-

liisiin suojelemaan tilaisuutta. Mäntsäläläiset pyysivät puhetilaisuuden kieltämistä, koska odotettiin levottomuuksia. Ohkolan työväentalon ympärille oli kerääntynyt liki 400 lapualaista Mäntsälästä ja muualta maasta. Kun puhetilaisuutta ei kielletty vaatimuksista huolimatta, aloitettiin ”pelotusamunta”. Nyt nimismies lopetti tilaisuuden, ja lapualaiset vetäytyivät suojeluskuntatalolle. Nyt saapui alueelle myös Lapuan liikkeen johto, V. Kosola ja Wallenius. Presidentille lähetettiin kirje Hämeenlinnasta, ja siinä vaadittiin hallituksen eroa. Mutta Svinhufvud pysyi jyrkkänä hallituksen takana.

Karkauspäivänä 1932 nostettiin Mäntsälässä kapinalippu salkoon, kun Mäntsälän miehet alkoivat vaatia yhä kovemmassa äänilajissa hallituksen eroa ja kommunismin tuhoamista maassa. Huhuttiin, että Mäntsälään oli tulossa tuhansia miehiä sekä tykistöä. Hallitus turvautui nyt tasavallan suojelulakiin, kun saatiin kuulla, että Mäntsälään oli eri puolilta maata kokoontumassa satoja miehiä. Oltiin myös tietävinään, että Riihimäen varuskunta olisi liittynyt kapinalisiin. Tietoja seurasi peruutuksia, ja kaikkiaan Mäntsälään kokoontui ehkä 500 miestä. Raskaita aseita ei pyynnöistä ja lupauksista huolimatta Mäntsälään saatu, sillä esimerkiksi Porvoon suojeluskunta kieltäytyi antamasta tykkejään Mäntsälään.

Svinhufvud oli hallituksen esityksistä huolimatta haluton asettamaan sotaväkeä kapinalisia vastaan, sillä hän odotti sotilasjohdon kannanottoja. Ongelmia ilmaantui pian, kun eversti J. Lundquist ilmoitti Riihimäeltä, ettei hän voi lähteä Mäntsälää vastaan monien kieltäytymisien vuoksi, ja koska punaiset agentit liikehtivät varusmiesten joukossa, eikä hän uskaltanut jakaa kovia panoksia varusmiehille. Saattaa olla, että presidentti halusi toimillaan välttää mahdollista verenvuodatusta.

Presidentti kutsui luokseen sotaväen ja suojeluskuntien edustajat. Kokouksessa esimerkiksi uhattiin eroilla, mutta presidentti palautti miehet ja mielet järjestykseen vaatimalla ehdotonta tottelevaisuutta muun muassa siten, ettei yhtään aseistettua miestä

saa päästää Mäntsälästä Helsinkiin. Kapinallisia nousivat vastustamaan myös poliittinen oikeisto sekä rahamiespiirit, jotka kieltäytyivät antamasta suojeluskunnille avustuksia. Kuitenkin kokoomuksen eduskuntaryhmän enemmistö asettui kapinallisten taakse vaatimalla hallituksen eroa. Kaksi kokoomusministeriä jättikin paikkansa hallituksessa. Sisäministeriksi tuli kenraalimajuri K. L. Oesch, ja hänen vastuulleen pantiin järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito ja armeijan pantiin vastuuseen kapinan kukistamisesta.

Presidentti ottaa johdon...

Svinhufvud piti maaliskuun alussa tunnetun radiopuheensa, jossa hän käski suojeluskuntalaisia palaamaan heti koteihinsa. Tosin puheen pitäjäksi oli suunniteltu suojeluskuntain ylipäällikköä kenraalimajuri L. Malmbergiä, mutta hän kieltäytyi kunniaa. Eräitä armeijan joukkoja siirrettiin varmistamaan Helsinkiin johtaneita maan- ja rautateitä, hyökkäysvaunukomppania vartioi Helsingin rautatieasemaa ja Tuusulasta siirrettiin haupitsipatteri Helsinkiin.

Kun Lapuan liikkeen johto ryhtyi kovempiin otteisiin hallituksen eroamiseksi ja kommunistien kiihotustyön lopettamiseksi, presidentti ryhtyi soveltamaan tasavallan suojelulakia käytäntöön kohottamalla armeijan valmiutta Etelä-Suomen varuskunnissa sekä määräsi kapinan johtajat heti vangittaviksi. Tarkoituksena oli muun Suomen rauhallisuuden varmistaminen, ja Mäntsälä sai nyt odottaa. KTR 3 ei uskaltanut poistua uhkailujen vuoksi kasarmeistaan, vaan Riihimäellä järjestyksestä huolehti paikallinen suojeluskunta. Muualla Suomessa rengasta Mäntsälän ympärillä kiristettiin sulkemalla kaikki sinne johtaneet tiet. Nyt oltiin valmiit eliminoimaan itse kapinakeskus.

Mainittu presidentin puhe, joka oli tarkoitettu nimenomaan suojeluskuntalaisille, tehosi liki kaikkiin suojeluskuntiin, jotka luopuivatkin aikeista lähteä Mäntsälään. Kapinan johto oli pakotettu antautumisneuvotteluihin: lähetetyt armeijan edustajat suostuttelivat kapinajohdon antautu-

Juutalaisilla Sotaveteraaneilla Perinnekilta

maan, mikä tapahtuikin aamulla 6. maaliskuuta. Miehet jättivät Mäntsälän ja esimerkiksi Hämeenlinnassa riisuttiin rauhallisesti aseista miesjoukko, joka oli nousemassa junaan. Kapinan johtajat Kosola, Sario, Wallenius, Somersalo ja Susitaival lupasivat kunniasanallaan saapua Helsingin poliisilaitokselle seuraavana aamuna kello 10.00.

Kun kapina päättyi...

Kumma kyllä, tuon ajan sanomalehdistössä armeijan osuuteen kapinan kukistamisessa ei kovinkaan paljon puututtu, vaan kunnian on saanut Tasavallan presidentti. On kuitenkin sanottava, että sotaväen päällikön kenraali A. Sihvon tuki hänelle oli jopa ratkaisevaa. Hän ajoi armeijan johdossa läpi tahtonsa, vaikka armeijan korkeimmassa johdossa oli upseereita, jotka ymmärsivät lapualaisia. Niinpä armeija säästyi siltä kritiikiltä ja niiltä puhdistuksilta, jotka kohdistuivat suojeluskuntajärjestöön, joka sekin selvisi aika vähällä: johtajia vangittiin ja miehistö sai palata koteihinsa. Oikeuskäsittelyssä Turun hovioikeudessa 30 henkilöä kaikkiaan noin sadasta syytetystä sai tuomion. Johtajista Kosola ja Wallenius saivat ehdollisen tuomion. Lapualaiset eivät koskaan antaneet sotaväen päällikölle kenraali Sihvolle anteeksi hänen osuuttaan kapinan kukistamisessa, mutta toisaalta poliittinen vasemmistomme alkoi luottaa sotaväkeen. Se luottamus koettiin näkyvällä tavalla talvisodassa 1939-1940.

Anssi Vuorenmaa

Lähteitä: Valtioneuvoston historiatoimikunta toim: Valtioneuvoston historia 1917-1966 1. osa, Valtioneuvoston kirjapaino 1978, Veikko Huttunen: Kansakunnan historia 6. osa, Täysivaltainen kansakunta, Otava 1968, Otavan iso focus tietosanakirja, Otava 1970 ja Eino Jutikkala-Kauko Pirinen: Suomen historia, Weilin & Göös 1966.

Aron Livson nuorena kersanttina 1942.

Suomen Juutalaiset Sotaveteraanit kuuluvat ryhmäjäsenenä Helsingin Sotaveteraaniyhdistykseen ja sitä kautta jäsenyhdistyksenä Sotaveteraaniliittoon. Kun Juutalaiset Sotaveteraanit -yhdistys perustettiin vuonna 1979, liittyi sen jäseneksi yli 150 Suomessa syntynyttä juutalaistaustaista sotaveteraania. Siitä ajasta on jäsenmäärä luonnollisen poistuman seurauksena painunut 21:teen.

Juutalaisten sotaveteraanien muiston ja perinteiden turvaamiseksi on yhdistys perustanut Juutalaisten Sotaveteraanien Perinnekillan. Sen jäseniksi on kutsuttu juutalaistaustaisia nuorehkoja henkilöitä ja näin perinteiden vaalinta on saatu turvatuksi vuosikymmeniksi eteenpäin.

Yhdistyksen puheenjohtajana on 20 vuoden ajan toiminut Aron Livson. Yhdistyksensä jäseniä Livson luonnehtii hyvin isänmaallisiksi, tunnollisiksi ja lainkuuliaisiksi kansalaisiksi. Ainoa valtaväestöstä erottava tekijä on heidän oma uskontonsa.

Livson Sortavalan miehiä

Aron Livson syntyi Sortavalassa 1916 lakkimestarin perheeseen. Hänen isänsä oli

syntynyt Pietarissa ja saanut lakinvalmistuksen ammattikoulutuksen. Sortavalassa toiminut Kuusisen valmisvaate-liike kutsui hänet vuonna 1904 töihin ja vuonna 1916 hän perusti jo oman lakkitehtaan Sortavalan. Sortavalasta perhe muutti Viipuriin 1918.

Aron kävi Viipurissa keskikoulun ja työskenteli sen jälkeen isänsä omistamassa lakkitehtaassa ja myymälässä.

Vuosina 1937-1938 Aron Livson suoritti asevelvollisuutensa Karjalan kaartissa ja vapautui palveluksesta korpraalina. Talvisodassa hän yleni alikersantiksi ja kersantiksi, jatkosodassa ylikersantiksi ja vääpeliksi.

Rintamakavereista minulle jäi erittäin hyvät muistot. Talvisodassa miehet oli kootu Kannakselle Viipurin alueelta ja jatkosotaan JR45:n Viennankarjalaan Kymenlaaksosta, Aron muistelee.

Erityisesti Aron Livsonin mieleen on jäänyt perääntymisvaihe Kannaksella, jossa lähes kaikki viholliselle jäävät talot poltettiin.

- Erään talon pöydälle oli jäänyt pieni virsikirja ja pieni tekokoira. Panin ne molemmat vasempaan rintataskuuni. Vähän myöhemmin sain vihollisen ampumasta kranaatista sirpaleosuman, joka pysähtyi tuohon mainittuun virsikirjaan. Uskon virsikirjan pelastaneen minut kuolemalta, Aron muistelee. Virsikirja on jossain vaiheessa kadonnut, mutta päänsä menettänyt koira on edelleen tallella.

- Vammojakin sodasta jäi. Krh-komppaniassa palvellessa jättivät voimakkaat räjähdysaänet pysyvän vamman kuulooni ja toisen vamman aiheutti polveeni osunut sirpale. Koko sodan jälkeisen ajan olen joutunut toista jalkaani vähän ontumaan, Aron sanoo.

Elämä jatkui

Sodan päätyttyä oli Aronilla edessä perheen perustaminen vuonna 1945. Avioliitosta syntyivät pojat Dennis ja Arien sekä tytär Margalit. Avioliitto kuitenkin hajosi. Uusi puoliso Margaretha löytyi 1971.

Vuonna 1945 Drisin Kappa-tehdas Helsingissä, siirtyi Aronin omistukseen. Tehdas valmisti korkealaatuisia naisten päällysvaatteita. Vuonna 1955 tehdas siirtyi Arabian kaupunginosaan, jossa sen toiminta jatkui vuoteen 1966.

1956 Aron perusti Kiinteistötoimisto A. Livsonin, jonka päätoimialaksi muotoutui hiljalleen kiinteistövälitys ja myöhemmin kiinteistöisännöinti. Aron Livsonin toimesta rakennettiin muun muassa kolme teollisuuskiinteistöä.

Aron Livson on pitkään toiminut Kiinteistövälittäjien liitossa ja on vuodesta 1994 lähtien ollut liiton kunniapuheenjohtajana. Kiinteistöneuvoksen arvo hänelle myönnettiin 1966.

Harrastukset veivät mukaan

Veneily, golf ja kalastus hallitsevat edelleen perheen vapaa-aikaa. Veneily suuntautuu Suomenlahdelle ja Itämerelle. Myös golf on temmannut mukaansa. Se on rauhoittava, jännittävä ja mielihyvää tuottava peli.

Oman viehätöksensä tuottaa myös virvelöinti. Siinä kilvoittelua perheen suurimmas-ta kalasta johtaa tällä hetkellä Margaretha 12,2 kilon hauella, mutta aivan kintereillä seuraa Aron 11,8 kilon kalallaan.

Aron Livson 95 vuoden ikään

Kiinteistöneuvos Aron Livson täyttää 95 vuotta 25.5.2011. Hän on toiminut 20 vuotta yhdistyksen puheenjohtajana ja jatkaa tehtävässään edelleen.

Matti Värri

Aron on säilyttänyt perheensä lakkitehtaan valmistaman hienon silinterihatun.

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

Hertz®

**Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.**

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

Metallityö Vainio Oy Iisalmi	Maanrakennus E. Tervaoja Oy Ikaalinen	Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy 60800 Ilmajoki, puh.06-4246 640 61400 Ylistaro, puh.06-4740 407
Kenkkilät Oy Ilmajoki	Imatran Kone Oy Imatra	Maalauslikke E. Heiskanen Oy Imatra www.e-heiskanen.fi
Jaana-Transport Oy Imatra	Inkoo Shipping Oy Ab Inkoo	Nikko Oy Jakkula
Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu	Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu	Konekorjaamo Riikonen Oy Joensuu
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy Joensuu	Joensuun Teollisuusmaalaamo Oy Joensuu	LVI-Insinööri-toimisto Akel Oy Joensuu
Hyvää kevättä!	Siivouspalvelu P. Nousiainen Oy Ylämylly	Keski-Suomen Rakennus ja Raudoitus Oy Jyväskylä
T:mi Kari Jauhiainen Jyväskylä		MCT-Tech Oy Jyväskylä
Jussi Louko Oy Jyväskylä	Erka Oy Järvenpää	Yup Ky Järvenpää
Asennuspalvelu Sorje Oy Kaarina	Y&H Louhinta Ky Kaarina	Metallikoneistamo E. Moilanen Ky Kajaani
Koneistamo Alm Oy Kajaani	Hyvää Kevättä!	Solarkaihdin Ky Kalajoki
Maanrakennus ja Kuljetus Pauli Lehtinen Tampere Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala	LV-Keinoset Oy Kangasala
Lämpöä Läheltä Kuhmalahden Bioenergia Oy Kangasala -lämmöntoimitus sopimukset, -haketusta, -hakkeen myyntiä	Insinööri-toimisto Seppo Kortelahti Ky Kangasala, Kuhmalahti	LVI-Insinööri-toimisto Haikarainen Oy Kangasniemi
LVI-Suunnittelut ja KVV-IV Työnjohtopalvelut www.parhitec.fi	Finn-Savotta Oy Karstula	Rakennusinsinööri-toimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki
 www.ercoma.fi	 Kurikkatie 14, 90440 Kempele Puh. 08-882 8300	Suomen Vibrakone Oy Kerava
Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	Euroraivaus Oy Kerava	Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972 erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen Sementitehtaankatu 2, 04260 KERAVA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690

Maansiirto ja Raivaus K. Räsänen Oy Kerimäki	Linja-autoliikenne Helander ja K:nit Oy Kestilä Puh.(08)812 2325, 0400-890 753 ja 040-5861 567	Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara
Osmo Polojärvi Oy -Teollisuussähkö ja Automaatio -Kiiminki	Oy Dahlberg&Co Ab Kirkkonummi	www.golfsarfvik.fi
MK Isotalo Ky Kiukainen	Maalausurakointi M. Ojamo Oy Klaukkala	Rekkalaskenta Oy Kokkola
 AHENTAJANTIE 18 87900 KOKKOLA Puh. 001880660 FAX 001880660 SÄHKÖP. ETUNIMI.SUKUNIMI@VAAHTOOROUF.FI SÄHKÖP. WWW.VAAHTOOROUF.FI	Kokkolan Pikahitsaus Oy Kokkola	Sähköasennus Jouko Kujala Oy Koski
Oy West-Orient Cargo Handling Ltd Kotka	AD Autokorjaamo Kimmo Hynninen Ky Kotka	Insinööritoimisto H. Eskelinen Oy Kotka
Lattiatyö ja Remontti J. Forsell Kouvola	Rakennuspalvelu Pekka Valkeapää Ky Jaala	Kymen RKM-Palvelu Oy Kouvola
Viitanen Kai ja Ari Oy Jaala	PVK-Kaivu Oy Elimäki	MP-Huolto J. Liuku Kristiinankaupunki
LH-Sprinkler Ky Kruunupyy	Rakennuspalvelu Heikki Hiltunen Ky -sillanrakennustyöt-, Kuopio	www.leppavirrankierreporras.fi
Kiinteistö-Kys Oy Kuopio	Betola Oy Kuopio	Maanrakennuspalvelu Mikko Lyytinen Oy Kuopio
Koneurakointi Ari Soininen Ky Kuopio	Kuljetusliike Tiainen&kumpp. Kuopio	Apuvälinetuotanto Proave Oy Kurikka
Kyrön Huoltoasennus Kyrö	Rakennusurakointi J. Häkkinen Oy Kyröskoski	Kantohake Oy Kärsämäki
Haaviston Sora Oy Köyliö	Riihelän Huolto Oy Lahti	Skandinaviska Träimport Oy Ab Lahti
Kuljetusliike P. Helenius Oy Lahti	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Lametal Oy Lapinlahti
Koneyhtymä Veljekset Lakkala Joutseno	Northwest Tyres Oy Lappeenranta	Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy Lappeenranta
Kaakon Kahviautomaatti Oy Lappeenranta	Kattasora Oy Laukaa	Putkiliike P. Nuora Oy Lempäälä

Våra krigsveteraners traditionsarbete behöver stöd

Traditionsarbetet gällande våra krig 1939 – 1945 och krigens veteraner är en aktuell nationell uppgift. Den 23.4.2003 hölls i Helsingfors universitet en fest, där våra fyra veteranorganisationer framförde sin vilja att överlåta krigsperiodens traditionsarbete i dess helhet till Traditionsförbundet Eklövet. Strax efter beslutet påbörjades på bred front förberedelsearbetet med traditionsinnehållet.

Det officiella överlämnandet av traditionsarbetet förverkligades i Torneå på Nationella veterandagsfesten den 27.4.2005. Överlåtarna var fyra veteranorganisationer och mottagarna var Republiken Finlands regering, försvarsmakten, våra båda folkkyrkor, Finlands kommunförbund, Traditionsförbundet Eklövet och två finländska ungdomar, en pojke och en flicka. Mottagarsamfundens högsta ledning förband sig med sina underskrifter att förverkliga traditionsarbetet i enlighet med det gemensamt godkända förverkligandeprogrammet.

Traditionsarbetet påbörjades i frivilliga sakkunniggrupper. De har inriktat sitt arbete bl.a. på arkiv, museisamlingar, minnesmärken, tillverkning av undervisningsmaterial, intervjuer av veteraner, bevarande av ljudband, författande av den krigstida generationens historia, hemmafrontens kriser, kvinnornas andel i att landet klarade sig samt krigsbarnens olika öden. Finansieringen av arbetet har skett genom statsrådets årliga anspråkslösa bidrag och engångsdonationer av fonder och stiftelser. Många uppgifter kräver tilläggsresurser.

Det år 2005 undertecknade överlåtelseavtalet kommer inte att kunna förverkligas med nuvarande osäkra och tillfälliga finansiering som grund. I egenskap av ordförande för traditionsarbetets beredningsarbetsgrupp, författare av överlåtelsehandlingen och styrelseordförande måste jag fråga, hur skall man bära ansvaret för förverkligandet det nationellt värdefulla traditionsarbetet i ett skede, då nuvarande tilldelade resurser inte räcker till. Ämnar veteranorganisationerna, som avstått från traditionsarbetet, inom ramen för sina resurser delta med ekonomiskt stöd för att bevara och tillkommande släkten överföra krigstidens ärofulla och med stora offer skapade traditioner?

För det andra bör man allvarligen fråga, vilket ansvar bär de nationella samfund, som högtidligen mottog traditionsarbetet nu, när

det just är i sitt mest krävande skede? Veteranerna värnade ju vår statliga suveränitet och vår självständighet. Ett noggrant tillvaratagande och vidarebefordrande av värdena från den ärorika tidsepok, då landet räddades, är en del av det finska väsendet och seghetens kärna, vilket är en värdefull signal även i det internationella samarbetet. Härvid kan inte riksdagen och statsrådet undandra sig sin tacksamhet, ej heller våra veteraners vilja att bevara sina traditioner.

Ur försvarsmaktens synvinkel är krigstidens historia det centrala innehållet i bevarandet av landets frihet och den nationella försvarsviljan. Våra folkkyrkor hade stor betydelse för soldaterna och hemmafronten under de yttersta provningarnas tid. Upprätthållande av tröstens budskap tillhör alla samhällsskeden. Kommuner och medborgarorganisationer har en samlande betydelse för upprätthållande av serviceproduktion och samfundsskollegialitet under alla förhållanden. Krigstida värden och avgöranden är dugliga också då fredstida kriser skall klaras av. Veteranorganisationerna och de organisationer, som mottog traditionsarbetet, har ansvar genom Traditionsförbundet Eklövet och samarbetsorganisationerna att skapa traditionsframtid av vårt krigstida material och våra erfarenheter. Denna traditionsframtid skall ungdomarna i varje generation ta emot, identifiera sig med den och använda den för fosterlandets frihet och framgång för varje släktled.

Traditionsförbundet Eklövet, dess medlemsorganisationer och de frivilliga bevararna av traditionerna från våra krig har stor vilja att med omsorg förverkliga sitt hedersuppdrag i enlighet med av krigstidens veteraners och hemmafrontens ansvarsbärares omvittnade önskan.

Det praktiska arbetet fordrar dock av alla berörda parter ansvarsstagande och beviljande av de nödvändiga resurserna för verksamheten. Jag uttalar förhoppningen att både överlåtarna och mottagarna av traditionsarbetet visar aktivt stöd åt Traditionsförbundet Eklövet i sina egna organisationer och därtill i förhandlingarna med riksdagen och republikens regering om nödvändig finansiering

Eino Siuruainen

Ordförande för Traditionsförbundet Eklövet rf FD, emeritus landshövding

Översättning

Holger Strandberg

Veteranernas önskemål beträffande regeringsprogrammet

Då detta skrives är riksdagsvalkampanjen i full gång. Då tidningen utkommer är valet förbi, statsministerkandidaten är klar och regeringsförhandlingarna har börjat. Krigsveteranernas ärenden når inte längre upp i tidningsrubrikerna. Ofta känns det som man inte skulle vilja det heller i alla grupperingar. En del av landets medborgare anser att veteranernas situation är i sin ordning. Ofta hör man sägas: de är ju inte så många nu mera. Men det finns också en betydande brist i kunskapen om veteranernas situation. Ja det finns svåra situationer. Veteranernas barn sköter ofta sina föräldrars ärenden. Med erfarenhet av våra kontakter kan vi förnimma den ångest de upplever. De har föreställt sig att krigsveteranerna skulle få olika slags stöd och hjälp av samhället då när de behöver det under de sista levnadsåren. Men verkligheten är en annan.

Det fanns vid årsskiftet 51 832 veteraner från våra krig. De bildar en specialgrupp inom den äldre delen av landets befolkning. Över 90 % av över 85-åriga män har fronttecken och nästan 20 % av motsvarande grupp kvinnor har fronttjänstecken. Veteranerna från våra krig kommer ännu länge att utgöra toppen av finländarnas ålderspyramid.

Då veteranerna själva inte längre är med i organisationens arbetsuppgifter,

förändras bilden av veteranorganisationen oundvikligen. I stället har vi fått livaktiga stödande personer, som stöder veteranerna, deras hustrur och änkor i den anda veteranerna har skapat. Ur verksamhetens synpunkt har detta varit en nödvändighet.

Veteranorganisationerna gjorde förslag redan för två år sedan om att uppgöra ett veteranpolitiskt program för tiden fram till år 2015. Uppgörandet av programmet har framskridit långsamt och under slutet av regeringsperioden stannade man upp för att invänta den nya regeringens linjedragningar. Våra organisationers önskemål är att få in i regeringsprogrammet tydliga uttalanden att veteranärendena särskilt skall tas till behandling under valperioden.

Veteranorganisationernas önskemål är mycket moderata. Alla veteraner bör få rehabilitering enligt sina individuella behov. De som behöver mest stöd, bör få förbättrad service, så att de kan reda sig i sina hem. De som lever på de minsta pensionerna och de som behöver mest stöd, bör få del av ett förhöjt veteran tillägg. Veteranerna bör på hälsovårdsmässiga grunder få intervallvård på sjuk- och brödrahemmen.

Markku Seppä

Översättning

Holger Strandberg

Kommunal hemservice vid sidan av rehabiliteringen

I statsbudgeten för år 2011 har reservrats 2,3 miljoner euro avsedda att användas hemma hos veteranerna i form av kommunala öppenservicetjänster. Anslaget är fördelat till kommunerna i relation till antalet veteraner med extra fronttillägg i respektive kommun. Användningen av anslaget är dock inte knutet att användas endast för dem, som erhåller extra fronttillägg, utan tillämpas i socialvårdslagen nämnda behovsprövning, dock så att veteranens inkomster inte behöver redovisas; behovet av service är avgörande. Krigsinvalidier med minst 10 %:s invaliditet kan inte få kommunal service från detta anslag.

Kommunernas funktionärer har stort ansvar

Extra fronttillägg erhöll vid senaste årsskifte 26 460 veteraner och anslaget är då 86,92 euro/veteran. Antalet veteraner i en kommun är betydligt större än antalet, som erhåller extra fronttillägg. Detta betyder ju, att anslaget per veteran blir betydligt mindre.

Det är på många håll ännu osäkert huru användningen av detta anslag skall organiseras i kommunerna. Bristen på direktiv för praxis försvårar planeringen i kom-

munerna. Veteranernas förväntningar kan vara höga; man förväntar sig hemservice, hjälpmedel, ja t.o.m. hälsovårdstjänster m.m. Kommunernas funktionärer råkar nu i en valsituation: åt vilken hjälp- och stödbehövande veteran kan detta anslag användas och i vilken form? Åt alla räcker det inte.

Man måste nog konstatera, att "det är som en droppe i havet." Förbundet anser att målsättningen måste vara, att anslaget kännbart bör höjas för tillförsäkrandet av behövliga stödtjänster åt veteranerna.

I mången kommun är den kommunala servicen i sin ordning. I sådana fall är det säkert lättare att med detta nya anslag komplettera med dessa små, men nog så behövliga tilläggstjänster.

Kommunerna måste på våren 2012 till Statskontoret redovisa för användningen av detta anslag på samma sätt som för användningen av anslagen för rehabilitering.

Anni Grundström

Översättning

Holger Strandberg

Kommunal öppen service hem till frontveteranerna

I statens budget för innevarande år har som ny stödform för frontveteranerna intagits öppna servicetjänster i veteranernas hem. Statskontoret har den 7.3.2011 givit sina egna direktiv för att förverkliga denna nya stödform. Denna öppna serviceform kan kommunerna börja tillämpa på april-dagen, d.v.s. den 1 april 2011. Utvidgningen av de mångfacetterade serviceformerna på detta sätt är bra och behövlig för att stöda veteranerna att reda sig hemma så länge som möjligt. Hittills har krigsinvalider med minst 20 %:s invaliditet kunnat få motsvarande öppen service.

Till kommunal öppen servi-

ce berättigad frontveteran bör vara bosatt i Finland och deltagit i krigen 1939 – 1945 och erhållit fronttjänsttecken eller fronttecken.

Anslaget kan användas enligt lagen om socialvård för hemtjänster åt veteraner, som är i behov av sådana. Till dessa räknas i första hand måltids-, städnings-, klädtvätt- och transporttjänster. Även kan ifrågakomma t.ex. vedhuggning och andra motsvarande tjänster.

Besluten om beviljande av öppenservice-tjänster göres av kommunens sektoransvariga myndighet. Minister Risikko har för egen del kraftigt understrekat att i kommunerna bör

man noga behovspröva vilken slags service den enskilda veteranen skall få inom ramen för gällande bestämmelser och förefintliga anslag. I en del kommuner finansierar kommunen själv service åt veteranerna. I alla kommuner ordnas med statliga medel veteranrehabilitering och nu som ny möjlighet öppen service i hemmet. För att låna ministerns ord: ”på brickan” finns nu olika slags service; kommunens ansvarsperson sammanställer en lämplig kombination för varje enskild veteran. Veteranen behöver inte själv veta från vilken källa finansieringen kommer, han/hon bör få den service – enligt tillbudsstående möjligheter –

som han/hon är berättigad till. Allt detta fordrar naturligtvis mycket arbete, olika slag av resurser och samarbete mellan olika myndigheter. Härtill inspirerade ministern kommunernas representanter under sin sk kommunrunda.

Detta år är ett provår för denna kommunala öppna hemservice. Statskontoret samlar uppgifter från kommunerna om, till hurudan service anslaget använts och hur det nya systemet fungerat. Det beviljade anslaget utgör 2,3 miljoner euro. Det har fördelats till kommunerna i relation till antalet veteraner i resp. kommun, vilka erhåller extra fronttillägg. Anslaget är i och för sig inte

stort med hänsyn till det totala antalet frontveteraner, men det utgör en god öppning för ibruktagande av nya serviceformer. Och framför allt är det ett gott tillägg till redan förefintlig service. Fråga är alltså om en utvidgning av serviceutbudet.

Viktigt är att alla tillgängliga alternativ används effektivt – till frontveteranernas bästa.

Marja-Liisa Taipale,

Linjedirektör

Statskontoret/Service-enheten

för skadeersättningar

Översättning

Holger Strandberg

Ansökan om garantipension

Full garantipension är fr.o.m. 1.3.2011 687,74 euro/månad. Sådan pension kan du få, om du inte har några andra pensioner. Man kan söka om garantipension muntligen eller skriftligen. Sökanden kan ringa till Folkpensionsanstalten FPA, tel. 020 692 202 eller sända ansökningshandlingen till Folkpensionsanstalten eller personligen besöka FPA:s service-ställe.

Ansökningsblanketter får man från internet eller från FPA-byråerna.

Fullmakt som hjälp på FPA-byrån

Den, som själv har svårigheter att sköta sina FPA-ärenden, kan befullmäktiga en annan person att sköta hans/hennes ärenden. VAL 2-blanketten är en generell fullmaktsblankett för FPA-ärenden och VAL 3-blanken-

ketten för preciserat ärende.

Med VAL 3-blanketten ger man en begränsad fullmakt, som ger fullmaktsinnehavaren rätt att sköta vissa bestämda ärenden. Med användande av denna blankett kan veteranen, som har rätt till garantipension, t.ex. befullmäktiga annan person att ansöka om garantipension på hans/hennes vägnar.

Med VAL 2-blanketten ger

man vidare fullmakter; t.ex. kan äldre föräldrar befullmäktiga sina barn att handha alla deras FPA-ärenden.

Ingendera fullmakten ger rätt att ändra förmånstagarens betalningsadress, om inte därom särskilt har nämnts i fullmakten. Fullmaktsinnehavaren har heller inte rätt att få andra sekretessförklarade uppgifter än de, som är nödvändiga för skötseln av ärendet ifråga.

I undantagsfall kan muntligen, t.ex. i telefontjänst, åt annan person ges fullmakt att sköta något visst ärende. I sådant fall kontrolleras såväl den befullmäktigades som fullmaktsgivarens identitet.

Anni Grundström

Översättning

Holger Strandberg

YRJÖ PIRILÄ OY

WWW.MEKA.EU

Hyvän Palvelun Koti

Tarjoamme palveluja vanhuksille, sotainvalideille ja vammaisille 20 vuoden kokemuksella:

- Lyhyt- ja pitkäaikaista kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää asumispalvelua kodinomaisissa olosuhteissa
- päivätoimintapalvelua
- ammattitaitoisen henkilökunnan hoitoa ja huolenpitoa

Soita tai tule käymään kerromme lisää !

Pyhäsalmen

PALVELUKOTI

JAATINEN OY

Toipilaspolku 4 86800 Pyhäsalmi p. 08-782 210
www.palvelukotijaatinen.fi

OULUNKYLÄN SAIRASKOTISÄÄTIÖ
OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA

Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

Tarjoamme veteraanikuntoutusta:

Avokuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päiväkuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 2026

- Käyntipäivinä mahdollisuus osallistua liikuntaryhmiin ja valvottuun uintiin sekä saunaan.
- Lisäksi ruokailumahdollisuus. Keittiöstä voi ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

www.okks.fi

Ylisukupolvisia kohtaamisia

Vaasan kaupungin ikäkeskus toteutti Vuorikodissa vapaaehtoisuustyön ohjaaja **Tuija Kiviojan** johdolla 10.3. tilaisuuden *Ylisukupolvisia kohtaamisia*, jonne oli kutsuttu Onkilahden koulun 6 luokan oppilaita, sotaveteraaneja ja sota-ajan kokeneita ihmisiä. Kaikkiaan paikalla oli 105 henkilöä.

Alustuspuheenvuoron piti **Tapani Tikkala**.

- Kuulun myös sukupolveen, jonka vanhemmat, isät ja äidit ovat kokeneet sodan ja lähes kaikkien isät olivat osallistuneet taisteluihin rintamalla. Vaikka he eivät yleensä puhuneet sodasta perheen keskuudessa, oli sota monella tavalla läsnä. Sodissa koetut henkiset ja fyysiset vammat seurasivat arjessa ja valvottivat öisin. Milloin kaksi veteraania tapasi toisensa, puhe kääntyi nopeasti sotaan.

Isoisäni osallistui 17-vuotiaana vapaaehtoisena vapaus-sotaan. Varusmiespalveluksen suorittettuaan hän lähti Aunuksen retkelle 1919 ja vuosikymmeniä myöhemmin talvi- ja jatkosotaan. Jatkosodan alkaessa 1941 hän oli 40-vuotias kahdeksan lapsen isä. Hän haa-

voittui sodan alkupäivinä Kaalamon asemalla käteensä.

Mummo kirjoitti hänelle 11.8.1941 sotasairaalaan:

Rakkaat terveiset taas täältä kotoa tämän pienen pakeitin joukos, täytyy lähettää mitä sattuu olla itellä. Kävin kaupassa mutta en saanu mitää, ei edes tupakkilootaa...

Muista jotta et lähre ennen pois sairaalasta ennenkö oot terves, jotta ei tarvitte kotona alkaa sairastamaan.

Sairaalasta kotiutetut saivat yleensä toipumislomaa ja palasivat sen jälkeen takaisin rintamalle. Mummo pelkäsi paapan joutuvan takaisin sotaan, jossa oli mahdollisuus haavoittua uudelleen ja pahimmassa tapauksessa kuolla.

Mummon pelko oli turha, sillä paapan sotavamma oli niin vakava, että sotasairaalaan päästyään hänet vapautettiin kokonaan sotapalveluksesta.

Lapsen arjessa hänen sotavammansa näkyi mm. tikanheitossa, jossa hänellä oli oma persoonallinen heittotyyli. Hän ei voinut pitää tikkaa ruhjoutuneiden peukalon ja etusormen välissä vaan heitti sen kämmeneltään. Eräänä jouluna joulupukillakin sattui olemaan

samanlainen vamma kädessä ja silloin usko joulupukkiin koki vakavan kolauksen.

Sotaveteraanit muistelivat

Rintamalotta **Tuulikki Spoof** ja sotaveteraani **Veikko Kurkiala** muistelivat sota-aikaa ja omia kokemuksiaan sodasta. Tuulikki kertoi olleensa talvisodan aikana 13-vuotiaana Vaasan sotasairaalaan. Sotasairaala oli nuorelle tytölle äärimmäisen rankka kokemus, mutta kertomukseen sisältyi myös toivoa eli rakkaustarina molempiin jalkoihin ja toiseen käteensä haavoittuneen potilaan ja sotasairaalan hoitajattaren välillä. Tuulikin koti sai pommituksessa osuman ja äidin huolella keittämä hernekeitto lasinpalat mausteikseen. Jatkosodassa Tuulikki oli komennuksella Karjalan kannaksella, josta muistui mieleen monta mielenkiintoista tapahtumaa, mm. vikuri muonahevonen ja vihollisen lentokoneen hyökkäys kanttiin. Vaikka lentokoneen konekiväärisuihku tikkasi huoneen lattian reikiä täyteen, ehti valpas sotilas kiskaista Tuulikin sivuun viime hetkellä.

Veikko Kurkiala muiste-

Rintamalotta Tuulikki Spoof ja sotaveteraani Veikko Kurkiala kertoivat sota-ajan kokemuksistaan koululaisille Vuorikodissa 10.3. (Kuva: Tapani Tikkala)

li talvisotaa hämäläisessä pappilassa, josta isä ja veli olivat rintamalla. Pappilaan saapui evakkoja ja ruokapöydän ympärillä oli peräti 17 ruokailijaa. Äiti joutui viemään sodan aikana 40 kuolinviestiä kaatuneiden omaisten kotiin. Yksi uhreista oli 18-vuotias naapurinpoika, jonka ruumista säilytettiin pappilan autotallissa ennen hautajaisia. Veikko sai tehtäväkseen maalata autotallin ovet mustiksi. Ystävän kalvaka ruumis sai miettimään sodan kovaa todellisuutta. Jatkosodan sytyttyä Veikko palveli aluksi suojeluskuntapoikana ilmatorjunnassa ja myöhemmin asevelvollisena 1944 krh:n tu-

lenjohtajana. Veikko ei haavoittunut, mutta paluu tyhjiin kottiin on jäänyt mieleen.

Esitysten päätyttyä koululaiset esittivät Tuulikille ja Veikolle kysymyksiä. Tilaisuudessa esiintyivät myös Vaasan korsukuoro dir.cant. Reino Peltoharjun johdolla sekä Onkilahden koulun oppilaat. Tapani Tikkala esitteli tilaisuuden päätteeksi keräämiään sota-ajan puhdetoita.

Tilaisuus onnistui Kalerwo Hämäläisen Veteraanin iltahuudon hengessä: *Kertokaa, lasten lapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa.*

Tapani Tikkala

Konsertti sotiemme veteraaneille

Suomen Rauhanurvaajaliiton Fatterit puhallinorkesteri ja Jyväskylän Sotaveteraanikuoro täydennettynä Jämsän Veteraanilaulajilla järjestivät Jyväskylän keskustaseurakuntatalolla lauantaina 2.4.2011 yhteiskonsertin sotiemme veteraaneille ja suurelle yleisölle. Fatterit soittokunta on todennäköisesti ainut rauhanurvatehtävissä palvelleiden sotilaiden harrastajasoitto-

kunta koko maailmassa. Soittajat asuvat eri puolilla Suomea, joten harjoitusmahdollisuuksia on vähän. Kuulijoita oli n. 200 veteraania saattajineen. Osallistujamäärää verotti huomattavasti samaan aikaan ollut Jyväskylän talkootiimin vetäjän Juhani Martinin siunaustilaisuus.

Teksti: Kari Korhonen
Kuva: J-P Suutarinen

Puhallinorkesteri ja laulajat konserttiin virittäytyneinä.

Vaasan ja Uumajan välinen jäätie

Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanit laskivat talvisodan päättymisen 71.-vuosipäivänä seppeleen jäätien muistomerkille. Sotaveteraani Tapani Grönholmin alullepanema ja kuvanveistäjä Pekka Jylhän veistämä jäätien muistomerkki, *Kultainen vastaanottava käsi*, paljastettiin Tiklaspuistossa 13.3.2000.

Seppeleen laskemisen jäl-

keen nautittiin veteraanikahvio Ruffessa kahvit ja sotaveteraani Ivar Granskogin leipomaa kekua. Tapani Tikkala luki aluksi otteita 13.3. ja 14.3.1940 ilmestyneistä Vaasa -sanomalehdistä. Rauno Grönbacka piti esitelmän aiheesta *Jäätie*.

Vaasan ja Uumajan välinen jäätie oli avoinna 17.2. - 18.3.1940. Uumajan Holmsundista kulki jäätietä pitkin

Raippaluotoon kaikkiaan 828 kuorma-autoa, 20 henkilöautoa ja 997 henkilöä. Kuorma-autot toivat puolustusvoimille erilaisia varusteita yhteensä 1441 tonnia ja bensiiniä 95 660 litraa. Lisäksi kuorma-autot kuljettivat mm. ikkunalaseja ja elintarvikkeita. Paluukuljetuksina Suomesta vietiin Uumaan selluloosaa ja paperia yhteensä 1121 tonnia.

Jäätie vaati myös uhrauksia. Yksi ruotsalainen autonkuljettaja hukkui ja useita autoja vajosi jään läpi. Jäätien ansiosista Norjan satamista toimitettu materiaali oli suomalaisten käytössä useita päiviä nopeammin kuin rautateitse Haaparannan ja Tornion kautta toimitettuna. Rautatiekuljetukset ruuhkautuivat Haaparannassa, jossa lastit jouduttiin purkamaan ruotsalaisista junista ja lastaamaan uudelleen suomalaisiin rautateiden eri raideleveyksien vuoksi.

Teksti ja kuva: Tapani Tikkala

Kurt Damén (vas.), Sauli Lassila ja Ivar Granskog laskivat 13.3. Tiklaspuistossa Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanit ry:n seppeleen Jäätien muistomerkille.

Virkistyspäivä Iissä

Iin sotaveteraanit järjestivät yhteistyössä Iin kunnan ja seurakunnan sekä Pohjois-Suomen sotilasläänin kanssa Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin tämänvuotisen virkistyspäivän. Perinteisesti tapahtumaan kytkeytyi Oulun Sotaveteraanikuoron ja Pohjan Sotilassoittokunnan koululaiskonsertti josta muodostui myös arvokas veteraanij- ja maanpuolustusjuhla. Samalla toteutui monin tavoin veteraanien ja nuorempien sukupolvien kohtaaminen.

Päivä aloitettiin juhla-valla lipunnostolla sekä kenttähartaudella, jonka toimitti Iin kirkkoherra **Tapani Ruotsalainen**. Perinteisestä hiihtokilpailusta oli nyt päätetty luopua. Liikuntasuorituksena satalukuinen joukko veteraaniväkeä lähti yhteiselle kävelylenkille. Koulun oppilaiden ja Iin sotaveteraanien naistoimikunnan talkoolaisten avustamana ruokatarjoilu sujui koulun ruokalassa joustavasti. Aikaa jäi siten sopivasti vaihtaa kuulumisia veteraaniveljien ja -sisarten sekä tukijäsenten ja nuoremman väen kanssa.

Iin sotaveteraaniihdistyksen puheenjohtaja **Matti Turtinen** saattoi hyvillä mielin toivottaa juhlasalin täyttäneen yleisön tervetulleeksi konserttiin. Musiikkiohjelman aloitti Ojakylän alakoulun oppilaiden kuoro opettajansa **Suvi Kalevan** johtamana. Perinteisen Vapauden viestikapulan luovuttivat veteraaniveljet **Leevi Räihä** ja **Mauno Veijola** ja sen vastaanottivat lukiolaiset **Maaria Aalto** ja **Alexi Piltonen**.

Puheenjohtaja **Aarno Strömmer** toi tilaisuuteen sotaveteraanipiirin tervehdyksen. Puolustusvoimien tervehdyksen lausui everstiluutnantti **Raimo Sevón**. Kunnanjohtaja **Markku Kehus** esitti Iin kunnan ja kirkkoherra **Tapani Ruotsalainen** Iin seurakunnan tervehdyksen.

Pääosasta musiikkiohjelmaa vastasivat Oulun Sotaveteraanikuoro johtajanaan **Simo Säilänne** sekä musiikkikapteeni **Jaakko Nurilan** johtama Pohjan Sotilassoittokunta. Nu-

riila johti myös soittokunnan ja kuoron yhteisesitykset. Oman musiikkiohjelmansa esitti Iin Laulupelimannien musiikkiryhmä. Lausuntaa esitti **Seija Aho**. Tilaisuudessa jaettiin myös joukko huomionosoituksia veteraaniväen kiitoksena monille yhteistyökumppaneilleen. Päätteeksi yleisö yhtyi laulamaan kuoron ja soittokunnan kanssa Sillanpään marssilaulun.

Pekka Koivisto

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanien perinteiseen virkistyspäivään lihin kokoontui lähes 300 osallistujaa eri puolilta maakuntaa. Liikuntasuorituksena oli yhteinen kävelylenkki.

Koululaiskonserttiin ja maanpuolustusjuhlaan Iin Valtarin koulula osallistui juhlasalin täydeltä veteraaniväkeä ja nuorempien sukupolvien edustajia.

Talvipäivän viettoä Kymenlaaksossa

Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin perinteiset talvipäivät keräsivät Utin Jääkäriyrykmentin hoiviin 14.3. lähes 200 veteraaniihdistysten jäsentä kilpailemaan luontopolulla ja tikanheitossa sekä tapaamaan toisiaan. Piirin puheenjohtaja **Arto Mikkonen** kaavaili avaussanoissaan päivien järjestelyihin veteraanien ikääntymisestä aiheutuvia muutoksia. Toiminnanjohtaja **Toivo Hartikainen** vastasi

varusmiesten avustuksella päivän järjestelyistä ja jääkäriyrykmentin ruokailukeskus ruokailusta ja kahvituksesta. Koulun yhdistys voitti päivän päälajin, luontopolun joukkuekilpailun. Naisten sarjan voittaja **Raili Tanska Inkeroinen-Anjala** -yhdistyksestä ruksasi ainoana kilpailijana korttiinsa oikeat vastaukset.

Teksti ja kuva: Erkki Vitikainen

Tässä tiirataan tarkkaan, onko kuvassa oleva kukka 1) suopursu, 2) kanerva vai 3) peurankello.

Pohjoiskarjalaiset Kainuussa

Virkistytään vedessä!

Polvijärveltä, Pyhäselästä, Kontiolahdelta ja Joensuusta suuntautui 27 hengen virkistysmatka maaliskuussa Kajaaniin. Mukana oli sotaveteraaneja puolisoineen ja leskiä.

Tarjolla oli kaikkea, mitä virkistysmatkalta voi odottaa: saunomista, uimista, kuntotestejä, hierontaa, tanssiaiset, hyvää ruokaa ja kirkkomatka.

Kulttuurihistoriaan tutustuttiin paikoissa, joissa olivat eläneet kuuluisat runoilijat ja kirjailijat, kuten Elias Lönnrot, Aleksis Kivi ja Eino Leino.

Kajaanissa on ollut asukkaita jo kivikaudella. Kajaanin lin-

na on rakennettu 1600-luvulla. Se on nyt raunioina, mutta raunioita vaalitaan ja pidetään arvokkaina muistomerkkeinä.

Raunioita ja muuria muistuttavia lumi- ja jääveistoksia oli runsaasti Kajaanin kaupunkikuvassa. Viikko päättyi yhteisiin iltamiin, jossa sana oli vapaa ja ohjelmaa riitti.

Tuula Toivanen Polvijärveltä ylennettiin parivartiomajuriksi. Se on Pohjoiskarjalaisten leikimielinen perinne, jossa huomioidaan erityistä avuliaisuutta kaverille osoittanut henkilö.

Irja Rätty

Berner Oy

Helsinki

Rakennusliike SORVOJA OY

Rintamanaisten toiminta jatkuu

Rintamanaisten puheenjohtajaksi vuosiksi 2011-2012 valittiin nykyinen puheenjohtaja Kaarina Peltola.

Rintamanaisten puheenjohtaja **Kaarina Peltola** avasi kokouksen, johon osallistui 41 henkilöä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin

Helvi Hyryn Kangas Oulusta ja sihteereiksi **Soili Myllys** ja **Leena Lehtinen**.

Kokouksessa kuultiin ja hyväksyttiin liiton toimintakertomus vuodelta 2010, joka oli liiton juhluvuosi. Rintamanaisten Liitto vietti lokakuussa toimintansa 30-vuotisjuhlaa yhdessä Helsingin Rintamanaisten viettämän toimintansa 40-vuotisjuhlan kanssa. Juhlavieraita oli n. 300.

Vuosikokouksessa kuultiin ja hyväksyttiin tuloslaskelma ja tase sekä tilintarkastajien lausunto, vahvistettiin tilinpäätös sekä myönnettiin vastuuvapaus vastuuvuorollisille vuodelta 2010 ja hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 2011. Tullevassa toiminnassa on tärkeää

Rintamanaisten jäsenistön lisääntymistä tarpeista huolehtiminen, yhdistysten lopettamiseen liittyvien asioiden opastaminen, perinnetyö sekä eri tahoilta avustusten anominen sekä hedelmällinen yhteistoiminta eri järjestöjen kanssa.

Vaikka jäsenten keski-ikä lähentelee jo yhdeksääkymmentä, toivoo jäsenistö toiminnan jatkuvan. Liittoon kuuluu 21 yhdistystä. Jäseniä on 2700. Purkautuneiden yhdistysten jäsenistöstä 50 % on liittynyt Liittoon henkilöjäseninä, jotka jatkavat liiton hallinnoimina paikallisina kerhoina.

Kaija Seikkula

Sota-ajan junamatkat

Kouvolan kansalaisopisto, Kouvolan kaupungin museo, Helsingin yliopisto ja Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia järjestivät 12 rautatieaiheista seminaaria. Viimeisen, tammikuussa järjestetyn aiheena oli Sota-ajan junamatkat. Ohjelmassa opettaja Ritva Sorvali kertoi teatterivierailuista Kouvolassa ja jatkosodan aikana rintamilla. Matkat tehtiin junalla. Dosentti Ilkka T Seppinen luennoi Sota-ajan rautatiepommituksista. Mielenkiintoiset esitykset.

Kirjoituskilpailu

Pamela, yhdessä kansalaisopiston kanssa, järjesti talvella 2010 kirjoituskilpailun aiheesta Junalla sotaan ja sota pa-

koon. Kilpailuun tuli 70 kirjoitusta, joista 21 koottiin kirjaksi. Kirjassa on ruohonjuuritason muistelmia sota-ajan junamatkoista. Sotilaat kertovat lomamatkoistaan, äidit evakkojunan kulusta ja sotalapsiksi Ruotsiin tai Tanskaan matkustaneet lapset juna - laiva - juna matkoistaan. Tai paluusta koti-Karjalaan välirauhan aikana. Kerronta on aitoa, muistelmia tosia, eivät fiktiota, parasta mahdollista historiankirjoitusta. On liikuttavaa lukea kolmevuotiaan pikkutyön muistelmia evakkojunasta. Hän joutui täpötäydessä vaunussa istumaan tuntemattoman sotilaan syliin, muualla ei ollut tilaa. Tytön mielenkiintoa herättivät asetakin napit siten, että hän muistaa tapahtuman yli

70 vuotta myöhemmin. Kirjan on toimittanut Palmenian Heli Mäki

Perinne siirtyy

Ilahduttavaa on todeta perinteen siirtyvän. Osoituksena siitä on tarina Kiskot valtakuntien välissä. (Kolmas palkinto). Tarina kertoo Tornion ratapihalla tapahtuneesta junien lastauksesta, jossa saksalaisten huoltokuljetukset siirrettiin ruotsalaisista vaunuista suomalaisiin. Siirron tekivät naiset, nuoret ja vanhat ukot. Työnjohto oli saksalainen. Muistelmaan on kirjoittanut Eemeli Hepokongäs haastatteleamalla työssä ollutta isoäitiään.

Roope Nieminen

Elämän leipä –juhlaa

Juhlaa vietettiin Huittisten seurakuntakeskuksessa ja sen olivat järjestäneet huittislaiset miehet, jotka toimivat erilaisissa tehtävissä liike-elämässä ja yhdistyksissä. Heille kaikille veteraanien hyvinvointi on tärkeää. Huittisten seurakuntakeskus täyttyi lähes viimeistä sijaa myöten paikallisista veteraanien läheisistä ja ystävistä, toki paikalla oli myös veteraaneja.

Ruoan ja tarjoilut hoitivat edellä mainitut miehet, jotka olivat huolella valmistautuneet myös heille tärkeään tilaisuuteen. Juhlan koko tuotto käyte-

tään veteraanien hyväksi heille tarjottavan jouluaterian muodossa. Rovasti **Keijo Plit** toivotti yleisön tervetulleeksi aterialle ja **Pentti Virtanen** siunasi ruoan satakuntalaiseen tapaan. Juhlassa esiintyivät myös Kylänmiehet esittäen opettaja **Harri Laurilan** johdolla mm. sota-ajan lauluja. Parhaillaan vietettävästä paastonajasta kertoi apteekkari **Kalle Hiekka**. Juhlan organisaattoreina toimivat rovasti Keijo Plit ja lehtori **Altti Valttonen**.

Teksti ja kuva: Paavo Punkari

Rovasti Keijo Plit antaa viime ohjeet Huittisten miehille tarjoilun alkaessa.

www.aholatransport.fi

**Vanhustyön
Keskusliitto Ry**

Helsinki
www.vtkl.fi

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**

www.avoasunnot.fi

Kiveen hakatut nimet

Ylöjärven seurakuntakeskuksessa sai paikkansa Pro Patria-taulu, johon on hakattu 181 ylöjärveläisen sodissamme kaatuneen nimet. Mustasta graniitista valmistettu taulu paljastettiin juhlallisesti 12.3. arvovaltaisen yleisön läsnäollessa.

– Taulu on jälkipolville viesti ehtymättömasta isänmaarakkaudesta, taistelutahdosta ja yhteishengestä. Taulu haastaa meitä ja tulevia sukupolvia pohtimaan omia arvojamme ja mitä isämme ovat tehneet, jotta tänä päivänä voimme olla ja elää vapaassa, itsenäisessä maassa totesi sotilaspastori **Kari Mannermaa** siunatessaan taulua.

– Tulee muistaa, että vastustaminen ei johda läheskään samaan tulokseen kuin teke-

minen jonkin puolesta. Sana ”puolesta” kertoo, että tekemisessä ovat arvot mukana. Siksi me pärjäsimme.

Puolustusvoimat täyttävät tehtävänsä tulevaisuudessakin

Puolustusvoimien tervehdyksessä maavoimien materiaalilaitoksen johtaja, kenraalimajuri **Raimo Jyväsjärvi** osoitti kunnioituksensa taulun graniittipinnassa elämään jääville ylöjärveläisille ja heidän

omaisilleen sekä koko veteraanisukupolvelle. Hän tarkasteli myös tämän päivän puolustusvoimien kehityslinjausten taustatekijöitä. Keskeinen tekijä on väestörakenteen ja väestömäärän muutos, toinen on maavoimien käytössä olevan materiaalin vanheneminen ja kolmas puolustusmateriaalin hankinnan kallistuminen ja budjetin ostovoiman heikkeneminen.

– Henkilöstön määrä, materiaali ja koulutus pidetään kuitenkin tasapainossa ja sellaisella tasolla, että kansalaiset voivat tulevaisuudessakin luottaa puolustusvoimien kykyyn täyttää tehtävänsä, totesi kenraalimajuri Jyväsjärvi.

Nimien etsiminen oli suurtyö

Ylöjärven Sotaveteraanien kunniapuheenjohtaja **Aarre Palin** kiitti Ylöjärven kaupunkia ja seurakuntaa nyt paljastetun taulun mahdollistamisesta.

– Näiden kahden takuumiehen edustajat, kaupunginjohtaja Pentti Sivunen ja kirkkoherra Risto Takkinen ovat vaikuttaneet merkittävästi tämän kunnianosoituksen toteuttamiseksi.

– Hankkeen hyväksi työtä tehneistä Palin mainitsi myös ylöjärveläisen sukututkija Torbjörn Nikuksen, joka teki valtavat vapaaehtoistyön näiden 181 kaatuneen nimien selvittämiseksi. Nikus palkittiin Sotaveteraaniliiton standaarilla, jota luovuttaessaan liiton hallituksen puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** totesi standardin olevan vaatimaton palkio tästä mittavasta työstä.

Pro Patria-taulu jokaiseen kuntaan

Ylöjärven taulun keskeisiin puuhamiehiin kuuluva paikallisen Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja **Mikko Selin** toteaa, että Pro Patria-taulu on upea kunnianosoitus niille, jotka mahdollistivat tämän päivän Suomen.

– Taulun toteuttaminen ei ole yksinkertaista mutta täs-

tä huolimatta tulisi asettaa tavoitteeksi taulun hankkiminen jokaiseen kuntaan, jossa sitä ei vielä ole.

– Pro Patria-taulu on parhaimmillaan sitä perinnettä, joka vie viestiä sukupolvelta toiselle. Se muistuttaa siitä äärimmilleen viedystä uhrautuvaisuudesta, hengen ja tahdon voimasta, joka maamme kantoi sotien aikana ja sen jälkeisinä vuosikymmeninä, sanoo Selin.

Tämän ja monien muiden taulujen toteuttajat ovat kiitoksensa ansainneet.

Teksti: Timo Tulosmaa

Kuva: Sirkka Ojala

Sotilaspastori Kari Mannermaa siunaa paljastetun Pro Patria-taulun tukena kirkkoherra Risto Takkinen ja kenraalimajuri Raimo Jyväsjärvi. Taulun ääressä Ylöjärven Sotaveteraanien kunniapuheenjohtaja Aarre Palin.

JR7-PERINNETOIMIKUNTA JÄRJESTÄÄ 2.D:N (JR7, JR49, ErP 12, KTR 15 + muut) veteraaneille, heidän omaisilleen, jälkipolville ja muille Suomen lähihistoriasta kiinnostuneille

SOTAHISTORIALLISEN MATKAN KANNAKSELLE 21.-22.5.2011

Viipuri, Siiranmäki, Äyräpää, Vuosalmi, Tali-Ihantala (Portinhoikka, Ihantala)

Lähtö ja paluu Helsinki - Kouvola - Lappeenranta

Matkanvetäjänä toimii sotahistorian asiantuntija evl. evp. Aimo Kiukas.

Majoitus, puolihoito, kuljetus, tilannekartat, seikkaperäiset taistelukuvaukset 275 €/hlö.

Ilmoittautuminen 3.5. mennessä, Ja-Pi-Matkat, 05-355 9365 tai sähköpostitse myynti@japi-matkat.fi.

Lisätietoja tarvittaessa JR7-Perinnetoimikunta, Juha Koivisto, 050 363 8118, insider@kolumbus.fi.

TERVETULOA!

KP-ServicePartner Oy

Täyden palvelun
autoliike.

KUOPION AUTO KAUPPA.fi

Kallantie 11, puh (017) 364 2211, avoinna ark. 8-17, la 10-14.

OVAKO

Turenki

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

**KAUKAJÄRVI- ISÄ
osuuskunta**

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

Leivonmäen Sotaveteraanit 45 vuotta

Leivonmäen Sotaveteraanit saavuttivat 45 vuoden iän ja sitä juhlistettiin Kangasniemen mieslaulajien konsertilla. Ohjelma sisälsi sota-ajan iskelmiä ja marsseja. Tilaisuuden tuotto luovutettiin Leivonmäen Sotaveteraaniyhdistykselle.

Yhdistyksen puheenjohtaja **Heimo Kiuru** on tyytyväinen nuorten suhtautumiseen veteraaneihin. Myös erilaiseen tukityöhön on saatavissa nuorempia apuun. Yhdistyksessä on tunnuksen omaavia jäseniä 17, joista naisia 5 ja lisäksi 17

kannattajajäsentä. Yhdistys koontuu säännöllisesti kahvitelukerhon merkeissä Leivonmäen seurakuntatalolla.

Leivonmäen Sotaveteraanien perustava kokous pidettiin 27.1.1966. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Veikko Hytönen**. Puheenjohtajina ovat toimineet **Vilho Hokkanen**, **Alli-Julia Tolvanen** ja Heimo Kiuru.

Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin tervehdyksen juhlassa esitti toiminnanjohtaja **Timo Hakala**.

Leivonmäen 45-vuotisjuhlassa esiintyivät Kangasniemen mieslaulajat.

Ruotsin Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Jouni Knuuttila ja toimistos sihteeri Kirsti Pekari luovuttivat ruotsinsuomalaiselle opettajalle Matti J. Korhoselle (oik.) Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin.

Matti J. Korhosen isä ja vanhempi veli olivat sotaveteraaneja. Tunnen nöyryyttä ja ylpeyttä mitalista, sanoi Matti J. Korhonen.

Virkistystä lahden toiselta puolelta

Suomen Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin kevätisteily Helsinkiin toteutettiin 29.-31.3. Mukana oli 33 sotaveteraania, lottaa ja kannatusjäsentä. Matkan järjestäjinä toimivat **Marketta Kivisaari**, **Jouni Knuuttila** ja **Kirsti Pekari**. Menomatkan illallisen aikana luovutettiin Matti J. Korhoselle Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitali pitkäaikaisesta työstä veteraanien hyväksi.

Helsinkiin saavuttuamme siirryimme Hietaniemen sankarihaudalle, jossa Marsalkan haudalle laskivat sinivalkoisen havuseppeleen piirin varapuheenjohtaja **Heikki Lirberg** ja puheenjohtaja **Jouni Knuuttila**.

Tilaisuuden jälkeen siirryimme Katajanokalle sijaitsevaan Ulkoministeriön tsaarivallan aikaiseen Merikarmin, jossa meidät otti vastaan lähetystöneuvos **Eila Parppe**

ja tarkastaja **Helena Lappalainen**. Tilojen esittelyn jälkeen nautimme valtiosihteeri **Pertti Torstilan** tarjoaman lounaan.

Alivaltiosihteeri **Peter Stenlund** piti esitelmän Suomen tilanteesta ulkomailla.

Kotimatalla laivassa komentajakapteeni **Hannu Rantala** esitelmöi Suomen puolustusvoimien taisteluvalmiudesta.

Harry Permanto, Gotlanti

Kevätretkeläisiä ryhmäkuvassa

Tampereella muistettiin tukijoita

Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistys haluaa 50-juhlavuonnaan osoittaa kiitollisuutta ja huomiota sellaisille yhdistyksen ulkopuolisille henkilöille, jotka ovat työskennelleet sotaveteraanien hyväksi tavanomaista toimenkuvaansa aktiivisemmin.

Liikuntakeskus GOGO:n johto- ja muu henkilökunta ovat osoittaneet jo 20 vuoden ajan arvostustaan sotaveteraaneja kohtaan tekemällä pyyteetöntä työtä korvauksetta heidän hyväkseen. Merkittävää

on myös se, että toiminta on aloitettu aikanaan heidän aloitteestaan.

Huomionosoituksen kohteena oli myös Tampereen kaupungin liikuntatoimi, joka on suunnitellut, järjestänyt ja ohjannut erityisryhmien, tässä tapauksessa sotaveteraanien, liikuntatoimia jo yli 20 vuoden ajan.

Sotaveteraaniliiton ansiomitalin saivat Päivi Aholaita-Mäenpää, liikuntakeskuksen toimitusjohtaja

Taru Vähätalo, liikuntakes-

kuksen johtaja. Sotaveteraaniliiton hopeisen ansiomerkin saajat ovat

Anne Lahtinen, Tampereen kaupungin erityisryhmien liikunnan johtava liikunnanohjaaja, Tarja Leppälä, liikuntakeskuksen liikunnanohjaaja, Heli Luoto, liikuntakeskuksen liikunnanohjaaja

Hilkka Riihivuori, Tampereen kaupungin liikunnanohjaaja ja Maria Tuupola, liikuntakeskuksen liikunnanohjaaja.

Teksti ja kuva: Esko Pihl

Huomionosoituksen saajia ja "liikutettavia" yhteiskuvassa.

NIEMISEN VALIMO
ULEFOS NV GROUP

Merstolantie 5
29200 Harjavalta
Puh. 010 403 4600
Fax. 010 403 4666

www.niemisenvaIMO.fi

Pintapekat Oy Lempäälä	Hyvää kevättä!	Softex Oy Littoinen
P. Packalen Oy Lohja	AJS Sähkö ja Automaatio Oy Lohja	Koneurakointi Malinen Oy Merimasku
Asianajotoimisto Puukko & Tuppurainen Oy Porrassalmenkatu 19 B, 50100 Mikkeli,Puh.(015) 760 0990	Metsäkonetyö Reinikainen Oy Mikkeli	Etelä-Savon Laskenta ja Konsultointi Ky Mikkeli
J-Metsä Oy Mikkeli	Autokorikorjaamo P. Silosaari Mikkeli	PM-Palosaneeraus Oy Mikkeli
Escarmat Oy Mustasaari	Bygg och Remont G. Snickars Mustasaari	LVI-Työ Iso-Kouvola Oy Mynämäki
EML-Yhtiöt Oy Mäntsälä	T:mi Ari Turkulainen Mäntsälä	P.Dahlin Oy -eristysliike- Naantali
JK Power Oy Naantali	Octomeca Oy Naantali	Päijänne Sähkö Oy Nastola
Holo Solutions Oy Ltd Nastola	Naficon Liitin Oy Nauvo	AJT-Metalli Nokia
NokiPirkka Oy Nokia	Laattatyö Wikman Oy Nokia	MOULDin Oy , Noormarkku www.mouldin.fi
Lafora Oy Ab Nummela	Se-Ro-Ka Oy Nummela	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes
Hinaus&Kuljetus R. Oksman Oy Nurmijärvi	E-P Karppinen Nurmijärvi	Orimattilan Tasaeriste Oy
Kuosan Betoni Oy Orimattila	ORICOPA Beyond Partnership Tuloksena turvallisuus www.oricopa.fi	Ruskon Metalli ja Kuljetus Oy Oulu
Hyvää kevättä!	Tilitoimisto Maila Vallström Oy Oulu www.tilitvallstrom.fi	Oulun Kone ja Terä Oy Oulu
Felox Finland Oy Oulu	Hämeen Moreenijaloste Oy Puh.0400-844 707 Padasjoki	Leppämäen Rakennuspalvelu Paimio
Palokan Kuljetus ja Kiinteistö Oy Palokka	Ska-Plan Oy Ab Parainen	Pargas Elementhus Ab Paraisten Elementtitalo Oy Parainen

Virtasen Maalitehdas Työkuja 5, 21600 Parainen puh. 02-454 4500	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano	Moottero Parkano
Perniön Hakelämpö Oy Perniö	ESP Ilmastointi ja Saneeraus Oy Pertteli	Sirico Electronics Oy Pietarsaari
Pesupalvelu Hans Langh Oy Piikkiö	Kairanmaan Kaivuu Oy Piippola	Technip Offshore Finland Oy Pori
TET Consulting Ky Pori	Chematur Ecoplanning Oy Pori	ML-Control Oy Pori
Tiilimäen Romuliike Oy Pori	KAP-Asennus Oy Porvoo	Huoltopalvelu J. Holmberg Oy Porvoo
Lindgren CE Oy Ab Porvoo		yli 70 vuotta palvelua Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolanitie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084
 Kontti Hirsitalot ja -huvilat Kontti Hirsitalot ja -huvilat Kontti Hirsitalot ja -huvilat	AP Wood Oy Punkaharju	Puuppolan Puu Oy Puuppola
Rakennus ja Saneeraus S. Halme Ky Pyhtää	Pyhäjoen Rakennus Oy Pyhäjoki	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä
Moskiitto Ky Pyhäntä	N3M Power Oy Raasepori	Habilux Oy Raisio
SCC Installation Ltd Oy Rauma	Komtek Oy Riihimäki	Kuljetus Ventola Oy Riihimäki
Mökkihuolto Merikivi Riihimäki	Tilintarkastus Metsäterä Oy Riihimäki	Roin Tili-ja Veropalvelut Ky Rovaniemi
Kaivinkonepalvelu Lehto Oy Rovaniemi	Rakennustoimisto Lahtinen Ky Salo	Pensi Rescue Oy Sastamala
Marko Koponen Ky Savitaipale	Rakennustyöt Lassi Uotinen Oy Savonlinna	Maalausliike Jari Hintzell Savonlinna
Seinäjoen Kaatopaikkakoneet Oy Seinäjoki	Pameto Oy Seinäjoki	SEMKO OY Seinäjoki
Sovial Ky Seinäjoki	MR-Steel Oy Seinäjoki	Siilin Putkipojat Oy Siilinjärvi

Transjack Ky Siivikkala Tuontiautojen kuljetukset Euroopasta, Puh. 0400-636 522	LSS Long Special Service Ltd Sipoo	Jukan Maalaus Oy Sipoo
Someron Talkkari Oy Somero	Ympäristöhuolto Sovi Oy Sonkajärvi, Vieremä	Konehuolto P. Orenius Oy Suolahti
Betoninkuljetus M. Pohjolainen Ky Suonenjoki	Säkylän Metsätyö Säkylä	Noormarkun Murske Oy Söörmarkku
Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere	Tekni Rakentamispalvelut Oy Tampere	TEVELLA Viinikankatu 49 A,33800 Tampere Puh.03 - 380 5300 e-mail:myynti@tevella.fi, www.tevella.fi
Sukkamestarit Oy Tampere	Honkoliini Professional Oy Tampere	Ata Gears Oy Tampere
Kassatieto Oy Tampere	Maxstar Oy Tampere	TI-Remontit Tampere
TK Tili ja Laskenta Oy Tampere	Cliinex -monipuolista siivouspalvelua Tampereen alueella puh.010 666 3210, www.cliinex.fi	Matti Tamsi Oy Teuva
Kaivinkonetyöt Pauli Hautamäki Teuva	VS-Harja Oy Toijala	Nikka Ky Tornio
Kolmeks Oy Turenki	Puutyö ja Saneeraus Järvenoja Oy Turenki	V-S Talopalvelut Ky Turku
Rakennuspalvelu Rale Oy Turku	Turun Varakonepalvelu Oy Turku	Hibox Systems Turku
Micros-Fidelio Finland Oy Turku	Konepaja Laaksonen Oy Turku	PerkinElmer Finland Oy Turku
Turun Kenttärakentajat Oy Turku	Putkityö Mänkärä Oy Turku	Trans Aarnio Oy Turku
Insinööritoimisto Arcus Oy Turku	A-Service Oy Turku, Rauma, Tampere, Oulu ja Espoo	Mittarihuolto Ojala M Oy Turku
Citykaivuu Turku	Vertie Ky Turku	Konehuolto Hirvonen Oy Tuusniemi
Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula	Juhakari Maalaus Oy Tuusula	Yrityspalvelu Kreditte Ky Tuusula

Sotaveteraanien SM-mestaruudet ratkottiin Kontiolahdella

Sotaveteraaniliiton SM-hiihdot järjestettiin 31. kerran Kontiolahdella. Kaikkiaan 53 veteraania ja 20 kannattajajäsentä oli ilmoittautunut kisaan. Puolustusvoimat, Kontio-
lahden Urheilijat sekä Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri onnistuivat luomaan kisoille
erittäin onnistuneet puitteet. Ampumahiihtostadion kylpi auringossa ja 2,7 kilometrin
latu oli hyvässä kunnossa. Osanottajien määrä ja hyvä henki osoittivat vielä sen, että
hiihdetään sitä vielä vuonna 2012. Onnittelut kaikille osallistuneille ja kiitokset järjes-
täjille.
Kiertopalkinto palasi voittajaksi selvinneen Kanta-Hämeen joukkueen mukana
Hämeenlinnaan.

Voittajien on helppo hymyillä. Sarjassa miehet 19-20,
kultaa Armas Ilvo, hopeaa Aarne Mikkola ja pronssia
Arvi Kivivuori. Hiihtäjä nallen saivat muistoksi kaikki
veteraanihiihtäjät.

Sotaveteraanien hiihtomestaruuskilpailut 2011

KontU

Kontiolahti

Maastohiihto 2,7 km (P)

30.3.2011.

Lähtö: 10:00

Maali: 11:20

SOTAVETERAANIENTEN HIIHTOMESTARUUS

kaikki

23.03.11

Jury

Rata

Kilpailun johtaja

Esa Haapala

kaikki

2,7 km

Maastohiihto

Sija

nro

Nimi

Piiri

Aika

Ero

Kann Naiset

2,7 km P

1

2

LAURILA Hanna

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:12:28,10

00:00,00

2

1

IIRISLAMMI Pirjo

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:14:18,00

01:49,90

KM 32-36

2,7 km P

1

5

HANKILANOJA Unto

Etelä-pohjanmaan Sotaveteraani

00:08:58,00

00:00,00

2

9

LUUKKONEN Erkki

Etelä-karjalan Sotaveteraanipiiri

00:09:02,50

00:04,50

3

7

KINNUNEN Kyösti

Suom. Savon Sotaveteraanipiiri

00:10:13,10

01:15,10

4

8

KOKKI Viljo

Pohjois-karjalan Sotaveteraani

00:13:49,90

04:51,90

5

6

KERKELÄ Paavo

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:14:53,50

05:55,50

DNS

10

STRANDMAN Teuvo

Pohjois-karjalan Sotaveteraani

KM 37-41

2,7 km P

1

14

HEISKANEN Pentti

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:08:14,30

00:00,00

2

13

OUTILA Juhani

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:08:32,00

00:17,70

3

16

TIRKKONEN Olli

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:08:48,10

00:33,80

4

15

PELKONEN Sakari

Pohjois-pohjanmaan Sotaveteraani

00:09:28,10

01:13,80

5

11

PELLI Heikki

Varsinais-suomen Sotaveteraani

00:10:48,50

02:34,20

KM 42-47

2,7 km P

1

19

RONKAINEN Veikko

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:08:19,70

00:00,00

2

18

KEINÄNEN Ilpo

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:09:54,30

01:34,60

3

20

PARTANEN Esko

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:10:27,30

02:07,60

N 30-nuor.

2,7 km P

1

24

KESKITALO Valma

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:13:55,20

00:00,00

2

22

NIEMINEN Irja

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:14:40,70

00:45,50

3

3

KAARIA Laura

Varsinais-suomen Sotaveteraani

00:17:05,20

03:10,00

4

23

TIENSUU Rauni

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:18:27,80

04:32,60

N 27-29

2,7 km P

1

30

HILTUNEN Katri

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:13:59,80

00:00,00

2

27

LAITILA Paula

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:14:55,80

00:56,00

3

26

NIEMELÄ Leena

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:15:40,90

01:41,10

4

29

HALVARI Laina

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:16:11,10

02:11,30

5

28

KUKKO Elvi

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:18:39,80

04:40,00

N 21-26

2,7 km P

1

32

VILMINKO Laura

Pohjois-pohjanmaan Sotaveteraani

00:17:00,70

00:00,00

2

33

RANTIO Hilka

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:17:47,90

00:47,20

3

34

VEIKKOLA Siiri

Pohjois-pohjanmaan Sotaveteraani

00:19:53,50

02:52,80

M 28-nuor.

2,7 km P

1

36

LÄTTI Erkki

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:10:44,80

00:00,00

2

38

NÄRÄKKÄ Vilho

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:11:25,10

00:40,30

3

37

KURKINEN Eero

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:13:44,90

03:00,10

M 26-27

2,7 km P

1

48

MUSTONEN Tauno

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:12:05,00

00:00,00

2

47

JOKINEN Aarno

Varsinais-suomen Sotaveteraani

00:12:29,20

00:24,20

3

44

RISSANEN Martti

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:15:47,90

03:42,90

4

42

VÄÄNÄNEN Kalle

Lahden Sotaveteraanipiiri

00:17:31,80

05:26,80

Tulospalvelu: KontU

1/2

Tulostettu 31.03.2011

12:02:04

Sotaveteraanien hiihtomestaruuskilpailut 2011

KontU

Kontiolahti

Maastohiihto 2,7 km (P)

30.3.2011.

Lähtö: 10:00

Maali: 11:20

Ei lähtenyt

DNS

40

TIKKANEN Mauno

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

DNS

41

JOKINEN Simo

Varsinais-suomen Sotaveteraani

DNS

43

PIRINEN Eino

Helsingin Seudun Sotaveteraani

DNS

45

RONKAINEN Reino

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

DNS

46

KUNNAS Väinö

Pohjois-karjalan Sotaveteraani

M 1925

2,7 km P

1

56

PIETILÄINEN Heino

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:10:28,40

00:00,00

2

50

JÄMSÄ Mauno

Keski-pohjanmaan Sotaveteraani

00:10:55,70

00:27,30

3

72

POUKKA Paavo

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:10:57,60

00:29,20

4

53

RYYNÄNEN Viljo

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:11:35,40

01:07,00

5

57

LINTUNEN Aulis

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:11:37,90

01:09,50

6

55

RYYTTY Eino

Etelä-karjalan Sotaveteraanipiiri

00:11:47,30

01:18,90

7

58

LINNA Heimo

Keski-pohjanmaan Sotaveteraani

00:11:50,00

01:21,60

8

51

MARTTINEN Jaakko

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:13:15,70

02:47,30

9

52

SAURAMÄKI Martti

Etelä-pohjanmaan Sotaveteraani

00:13:15,80

02:47,40

10

54

HUOVINEN Paavo

Pohjois-pohjanmaan Sotaveteraani

00:13:34,60

03:06,20

11

59

KALLIO Antti

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:18:44,10

08:15,70

M 1924

2,7 km P

1

62

KNAAPI Jouko

Varsinais-suomen Sotaveteraani

00:12:21,60

00:00,00

2

63

HOKKANEN Taavi

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:13:03,80

00:42,20

3

66

PERANDER Reino

Keski-pohjanmaan Sotaveteraani

00:13:10,30

00:48,70

4

64

KAURANEN Kaino

Kanta-hämeen Sotaveteraanipiiri

00:13:52,20

01:30,60

5

61

MAKKONEN Eero

Pohjois-karjalan Sotaveteraani

00:15:01,60

02:40,00

6

65

SOANJÄRVI Aarne

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:15:48,30

03:26,70

M 1923

2,7 km P

1

68

LINDHOLM Otto

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:12:30,60

00:00,00

2

69

RANTIO Väinö

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:12:36,60

00:06,00

3

75

HEISKANEN Uuno

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:12:48,30

00:17,70

4

73

LIIMATAINEN Taito

Keski-suomen Sotaveteraanipiiri

00:14:30,50

01:59,90

5

74

VIRKKI Aimo

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:15:31,70

03:01,10

6

71

VESAKIVI Aarre

Pohjois-karjalan Sotaveteraani

00:22:53,00

10:22,40

7

70

PELTARI Paavo

Varsinais-suomen Sotaveteraani

00:33:21,00

20:50,40

M 1921-22

2,7 km P

1

78

VEDENOJA Uuno

Pohjois-pohjanmaan Sotaveteraani

00:14:11,60

00:00,00

2

77

VANNINEN Väinö

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

00:16:07,80

01:56,20

M 19-20

2,7 km P

1

86

IIVO Armas

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:13:43,30

00:00,00

2

84

MIKKOLA Aarne

Etelä-karjalan Sotaveteraanipiiri

00:15:49,70

02:06,40

3

81

KIVIVUORI Arvi

Helsingin Seudun Sotaveteraani

00:18:58,40

05:15,10

4

82

HAKANPÄÄ Tauno

Lapin Sotaveteraanipiiri

00:21:27,20

07:43,90

Ei lähtenyt

DNS

80

LAUKKANEN Teuvo

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

DNS

83

HEISKANEN Otto

Pohjois-savon Sotaveteraanipiiri

DNS

85

HAAVISTO Helge

Helsingin Seudun Sotaveteraani

Tulospalvelu: KontU

2/2

Tulostettu 31.03.2011

12:02:04

KILPAILUKUTSU

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry järjestää Suomen Sotaveteraaniliiton lentopallomestaruuskilpailut Kouvolassa 25.5.

Paikka: Mansikka-ahon urheiluhalli, Mansikka-ahontie 1, 45200 Kouvola

Osanotto: Turnauksessa ratkaistaan liiton mestaruus. Ilmoittautumiset tulee tehdä **viimeistään 20.4. menneessä osoitteella Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry, Hallituskatu 7 B, PL 252, 45101 Kouvola.**

Sarjat: Mestaruussarja

Maksu: 100 €/joukkue suoritettava Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin tilille, KSOP 575001-269258 ilmoittautumisen yhteydessä.

Ohjeet: Kilpailuohjeet lähetetään joukkueille ilmoittautumisen päätyttyä.

Majoitus: Kukin joukkue varaa itse mahdollisen majoituksen. Majoitusvaraukset suoraan esim. hotelli Vaakuna 020 123 4651, hotelli Cumulus (05) 789 911.

Muut palvelut: Kilpailupaikalla on kahvio ja ruokailumahdollisuus.

Lisätietoja: Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry, toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen puh 0400 655 283 tai (05) 375 3383.

Säännöt: Kilpailuihin saavat osallistua yhdistysten varsinaiset jäsenet ja joukkueessa saa pelata kaksi 1936 tai aikaisemmin syntyntä kannatusjäsentä, ei veteraania, jotka ovat olleet vähintään kaksi vuotta liiton jäsenenä. Huom! Hyvityspisteet. Joukkueiden tulee lähettää pelaajien nimet ilmoittautumisen yhteydessä tarkistuksia varten. Turnaus pelataan, mikäli määräaikaan mennessä on ilmoittautunut vähintään neljä joukkuetta. Turnauksessa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2010 hyväksymiä sääntöjä.

Kilpailuterveisin

Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri ry

Sanakilpa

Lehdessä 1/2011 kilpailusanana oli "Veteraani". Hyväksyttyjä sanoja löytyi 71 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Aari, aate, aave, aine, aita, anti, areena, arenti, arina, atari, ateria, atrain, avain, (13)

Eine, erite, etaani, etana, (4)

Nata, nato, neva, niva, (4)

Raani, raate, raati, raavin, raina, raita, ranta, rata, ratina, ravi, ravit, reti, riena, rinta, rita, ritva, (16)

Taive, tarina, tarve, taverna, tavi, teeri, tenava, tere, terva, terve, tiara, tiera, tina, traani, treeni (15)

Vaari, vaate, vana, vaneri, vara, varat, vari, varte, vati, vene, veranta, veri, vieri, vire, viri, virna, virne, virta, vita (19)

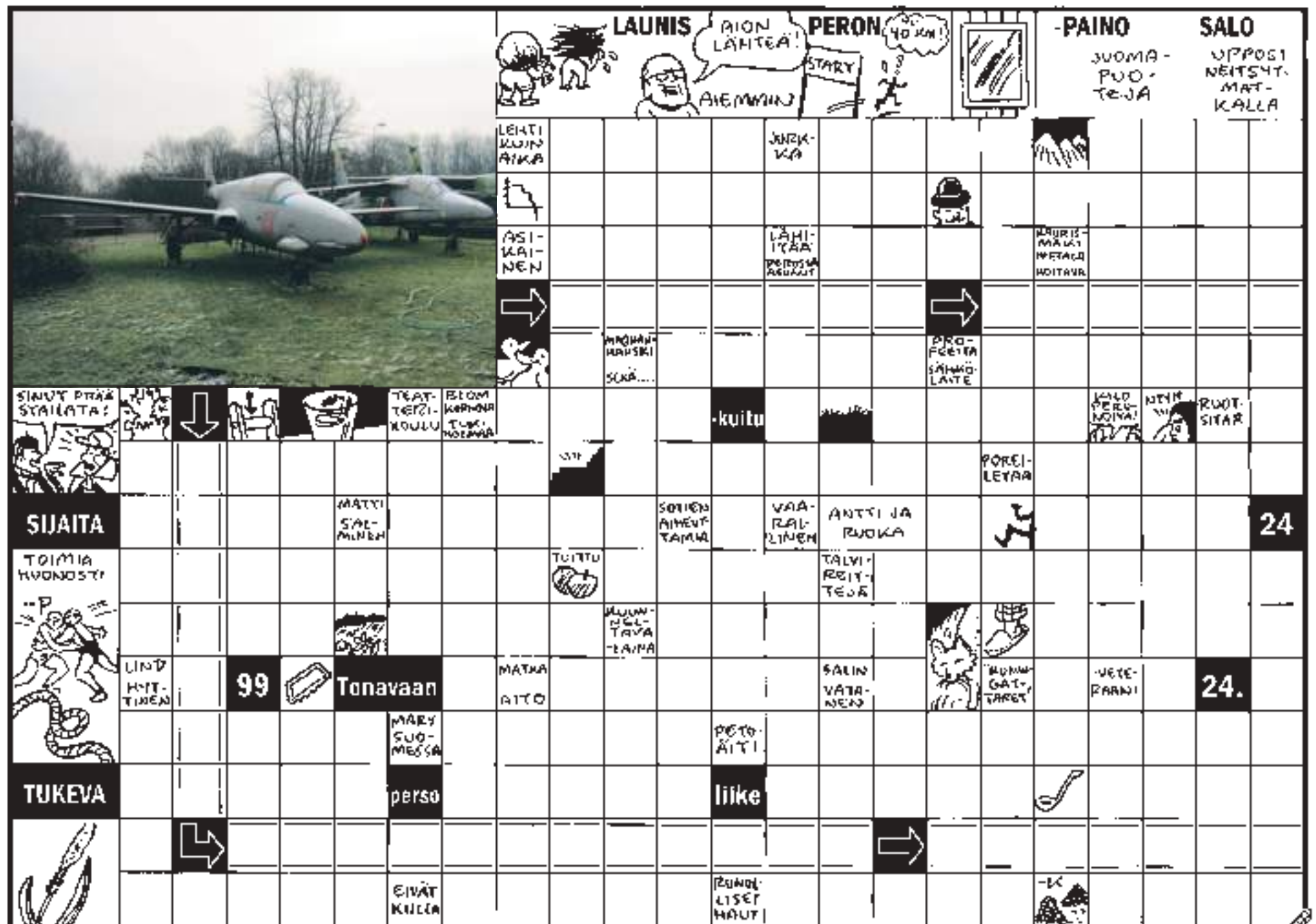
Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme hopeista kirjanmerkkiä. Palkinnon saavat: **Topi Ahola**, Kuopio, **Eira Haahdenniemi**, Kaarina ja **Tuulikki Myllylahti**, Kemi. Seuraava kilpailusanamme on **RATSUMIES**. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 20.5. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi "Sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme silkkiolmiota.

Virkistä muistiasi

1. Nokkela vetehen vieri vikke-
läistä vuottamaan?
2. Syli seinää, sata ikkunaa.
Mikä se on?
3. Kaksi nälkäistä toisiaan nar-
railevat?
4. Tyynellä seisoo, tuulella kä-
velee. Mikä se on?
5. Huutaa, häättää, puuta kaa-
taa, käsittä konttia kantaa, la-
piotta lakaisee, pilviin menee.
Mikä se on?
6. Sama äiti on saanut kak-
si poikaa samana päivänä, sa-
maan aikaan ja samana vuon-
na, mutta he eivät ole kaksosia.
Miten se on mahdollista?

Oikeat vastaukset sivulla 55

Huhtikuun ristikko

Kirjat

HEIMO KUKKONEN: VILJO VYYRYLÄINEN - punaorpo - Marskin ritari - luottamusmies Poliittisen historian julkaisuja 35 (Turun yliopisto) Turku 2009, ISBN 978-951-29-3970-1

Sota- ja poliittiset henkilöhistoriat, joita on verrattain runsaasti julkaistu, ovat historioita henkilöistä vallan huipulta. Sitä vastoin keskitason johtajista tai vaikuttajista on vähemmän ilmestynyt tutkimuksia. Sen vuoksi on tervehdittävä tyydytyksellä elämäkertaa Mannerheim-ristin ritarista nro 181 Viljo Vyyryläisestä, joka menetti isänsä varhain. Perheen eläessä lievästi ilmaistuna ankeissa olosuhteissa, aina monien vaiheitten jälkeen kuuluisaksi sotasarikariksi ja arvostetuksi kunnallis- ja järjestövaikuttajaksi. Viljo Vyyryläinen syntyi 29.4.1917 Johanneksen pitäjässä. Perhe asui Johanneksen Vaahdolan kylässä Vyyryläisen tor-

passa. Lähinaapurit Lehikoiset ja Rasehornit olivat samanlaisia torppareita. Ritarin isä oli Arvid Vyyryläinen, aktiivinen ja ammattitaitoinen muurari, joka osallistui myös paikallisella tasolla yhteiskunnallisiin rientoihin. Vuosi 1918 oli ankara myös johannekselaisille väestön ja kautuessa punaisiin ja valkoiisiin. Vaikka Vyyryläiset eivät osallistuneet ase kädessä punaisten riveissä taisteluihin, oli Arvid Vyyryläinen punaisten ruoanhankintaorganisaatiossa mukana. Seuraus: teloitus kotalon navetan takana lasten kuullessa laukausten äänet. Perhe oli vaikeuksissa, kunnes pojat kasvoivat työikäisiksi. Viljo Vyyryläisestä tuli muurari, joka ajoittain teki työtä myös satamassa. Urheilu- ja musiikkiharrastukset saivat sijansa. RT-2 sai alokkaakseen Vyyryläisen 2.10.1938 ja varusmies-aika päättyi käytännössä Talvisotaan, jolloin Vyyryläinen taisteli RT-2:n riveissä Koivistolla ja

Viipurinlahdella. 18.7.1940 koitti siviili Varsinais-Suomessa Turussa. Uusi sota, Jatkosota alkoi 25.6.2941 ja lkp koski Vyyryläistäkin kesäkuussa aluksi I.RP:ssa Hangossa myöhemmin tutuissa maisemissa 8. RPr:ssa Länsi Kannaksella 1941-43. Tämän jälkeen hän palveli RT-2:ssa ja RTR 22:ssa. Viimeiseen vaiheeseen Teikarilla sisältyivät ne teot, jotka toivat hänelle Mhr 2:n 21.12.1944. Tuolloin upseerien kaaduttua tai haavoituttua otti korpraali Vyyryläinen kaksi joukkuetta johtoonsa ja vastaiskulla vakautti tilanteen. Myöhemmin hän neuvokkaasti organisoii haavoittuneitten kuljetuksen Teikarin saarelta mantereelle poistuen saarelta uiden viimeisenä. Sodat olivat ohi ja siviili odotti. Kannakselaisista oli tullut varsinaissuomalaisia. Alkoi uusi elämä Kaarinassa, jonka yhteiskunnalliseen elämään hän osallistui mm. kunnanvaltuustoon jäsenenä ja eri lautakuntien jä-

senenä kuolemaansa saakka. Ei hän tietenkään unohtanut muurarin ammattia. Töitä riitti. Paljonhan tästä miehestä olisi kerrottavaa. Elämäkerta ei ole vain sotavuosien kokemuksia. Kirja antaa myös antoisan ja monipuolisen kuvan Johanneksesta. Ei Vyyryläinen ystäviään unohtanut, vaan toimi Johannes-seuran hallituksessa vuosikaudet. Myös hänen yhteiskunnallinen toimintansa Kaarinassa samoin kuin Mannerheim-ristin säätiön johtotehtävissä huomioidaan. Inhimillisesti katsoen hänen varhainen poismenonsa on valitettavaa 24.7.1976. Useimmat Euroopan ja Amerikan maat ovat kokeneet sisällissodan vitsauksen esim. USA 1861-65, Venäjä 1917-22, Espanja 1936-39, Kreikka, Saksa jne. Näissä sodissa syöllistytettiin selviin sotarikoksiin mm. teloittamalla vastustajia ilman oikeudenkäyntiä vannoen kosta. Meilläkin olivat punaiset ja valkoiset syöllistyneet veritekoihin,

joita ei voi puolustella. Liikaa ajateltiin tunteella. Vielä Talvisodan ollessa ovela arveltiin ns. työläisrykmenttien loikkaavan toiselle. Toisin kävi, esim. helsinkiläisestä JR 11:sta (Ässä) loikkasi vihollisen puolelle kolme (3) soturia. Miten tämä oli mahdollista, siis hävinneitten pojat taistelivat maahantunkeutujaa vastaan? Suomi oli tehnyt mittavaa työtä kaikkien kansalaistensa hyväksi ja tulos näkyi. Ei Suomi ollut vuonna 1939 valkoinen ja punainen Suomi, vaan - sinivalkoinen Suomi.

Heimo Kukkonen on tehnyt perusteellisen tutkimuksen ja elämäkerran Mannerheim-ristin ritari, ylikersantti, muurari ja herastuomari Viljo Vyyryläisestä. Kiitos hänelle siitä ! Kirjaa voi tilata Turun yliopistolta puh. (02) 333 6662 Mika Nikkarala.

Tapio Skog

Rajamiehen rauhaa ja sotaa

Samuli Erävesi (toim. Aarno Kleemola): Rajamiehenä ja talvisodan sissinä. Saarijärvi 2010. Sivuja 208, kuvia, karttoja, miehistöluettelo, Eräveden sotilaspassin kertomaa urasta ja lähteet. ISBN 978-952-92-8316-6.

Samuli Erävesi (ent. Erliri) oli rajamies. Ura alkoi 17-vuotiaana Lapin rajavartiostossa. Hän ei ollut suorittanut asevelvollisuuttaan aikaisemmin, vaan liittyi rajamiesten joukkoon vapaaehtoisena kesällä 1929. Kuvatessaan palvelukseen astumistaan nuorena siloposkisenä poikasena hän tekee sen kuivakkaalla huumorilla. Tuli mieleen oma palvelukseen astumiseni - olin toki jo 22-vuotias - JP 3:een Haminassa 1956. Minäkin sain liian suuret saappaat ja asetakin, ja silloin elettiin sentään 1950-lukua. Uskon Eräveden muisteluun siinäkin, että ensimmäinen yö kasarmilla oli oma kokemuksensa. Kun nämä alkuvalmistelut olivat ohi onnellisesti, nuori rajajääkäri aloitti ”ammattinharjoittamisen” rajavartioston esikunnan lähettinä. Ensimmäinen kohtaaminen komentajan, everstiluutnantti Oiva Willamon kanssa oli pojal-

le kokemus. Willamo oli pelätty komentaja, ei vain tavallisten sotilaiden, vaan myös alaistensa upseereiden keskuudessa. Erävesi kirjoittaa, että ”hän oli tyranni luonne, simputtaja sanan varsinaisessa merkityksessä”. Moni hänen alaisensa sai potkut vähäisestäkin tonttuilusta, varsinkin alkoholin vaikutuksessa. Willamo käytti myös usein kollektiivirangaistuksia, se oli sotataväessä noihin aikoihin varsin yleistä. Willamo näyttää suosineen santsimarsseja kurin ylläpitämiseksi. Tulihan sitten Erävedenkin vuoro suorittaa asevelvollisuutensa. Ura jatkui aliupseerikurssin suorittamisena Onttolassa, se oli todellinen räökkikoulu pitkin marsseineen, rankkoine harjoituksineen ja kehoine ruokineen. Ne kaikki yhdesä tekivät nuorista miehistä luurangonkaltaisia, mutta sitkeitä. Hän kävi myös Taistelukoulun alipäälyllystökurssin Viipurin Markovillassa. Kurssin jälkeen hänen palveluspaikkojaan olivat Salla ja Kuusamo. Myöhemmin hän erosi palveluksesta ja toimi Oulun suojeluskuntapiirin palveluksessa Kuusamon alueella. Tehtävän lopetti 30.11.1939 syytynyt talvisota, ja hänet määrättiin vänrikki Kauko Pessin johtaman

Tiedusteluosasto 6:n (TO 6) varajohtajaksi Kuusamoon. Nimensä mukaan TO 6:n ensimmäisenä tiedustelutehtävänä oli selvittää rajan takana, oliko siellä havaittavissa hyökkäysvalmisteluja. Yritys paljastui ja tiedustelu jäi kesken. Paluumatka kehnossa säässä oli ylläsurin, Eräveden 21 sissistä seitsemän sairastui ja loput 14 lähtivät jo seuraavana päivänä paluusta Suomussalmelle, missä oli vakava kriisi taisteluissa itsenäisyyspäivänämme. Taistelut alkoivatkin heti Sisiosasto Pessin osana. Jo 15. joulukuuta osasto tuhosi Kiananniemellä puna-armeijan ammuskolonnan. Tiedustelu tuli kuitenkin päättehtäväksi. Joutui pa osasto hakemaan erään perheen venäläisten miehittämästä rajakylästä, ja kova oli sekin reisu. Osasto käväisi matkoillaan Neuvostoliiton puolellakin, Lonkan kylässä. Erävesi kertoo myös venäläisten hirmuteoista esimerkiksi haavoittuneen suomalaisen sotilaan seivästämisestä pistimillä. Toki tappajat tapettiin. TO 7:n johtaja luutnantti Salsali kaatui helmikuun alussa 1940. Erävesi - kersantti - määrättiin osaston johtoon. Sassin miehet hakivat luutnantin ruumiin omalle puolelle. Tormu-

an taistelussa tammikuun alussa oli lähellä everstiluutnantti Susitaipaaleen koko esikunnan tuho neuvostoliittolaisten yllätyksessä. TO 7 toimikin nimenomaan Ryhmä Susitaipaaleen alaisena suomalaisten vasemmalla sivustalla Juntusrannan suunnalla. Monilla tiedustelumatkoilla TO 7 sai korvaamattomia tietoja. Erikoisen paljon taisteltiin tukikohta ”Pumpusta”. Sen eteen kaatuneet 50 kaatunutta nostettiin pystyyn kasvot kohti Neuvostoliittoa ”viholliselle opiksi ja varoitukseksi”. Sodan viimeiset viikot olivat Erävedellekin piinaa; väsymys alkoi vaivata, halu lomalle kasvaa ja närää alkoi ilmetä osaston miesten keskuudessa. Juuri ennen Moskovan rauhan solmimista Erävesi vihdoinkin pääsi odottamalleen lomalle. Puna-armeijan viimeinen sotatoimi oli Kuusamon pommitus 13.3.1940 aamulla. Sen jälkeen oli kaikki rauhallista. Sota oli päättynyt. Rajakersantti Erävesi komennettiin ansaitun loman päätyttyä ensin joukko-osastoon rajan pintaan ja kesällä 1940 Hyrynsalmelle koulutuskeskuksen ruoanpitokurssin johtajaksi. Olihan sissi siihen koulutettu pitkillä partiomatkoilla. Tämä teos on pitkälti henkilökohtaista muistelua. Tätä täyden-

tävät monet sitaatit Susitaipaaleen teoksesta ”Ryhmä Susi talvisodassa”. Sitaatit liittyvät kerronnan laajempiin puitteisiin, Ryhmän taisteluihin. Lukija on siis selvillä, mitä alueella tapahtui. Rajamiehenä ja sissinä on asioita koristelematonta kerrontaa, karua sotaa erämaissa. Tappaminen ja kuoleminen kuuluvat aina sodan kuvaan. Ne ovat niin jokapäiväisiä, että tässäkin kirjassa niistä kerrotaan kuin mistä tahansa jokapäiväisestä tapahtumasta. Erävesi tuli hyvin toimeen miestensä kanssa, olihan hän itsekin kotoisin pohjoisesta, sieltä mistä miehetkin. Nämä olivat hyvin koulutettuja ja sitkeitä, vähällä toimeentulevia Lapin miehiä. Eräveden esimies, kapteeni Tauno Salske (Er.P 16:n komentaja) antoi sodan jälkeen TO 7:lle kauniin tunnustuksen ”ellei Erävetä ja hänen osastoaan Saarijoki-linjalla olisi ollut, ei minun rintamani olisi hetkeäkään kestänyt”. Tottahan se oli. Kirjaa voi tilata: Aarno Kleemola, 040 779 6596, aarno.kleemola@dnainternet.net, hinta 25 € + postikulut.

Anssi Vuorenmaa

Jäsenyhdistysten juhlaulkaisuja ilmestyy

Pyhäselän Sotaveteraanit ry 1970-2010, 40-vuotis-juhlaulkaisu. ISBN 978-952-5934-01-4

Pyhäselän alue kuului aluksi nykyisen vuonna 1959 perustetun Joensuun Sotaveteraanien toimialueeseen. 1960-luvulla sotaveteraaniyhdistysten ottaessa huoltotyön mukaan toimintaansa Joensuun ympäristön kuntiin alettiin perustaa omia sotaveteraaniyhdistyksiä.

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Seija Karttunen on koonnut Pyhäselän Sotaveteraaniyhdistyksen neljästä vuosikymmenestä kunnon paketin, josta jälkipolvet löytävät monia sotaveteraanien toiminnasta kiinnostavia asioita.

Yhdistys yhdessä Rintamaveteraaniosaston kanssa on ollut rakennuttamassa 16 perheen rivitaloa. Paikallisen vaikuttamisen tuloksena veteraanit saivat ilmaisen hammashoidon vuonna 1992.

Yhdistys on julkaisun mukaan ollut asioita eteenpäin suunnitteleva. Jo vuonna 1971 kiinnitettiin huomioita kannattajajäsenten saamiseen mukaan. Viime aikoina esillä ovat olleet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteyshenkilön saaminen palvelemaan jäsenkuntaa ja tulevan perinnetoiminnan suunnittelu.

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri 2006-2010. ISBN 978-952-92-8727-7

Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin vuosikymmenien

toiminnasta on julkaistu useita julkaisuja. Nyt ilmestynyt julkaisu kattaa viiden viimeisen vuoden ajan. Siihen on koottu piirin keskeisimmät tapahtumat, juhlat, huomionosoitukset, virkistystoiminta, hengellinen toiminta, naistoimikunta, piirin lehti, yhteistyö muiden järjestöjen kanssa sekä katsaus tulevien vuosien näköaloihin. Kunkin jäsenyhdistyksen toiminnasta esitetty tiivistelmä antaa hyvän kuvan toiminnasta. Julkaisu on kokonaan värillinen.

Puoli vuosisataa veteraanityötä. Sahalahden Sotaveteraanit ry 1961-2011.

Olavi Hovi on koonnut kattavan historiikin yhdistyksen toiminnasta. Kirjassa on tuotu esiin myös 1960-luvulla vallinnut poliittinen ilmapiiri. Yhdistystä perustettaessa ja myöhemmin 1970-luvulla jouduttiin pohtimaan miten menetellä. Ohje-
nuoraksi tuli varovaisuus.

Varojen hankkimiseen on Sahalahdella panostettu merkittävästi. Valtakunnallisiin hankkeisiin on lähdetty innolla mukaan ja niissä on saavutettu hyviä tuloksia. Keräyksillä ja lahjoituksilla saatuja varoja on sitten käytetty sotaveteraanien tukemiseen. Yksi merkittävä avustuskohde oli kun vuonna 1986 silloin 75-vuotias sotaveteraani sai sähköt taloonsa.

Yhdistys on hoitanut yhteisiä tukijoihin. Alkuvuodesta 2006 sotaveteraanit saivat maksuttoman ruokailun kouluilla ja

vanhainkodissa. Jo vuonna 1974 sotaveteraanit saivat ilmaisen terveystarkastuksen.

Kirja päättyy sotaveteraaneille tärkeimpään kiteytykseen: Vapaa isänmaa – itsenäinen kansa – isiemme usko. Peruspiilarit, jolla maamme on rakennettu. Toivomme, ettei viestimme himmene!

Kemin Sotaveteraanit 50 vuotta. ISBN 978-952-92-8673-7

Kemin Sotaveteraanien historian kirjoittanut Pentti Jussila on aikaansaanut ansiokkaan historian yhdistyksen toimista. Hän on pyrkinyt enemmän kuvamaan kuin luotteloimaan. Kirjasta on saatu luontevasti etenevä kokonaisuus.

Yhdistyksen toiminnassa tulevat esiin alkuaikojen toimet asuntojen rakennuttamisessa, kuntoutuksen ja virkistystoiminnan hoitaminen. Erityisesti pitää mainita yhdistyksen tasavertainen toiminta. Jo ensimmäisenä vuonna otettiin varsinaiseksi jäseneksi rintamalla toiminut nainen.

Yhdistyksen yksi varainhankintamuoto on ollut bingo, josta osattiin myös luopua ajoissa.

Kirjassa käsitellään myös yhdistyksen lopettamista. Miten toteutetaan ajatusta *Veteraania ei jätetä* sen jälkeen kun veteraanit eivät itse ole mukana hallinnossa jää kuitenkin ilman vastausta. Keskustelussa sekin lienee ollut.

Markku Seppä

Paras sotahistoriallinen pro gradu -kilpailun voitto Joensuuhun

Suomen Sotahistoriallinen Seura ry on vuosikokouksessaan 23.3. julkistanut edellisvuosien tapaan - nyt jo seitsemännen kerran - Paras sotahistoriallinen pro gradu -kilpailun tulokset. Tällä toimintamuodollaan seura haluaa toimintaperiaatteidensa mukaisesti tukea ja edistää yliopistotasoista sotahistoriallista tutkimusta Suomessa.

Viime vuonna valmistuneista ja seuralle lähetetyistä tutkielmista arvioitiin parhaaksi Noora Wilms-Narvolan pro gradu “Ryssän heilat ja pikku-iivanat” Sanomalehti- ja muistitietotutkimus suhtautumisesta neuvos-

toiliittolaisten sotavankien kanssa seurustelleisiin naisiin ja heidän lapsiinsa. Tutkielma on tehty Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa yhteiskunta- ja kauppatieteiden tiedekunnassa. Maisteri Wilms-Karvola palkittiin 2.500 euron suuruisella stipendillä.

Toisella sijalla ja 2.000 euron suuruisella stipendillä palkittiin Mikko Mäkinen tutkielmastaan “Meidän taistomme käydään rauhan puolesta” Irakin kriisi ja sodanuhka Ranskan parlamentin debateissa vuosina 2002-03. Pro gradu on tehty Jyväskylän yliopiston humanistisessa tiedekunnassa.

Kolmannella palkinnolla ja

750 euron suuruisilla stipendeillä palkittiin Thomas Jokinen ja Antti Saarelainen. Jokisen Turun yliopiston Poliitiikan tutkimuksen laitoksella tehdyn tutkielman nimi on Kenen Kosovo? Albaaniseparatistien vaiheet ja vaikutus Kosovon itsenäistymiskehitykseen vuosina 1945-2008. Antti Saarelaisen pro gradu on puolestaan tehty Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa ja sen nimi on Suomalainen sotilasidentiteetti yhteiskunnan muutoksessa toisen maailmansodan jälkeen.

Esko Vuorisjärvi

MEILTÄ KAIKKI PAKKAAMISEEN

PAKKAUSTARVIKKEET

Kaikki pakkaustarvikkeet suoraan varastostamme. Saat tilauksesi rahtivapaasti; säästät pakkaus- ja varastointikustannuksissa.

PakkausOhman
Teerikukontie 10-12, 00700 Helsinki
Puh. 09-351 790, fax 09-345 2339,
www.pakkausohman.com

Uudenaikaisia tietotekniikan ratkaisuja maatalouteen

ProAgria Maatalouden Laskentakeskus Oy
PL 25, 01301 VANTAA, puh. 020 747 2300
www.mloy.fi

Pekan Apu

Opotantie 11, 81720 Lieksa, puh.0500-579 307

-monialayritys-

LAHTISEN KONE OY
FIN 50170 MIKKELI

ETS-LINDGREN
An ESCO Technologies Company
ETS-Lindgren Oy, Eura

KÄRCHER OY

Sotahistoriallisia museoita, paikkoja ja matkoja

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO
KAUHAVAN KORTESJÄRVELLÄ
Museossa kerrotaan jääkäriiliikkeen
syntyvaiheista, toiminnasta ja sen
merkityksestä Suomen itsenäisyydelle.
Vaihtuvia näyttelyitä, museokauppa.

Museo avoinna
Pääsymaksu
Puhelin
Email
www-sivusto

15.6. – 15.8. ti-su klo: 11-17, muuten sopimuksesta
aikuiset 2,50 €, lapset 1,50 €
06 2412 9841, 040-148 4420
suomen.jaakarimuseo@kauhava.fi
www.kauhava.fi

**KAUHAJOEN
VETERAANIN
PERINNETALO**

on kauhajokisesta
maanpuolustushistoriasta
kertova sotamuseo.

Avoinnna:
Sunnuntai ja
kesälauantaisin
klo 12.00-15.00

Muina aikoina ryhmille
sopimuksen mukaan.

Knuuttilantie 4

Tiedustelut - Varaukset

Mauno Lehtinen,
040 565 0519

Antti Isoniemi,
puh. 040 187 3446

Mikko Rotola-Pukkila,
puh. (06) 230 1045

**Tule ja koe,
Talvisodan ihme
Raatteen Portissa!**

Avoinnna:

15.5.-15.6. Ma-Su klo 11-17
16.6.-15.8. Ma-Su klo 10-18
16.8.-30.9. Ma-Su klo 11-17

- Juhannusaattona suljettu
- Ruokailut tilauksesta alkaen 7€/hlö
- kahvio A-oikeuksin

TERVETULOA!

Kysy lisää!
P.040 5347 677

www.raatteenportti.fi

Turun NEVA TOURS OY

- * Bussi ja junamatkat
- * Viisumit Venäjälle
- * Hotellipaketit
- * Tilausajot

Bussi-laiva Laatokalle, Ääniselle-Petroskoi 17-22.7.2011
alk.650 € ja Bussi Pietariin viikoittain 4 pv alk.159 €

Aninkaistenkatu 12, 20100 TURKU
Puh. (02) 2504 655
+358 400 332 001, fax (02) 2504 775
www.nevatours.fi
nevatours@nevatours.fi

KESKI-SUOMEN ILMAILUMUSEO

Tikkakoskentie 125, 41160 Tikkakoski
Puh. 014-3752 125, www.k-silmailumuseo.fi
Avoinnna: 1.6.-15.8. klo 10-20, 16.8.-31.5. klo 11-17

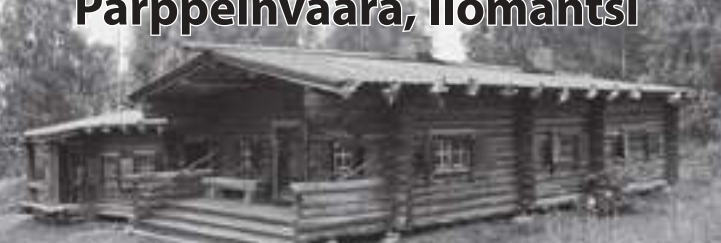
HANGON RINTAMAMUSEO HANGÖ FRONTMUSEUM

- Kylmä sota - Det kalla kriget 1947-1994
- Upponeet sotalaivat Suomen lahdessa
 - Sänkta krigsfartyg i Finska viken
- Naisten sota - Kvinnornas krig 1939 -1945

Yhteystiedot
Museo 019-244 3068 • Toimisto 019-231 301 • Ryhmätilaukset 041-480 1237
Museo: Lappohja • Tsto: Esikunnankatu 10, 10300 Karjaa
Aukiolot: 19.5.-5.9. joka päivä klo 11.30 – 18.30
Syyskuun loppuun lauantaisin ja sunnuntaisin.
Muut ajat tilauksen mukaisesti.

**Rajakenraalin maja
Parppeinvaara, Ilomantsi**

Raja, Raappana, Rukajärvi – uudistunut näyttely

Monipuolinen näyttely rajakenraali Raappanan persoonasta
ja Rukapirtin historiasta. Yhtenä näyttelyn uutuutena
multivisio, joka sisältää alkuperäistä TK-filmimateriaalia
Erkki Raappanan komentopaikalta Rukajärveltä.

Avoinnna 1.6.–31.8.2011
Ryhmävaraukset
puh. 013-881 248

Vipuvoima EU:lta

PARPPEINVAARA Ilomantsi

**Tutustu Salpalinjan ja
Pioneeriaselajin historiaan**

**Miehikkälän
SALPALINJA-
MUSEO**

» p. 05 74 901
» avoinnna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18, touko- ja syys-
kuussa ke-su 10-18

Valtakunnallinen
**PIONEERI-
MUSEO**

» p. 044 566 0438
» avoinnna: kesä-elokuussa
ti-su 10-18

Virolahden
**BUNKKERI-
MUSEO**

» p. 05 749 12
» avoinnna: kesä-elokuussa
ma-su 10-18

»»»» Museot avoinnna
ryhmille tilauksesta
ympäri vuotisesti

Salpavaellus 1.-3.7.2011

www.salpakeskus.fi

Asiantuntijan matkassa

**Jatkosodan syttymisestä
70 vuotta 2.-5.6. 495 €**
Sortavala, Laskela, Tolvajärvi, Loimola, Suojärvi,
Hyrsylä, Jessoila, Prääsä, Aunus, Tuulos,
Pitkäranta.
Asiantuntijaopaat evl Ilmari Hakala ja Leena Hakala.

Karjalan Kannas 1.-3.7. 368 €
Salpalinja, Kiviniemi, Kelja, Terenttilä, Sakkola,
Äyräpää, Summa, Tali, Ihantala.
Asiantuntijaopas evl Jorma Inkkinen.

**Kulttuuria ja sotahistoriaa Ranskassa
Normandian maihinnousu
10.-14.10. 1278 €**
Parisi, Calais, Caen, Saint-Lô.

**Kuurinmaan kulttuuria ja jääkäreiden
jäljillä Baltiassa
9.-12.6. ja 8.-11.9. 398 €**
Asiantuntijaopas Juha Myrskyläinen.

**Sotahistoriaa ja kulttuuria Karjalan
kannaksella 28.7.-31.7. 468 €**
Ihantala, Viipuri, Hatakka, Äyräpää, Sakkola,
Siiranmäki, Levashovo, Terijoki, Raivola,
Summa.
Asiantuntijaopas evl Juha Myrskyläinen.

Pyydä ryhmällesi tarjous!
Lisää teemamatkoja www.lomalinja.fi

**Kuolan ja Kalotin ruskaloisto
10.-16.9. 798 €**
Tampere, Kuusamo, Salla, Kantalahti, Murmansk,
Petsamo, Nikkeli, Nuorgam, Inari, Ivalo,
Sodankylä, Rovaniemi, Kajaani, Helsinki.
Asiantuntijaopas Teuvo Saharinen.

Lomalinja

Asiantuntijan matkassa®
www.lomalinja.fi

p. 010 289 8100 Puhelut 8,21 snt/puh + 17,04 snt/min.

Tilaa esite
- Asian-
tuntijan
matkassa

Sotahistoriallisia museoita, paikkoja ja matkoja

Näyttelymme ovat uudistuneet ja museomme on kasvanut! Tutustu Porkkalan ainutlaatuisen vuokrakauteen 1944-1956.
Kuljetukset pienryhmille sekä kahvitusta tilattavissa.

Tilaa aika ajoissa:
040-541 8526 sekä
igor@degerby.fi
www.degerby.fi

Joensuun Bunkkerimuseo

Avoimna 2011:
28.6. – 7.8., ti–su klo 10–16

Pääsymaksut: 3/2 €

Virrantaus 7, Marjala, Joensuu

JaPi – Matkat Oy

Karjalan Kannas 14.-16.6., 22.-24.7., 5.-7.8.	329 €
Aunus-Maaselkä 28.-31.7.	439 €
Tuntemattoman sotilaan sotatie JR8 22.-25.8.	429 €
Jääkäreiden jäljillä 26.-29.5.	450 €
Valamo-Konevitsa 8.-10.7.	369 €
Muurmansk 5.-10.7.	595 €

Hintaan sis. kuljetus, majoitus, viisumi,
puolihoito ja oppaan palvelut.
(viisumi hintoihin tulossa korotus)

Myös kotiseutu ja kaupunkimatkat.
Varaa matka ryhmällesi, räätälöimme sen teidän
toiveiden mukaan

www.japi-matkat.fi e-mail: myynti@japi-matkat.fi
puh/fax : 05 3559 365

HUITTISTEN MUSEO

Presidentti RISTO RYTI
Kuvanveistäjä LAURI LEPPÄSEN veistoksia
Paikallishistoriaa
18.5.-31.8. ARJEN POTRETTEJA

Kirkkotie 4, Huittinen, p. 02-5604319
www.huittinen.fi/museo
Avoimna: la-su 12-16, 1.6.-15.8. myös ti-pe 12-17
Ryhmille myös sopimuksen mukaan
Sotiemme veteraaneille vapaa sisäänpääsy

SÄKYLÄN TALVI- JA JATKOSOTAMUSEO

Kiertotie 2, 27800 Säkö
Avoimna koko vuoden ti-pe 10-17 ja
kesällä 15.6. - 15.8. la 10-14 ja su 12-16.
Puh. 0400 955 598
Sähköposti:
info@sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

www.sakylantalvijajatkosotamuseo.fi

Sotamuseo

Näyttely 2011

Talvisota 1939-1940 - Kunniamme päivät

Liisankatu 1, 00170 Helsinki
2.12.2009-31.12.2012
ti-to 11-17, pe-su 11-16, ma suljettu
p. 0299 530 259
tulossa kesäkuussa erikoisnäyttely:
Jatkosota TK-piirittäen silmin

Mancesi

Iso Mustasaari, Suomenlinna
12.5.-31.8.2011
päivittäin 11-18
p. 0299 530 261
erikoisnäyttely: Sukellusvene Vesikko Suomenlinnassa

Sukellusvene Vesikko

Susisaari, Tykistölahtri
12.5.-31.8.2011
päivittäin 11-18
p. 0299 530 260

Lippujen hinnat/kohde: 5/3 €, perhelippu 12 €
sotaveteraanit ilmaiseksi
www.maanpuolustuskorkeakoulu.fi/sotamuseo

Postiosoite: Sotamuseo, Maurinkatu 1 (PL 266), 00170 Helsinki

Rajamuseo

Niskapietiläntie 32

Immola

55910 Imatra

puh. 071 872 9515

Päämajamuseo

2.5.-31.12.2011

VAHVOJA APUVOIMIA!

– Sota-ajan lehtimainoksia

• Päämajankuja 1-3, 50100 Mikkeli
• Avoimna 2.5.-31.8. päivittäin 10-17,
1.9.-30.4. pe-su 10-17, muulloin tilauk-
sesta, puh. (015) 194 2424.

Viestikeskus Lokki

• Naisvuori. Sisäänkäynti Vuorikadun ja
Ristimäenkadun kulmasta
• Avoimna 2.5.-31.8. päivittäin 10-17,
muulloin tilauksesta, puh. (015) 194 2424.

Mannerheimin salonkivaunu

• Mikkelin rautatieasema, Mannerheimintie
• Avoimna yleisölle vain 4.6. 10-17.

 Mikkelin kaupungin museot
museot@mikkeli.fi
www.mikkeli.fi/museot

HÄMEESSÄ ON VOIMAA JA PAROLASSA PANSSAREITA!

PANSSARIMUSEO

Hattulantie 334, 13720 Parola, P. 040 568 1186

Since 1961 www.panssarimuseo.fi

LA 18.6. PANSSARIMUSEO 50 V
VAPAA PÄÄSY PANSSARIMUSEOLLE

PERHEPÄIVÄ JA
SOTILASAJONEUVOJEN
KOKOONTUMISAJOT
LA 2.7. KLO 10-16

Korsulauluillat 26.5. ja 18.8. klo 18.30

Avoimna:
1.5.-30.9. ma-su klo 10-18, juhannusaaton suljettu

Veteraanien laadukasta kuntoutus- ja virkistystoimintaa ammattitaidolla ja sydämellä.

Majoitustarjous veteraaneille ja puolisoille 54 € / hlö / 2hh / vrk,
1 hh-lisä 26 € / vrk sis. puolihoito, aamu- ja iltasauna uunteineen sekä vapaa-
ajan ohjelma. Tarjous ei ole voimassa 1.7.-27.7.2011.

Sotahistoriallinen näyttely "Viimeisellä linjalla"

talvi- ja jatkosodan vaiheista. Ulkoalueella on nähtävänä raskasta
tykistökalustoa ja entisöityä Salpalinjaa. Sisätiloissa on esillä mm. pula-ajan
käyttöesineistöä, sotilasvarusteita, aseita ja kunniamerkkejä.

Veneenniementie 64
58200 KERIMÄKI
015 - 769 900, www.herttua.fi

Sotahistoriallisia museoita, paikkoja ja matkoja

LAPPEENRANNAN MUSEOT

ETELÄ-KARJALAN TAIDEMUSEO 15.5. - 18.9.2011
Taiteen Vuoksi
- Saimaa kuvataiteessa

ETELÄ-KARJALAN MUSEO 8.5.2011 - 8.1.2012
Kiven henki -
The Spirit of Stone -näyttely

RATSUVÄKIMUSEO avoinna 6.6. - 21.8.2011

Sotaveteraaneille ilmainen sisäänpääsy.

Tiedustelut ja ryhmävaraukset puh 05 616 2261
Linnoitus, Lappeenranta | www.lappeenranta.fi/museot

Hjalmar Munsterhjelm, Aikainen aamu
Saimaan rannalla, 1880-luku.

Marja Suna, Elämän alku
Kuva: Teemu Töyrylä

1944-1956

Porkkala Parentescen
Porkkala Parenthesis

Porkkalan vuokrakausi ja Neuvostoliiton sotilastukikohta 1944-1956

Näyttely avoinna kesälauantaisin klo 11-15 (ei juhannuksena), muulloin sopimuksen mukaan.

Huom! Ei esteetön.

Lisätiedot ja ryhmävaraukset:
040-1269333

Ragvaldsin museoalue
Överbyntie 140
02400 Kirkkonummi
www.kirkkonummi.fi/Ragvalds

HAUTAUS- JA KUKKAPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

HAUSJÄRVI	MUSTASAARI	ROVANIEMI
Kukkahauss ja Hautaus Oy Hikiäntie 40, 12210 Hausjärvi kk Puh. 019-768 131	Hautaustoimisto Begravningsbyrå Fant Irenentie 8, 65610 Mustasaari puh. 06-322 2744 ja 050-313 8142 päivystys 24 h Carina Lähdesmäki ja Marina Östman www.begravningsbyrafant.fi	 JOKELAN HAUTAUSTOIMISTO Alan erikoisliike Rovaniemellä vuodesta 1923 Ruokasenkatu 6, 96200 ROVANIEMI puh. (016) 312 616 fax (016) 312 043 s-posti: jokela@hautaust.info www.hautaust.info
KRONOBY	MÄNTSÄLÄ	SALO
Begravningsbyrå Strandvall Kronoby Tel. 0400-862 261 040-723 7518	Kukkatalo & Hautaustoimisto Helmililja Meijerintie 2, 04600 Mäntsälä Puh. 020 759 7700	Salon Hautaustoimisto Oy Saustila Helsingintie 9, 24100 Salo Puh. 02-731 2562 Hautauspalvelua jo neljännessä polvessa
LAPPEENRANTA	MÄNTTÄ	SAVONLINNA
Hautaustoimisto ja Kukkakauppa Tolvanen Oy ALAN PALVELUA LAPPEENRANNASSA YLI 80 VUOTTA Kauppakatu 53, Lappeenranta puh. 453 0568 – 453 0772, fax 453 0566	Kukka- ja Hautaustoimisto Keinonen Ky Länsitorikatu 13, 35800 Mänttä Puh. 03-474 7840 Palvelemme myös Orivedellä Keskustie 29, Puh. 0400-753 819 Tapio Keinonen	Savonlinnan Hautaustoimisto Ky Kirkkokatu 15, 57100 Savonlinna Puh. 015-515 556 www.savonlinnanhautaustoimisto.fi
LAUKAA	OULU	TAMPERE
 Hautauspalvelua Laukaassa vuodesta 1932 Kukka- ja Hautauspalvelu VEHVILÄINEN Laukaantie 10, Laukaa, puh. (014) 831 941 pekka@vehvilainen.fi	Kirkollinen Hautaustoimisto Ikäheimo Ky Isokatu 11, 90100 Oulu puh. 08-311 3354	 Viitasen Hautaustoimisto Oy Valikoimassamme mm. Suomi-arkku sekä Sotaveteraani-, Sotainvalidi-, Tammenlehvä- ja Lotta Svärd -urnat. Veteraanialennus. TUOMIOKIRKONKATU 20, TAMPERE PUH. 03-212 4107 (24h)
LIPERI	PUDASJÄRVI	VANTAA
Hautaus - ja Kukkapalvelu Pesonen Oy Keskustie 2, 83100 Liperi Puh. 013-651 193 ja 0400-376 333	Pudasjärven Hautaustoimisto ja Kukka Ky Torikeskus, 93100 PUDASJÄRVI puh. 08-821 122, 0400-330 058	Tikkurilan Hautaustoimisto Oy Unikkotie 5, 01300 Vantaa puh. 09-8362 5220

APTEEKKIPALVELUA SOTAVETERAANEILLE

Espoo

Leppävaaran Uusi Apteekki
Sello Leppävaara, 02601 Espoo
puh. 09-849 2550

Hamina

Haminan Keskusapteekki
Satamakatu 9, 49400 Hamina, Puh. 05-344 0172

Palvelemme myös Myllykoskella:
Myllykosken Apteekki
Puh. 05-365 6100

Hyvinkää

Hyvinkään 1.Apteekki
Kauppalankatu 3, 05800 Hyvinkää
Puh. 019-451 701

Ivalo

Ivalon Apteekki
Yhdystie 14, 99801 Ivalo
Puh. 016-661 029

Jyväskylä

Jyväs Apteekki
Kyllön Terveysasema
40620 Jyväskylä, Puh. 014-334 2600
Voionmaan apteekki
Puh. 014-211 305

Hovi Apteekki
Kauppakatu 35, 40100 Jyväskylä
Puh. 014-337 1350

Kangasniemi

Kangasniemen Apteekki
Otto Mannisentie 12, 51200 Kangasniemi
Puh. 015-431 631

Kerava

Keravan Keskusapteekki
Kauppakaari 4, 04200 Kerava
Puh. 09-274 7930

Korpilahti

Korpilahden Apteekki
41800 Korpilahti
puh. 014-821 775
www.korpilahdenapteekki.fi

Kortesjärvi

Kortesjärven Apteekki
Jääkärintie 53, 62420 Kortesjärvi
Puh. 06-488 0300

Kuopio

Kuopion Toriapteekki
Haapaniemenkatu 24-26, 70110 Kuopio
Puh. 017-287 6601

Lappeenranta

Lappeenrannan Uusi Apteekki
Lappeenranta , Taipalsaari , Voisalmi

Lauritsalan Apteekki
Kauppakäytävä 6, 53300 Lappeenranta
Puh. 05-412 1570

Kaukaan sivuapteekki
Standertskjöldinkatu 1
Puh. 05-451 3218

Lapväärtti

Puh. 06-222 1110
Fax 06-222 1599
Lapväärtintie 729
64300 Lapväärtti

Parainen

Paraisten Apteekki
Rantatie 24, 21600 Parainen
Puh. 02-454 4018

Porvoo

Apteekki Kevätkumpu
Sammontie 1, 06150 Porvoo
Puh. 019-661 5600

Pudasjärvi

Pudasjärven Apteekki
Kauppatie 1, 93100 Pudasjärvi
Puh. 08-821 185

Rautjärvi

Asemanseudun
Apteekki
RAUTJÄRVI
puh. (05) 489 340 www.asemanseudunapteekki.fi

Riihimäki

Aurinko Apteekki
Voimalankatu 2, 11130 Riihimäki
Puh.019 - 536 3600

Ristiina

Ristiinan Apteekki
Brahentie 16, 52300 Ristiina
Puh. 015-740 7700
Suomenniemen sivuapteekki
Puh. 015-666 470

Rovaniemi

Rovaniemen 1.Apteekki
Rovakatu 27, 96200 Rovaniemi
Puh. 010 320 3620

Ruokolahti

Ruokolahden Apteekki
Liisanpolku 2, 56100 Ruokolahti
Puh. 05-434 1019

Tampere

Lielahden Apteekki
Possijärvenkatu 2, 33400 Tampere
Puh. 03-347 3800

Tervola

tervolanapteekki.fi

Tornio

Tornion 1.Apteekki
Satamakatu 3 A, 95400 Tornio
Puh. 016-480 014

Turku

Pyhän Henrikin Apteekki
Kalevantie 41, 20520 Turku
Puh. 02-275 2150

Palveleva apteekki keskellä Turkua

ma - pe 9 - 20, la 10 - 18,
su 12 - 16 (18)

TURUN KAUPPATORIN APTEEKKI
Hansakortteli, Aurakatu 10, Turku, p: (02) 510 2200

Vihti

Vihdin 1.Apteekki
Helsingintie 26 a, 03400 Vihti
Puh. 09-224 7220

Viitasaari

Viitasaaren Apteekki
Postikuja 1, 44500 Viitasaari
puh. 014-577 4700

Kokoonnutaan

ILVES-DIVISIOONAN VETERAANIT, Ilves-Divisioonan, 5.Divisioonan perinnepäivä ja 70-vuotispäivä Parolannummella perjantaina 17.6.

Päivälleen 70 vuotta sitten perustettiin 5.Divisioona. On juhlan aika.

Kokoonnumme kello 9.30 vaimon tai seuralaisen kanssa tulokahville Parolannummen Sotilaskoti 1:een. Klo 10.30 juhlahartaus Kappelissa ja seppelartioiden lähettäminen.

TAUKO

Perinnejuhla alkaa Kappelissa klo 11.15. Juhlapuhjana prikaatikenraali Olli Heiskanen.

Juhlan päätteeksi klo 13.00 alkaen lounas varuskunnan ruokalassa.

Tarkempia tietoja tapahtumasta antaa perinnetoimikunnan puheenjohtaja FM Esko Paakkala puh (03) 612 1011 tai 050 347 9260.

Ilmoittautumisia perinnepäivään ottavat vastaan Sisko ja Kaino Kauranen puh (03) 687 8272. **Ilmoittautumiset 1.6. mennessä.** Kunniamerkit. Tervetuloa avec !

Ilves-Divisioonan perinnetoimikunta.

Esko Paakkala Eino Lehtovirta
Hirvilammentie 85 Veistäjäntie 4 C 6
13130 Hämeenlinna 14200 Turenki
esko.paakkala@aina.net eino.lehtovirta@aina.net

Jatkosodan 2. Divisioonan JR7, JR 28, JR49, KTR15, ErP12 ja muut erillisyyksikköjen veteraanit, lotat, lesket ja jälkipolvet kutsutaan elämäntovereineen ja saattajineen seuraaviin tilaisuuksiin:

1. 2.Div:n 70-vuotismuistotapaamiseen Mikkeliissä 12.6.

Klo 10.00 muistojumalanpalvelus, messu Mikkelin maaseurakunnan kirkossa, saarnaa opetusneuvos Pentti Tapio. Kunniakäynti sankarihaudoilla. Klo 11.45 Keittolounas ja kahvit seurakuntatalossa. Klo 13.00 Ratsuväen Perinnesoittoikunnan kirkkokonsertti. Klo 14.30 Tutustuminen Jv-museon näyttelyyn: ”Karjalan armeija hyökkää”. Veteraaneilla kunniamerkit. Majoittuminen Hotelli Vaakunaan. Klo 18.00 päivällinen ja aseveli-ilta Hotelli Vaakunassa.

13.6. aamiainen ja tutustuminen Mannerheimin salonkivaunuun Mikkelin asemalla ja bussikuljetus hotellista Porrassalmi-päivän tapahtumiin. Ennakkoilmoittautumiset majoitukseen ja päivälliselle 30.5. mennessä os. Sokos Hotelli Vaakuna, puh. (015) 20 201, e-mail: vaakuna.mikkeli@sokoshotels.fi, va-

raustunnus: **BJAL 110611.** Yhteishinta 70 €/henkilö 2 hengen huoneessa.

2. Porrassalmi-päivä Mikkeliissä 13.6.

Klo 11.00 Kunniakäynti Porrassalmen taistelun muistomerkillä. Kyyhkylässä kenraali Adolf Ehrnroothin tunnustuspalkintojen jako, Porrassalmi IV juhla- ja julkistaminen, klo 13.00 upseerikerholla, vanhalla kasarmialueella keittolounas, palkitsemiset, klo 14.15 esitelmä ”2.D:n liikekannallepano 1941”, klo 15.00 Savon sotilasperinneyhdistys Porrassalmen vuosikokous.

3. Asevelitapaaminen Helsingissä 5.9.

Klo 10.30 Bussikuljetus Postitalon edestä (Marskin patsaan puolelta) Hietaniemeen. Klo 11.00 Kunnia-ikäntä Marsalkka Mannerheimin ja jv-kenraali Adolf Ehrnroothin haudoilla sekä sankariristillä. Klo 12.00 Paluukuljetus Ostrobotnian ravintolaan, Töölönkatu 3, II kerros. Klo 12.30 Lounastilaisuus, alkutervehdys, vainajien muisto, lounas (kala- tai kasvisvaihtoehto myös saatavana – toive esitettävä pankkisiirron viestiosassa), esitelmä, kuvavälähdyksiä vuosien varrelta, Porrassalmi-info, vapaa sana.

Ilmoittautuminen ja osallistumismaksu 27 euroa/henkilö NORDEA-pankkiin, tilille: JR7:n Veteraanit 133630-103371, viimeistään 21.8. mennessä. Maksettaessa käytettävä viitenumero on 5555. Hotellimajoitusta tarvitsevien on itse huolehdittava majoitusvarauksesta.

Edellä mainittuja tilaisuuksia koskevat tiedustelut: Simo Salminen puh. 040 302 1951, Jukka Kinnunen 040 748 0785, Juha Koivisto 050 363 8118 tai Juhani Hämäläinen 0500 252 798.

Pyydämme nuorta polvea avustamaan kuljetuksiin ja tulemaan mukaan eri tilaisuuksiin.

JR 7:n perinnetoimikunta

Punamustarykmentin (JR 4) aseveljet ja perinteen vaalijat

Perinneyhdistys järjestää kesäretken lauantaina 11.6. Tampereelle.

Kokoonnumme Tampereella Särkänniemen portilla, Laiturikatu 13, klo 11.00. Retkemme aluksi tutustumme oppaan johdolla Sara Hildenin taidemuseoon. Klo 12.00 nautimme lounaan ravintola Näsinneulassa. Lounaan jälkeen meitä odottaa linja-auto ja opas, joka esittelee meille Tampereen parhaat palat 3-4 tunnin aikana. Käyntikohteina ovat ehdolla Tuomiokirkko, Emil Aaltosen museo ja Työväen museoverstas Finlaysonin alueella. Iltopäiväkahvit nautimme sopivassa paikassa. Ne, jotka haluavat yöpyä ja ehkä kokoontua pienemmällä joukolla viettämään iltaa yhdessä, varaavat itse huoneen Sokos Hotel Ilveksestä, Hatanpäänvaltatie 1, puh. 020 1234 631.

Osallistumismaksu 20 € sisältää kiertoajelun, pääsymaksut kohteisiin, oppaat, lounaan ja iltopäiväkahvin.

Maksu viimeistään 26.5. mennessä Punamustarykmentin Perinneyhdistyksen tilille 800012-01259562. Merkitse ehdottomasti viite 1601.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut 20.5. mennessä sihteeri Irja Lohjamalle, puh. 050 565 0682 tai (05) 354 3712.

Aseveljet ja perinteen vaalijat, tervetuloa yhteiselle kesäretkelle! Mukaan voi ottaa vaimon, ystävän ja nuorempaa polvea.

Punamustarykmentin Perinneyhdistys ry

JR1n ja JR2:n Veteraanien veljestapaaminen sekä Perinnekillan ja -toimikunnan vuosikokous ja -katsaus lauantaina 11.6.2011 Maasotakoululla Lappeenrannassa

Kutsumme tapaamiseen ja kokouksiin kaikkia rykmenteissämme palvelleita aseveljiä, lottia, sotilaskotisisaria sekä heidän omaisiaan ja seuralaisia.

Ohjelma:

Maasotakoulu, Leirikenttä, Lavolankatu 1, klo 08.30 ilmoittautuminen ja kahvi, 09.30 JR1:n kokous, Vöyrinsali, 09.30 JR2:n katsaus, Tali-Ihantala -sali. Kokousten jälkeen kunniakäynnit muistomerkillä ja juhla-lounas. Klo 12.00 alkaen siirtyminen linja-autoilla Rakuunamäelle, jossa klo 13.00 – 15.00 kaikille avoimet kenttähartaus, jonka pitää piispa Seppo Häkkinen ja päiväjuhla, jossa kuullaan mm. Marsalkka Mannerheimin päiväkäsky. Juhlapuhujana professori Laila Hietamies. Kalusto- ja jääkäri näyttely. Päiväjuhla toteutetaan yhdessä Kaakkois-Suomen Rajamieskilan Veteraanien kanssa.

Kuljetukset: Lahti – Kouvola – suunnan linja-autotarve ratkaistaan ilmoittautumisen yhteydessä. Lappeenrannan rautatieasemalle on meno-paluukuljetus Maasotakoululta. Tilaisuuteen on ilmoittauduttava ruokailujen ja varuskunnan kulkulupien takia.

Tumma puku, kunnia- ja ansiomerkit.

Ilmoittautuminen 25.05.2011 mennessä, JR1: jarmo.tolski@pp2.inet.fi, puh. 040 153 8973, JR2: jorma.vilkko@ylioppilastalo.fi puh. 0400 559604.

JR1:n Perinnekillan ja JR2:n Perinnetoimikunnan puolesta

Lämpimästi Tervetuloa!

Hyvää Kevättä!

**Maalausliike
Wallenius Ky**

Vantaa

**Vantaan
Kone ja Laite Ky**

Vantaa

Oy Sav-Inter Ltd

Vantaa

**Elementtiasennusliike
H. Tourunen Oy**

Vantaa

J-PV Kuljetus

Varkaus

Solid Infra Oy

Varkaus

Vihdin Konetyö Oy

Vihti

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Käy talossa tai soita Helenalle puh. (09) 6126 2014. Toimisto on avoinna ma-pe klo 8.30–16.00

Sähköposti: helena.hornborg@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille.

Hinta 15 euroa.

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille.

10 euroa.

5 Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus
neljä tai viisi metriä.

Hinnat 55 ja 65 euroa.

4

Liiton standaari

Hinta 30 euroa

6

Suomen lippu

Hinta 25 euroa

25 Veteraanivyö

Laadukas kotimainen
kääntövyö, nahkaa väri
musta/viininpunainen.
Soljessa liiton tunnus.

Hinta 23 euroa

Liitto välittää veteraanivyötilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

33 Kaulaliina

Laadukas, vuorillinen
kaulaliina.

Hinta 23 euroa

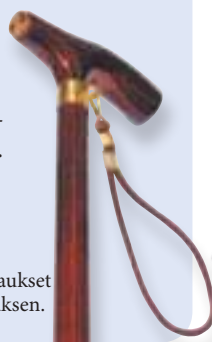

29 Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkilla va-
rustettu kävelykeppi. Sotavete-
raanien käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 55 euroa

Liitto välittää kaulaliina ja keppien tilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

Liiton tunnuksin varustetut solmiot

15 Tummansininen,
raidalliseen kuosiin
kudottu malli.

16 Tummansininen
solmio, jossa tunnuksen
ylä- ja alapuolella
punainen, sininen ja
harmaa vinoraita.

Hinta 15 euroa

Saatavana myös ku-
minauhakiinnityksellä.

Liitto välittää solmiotilaukset toimittajalle, joka myös laskuttaa tilauksen.

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraani-kuoron ja
Haminassa sotaveteraanien konsertissa
taltioituista äänitteistä on koottu
38 laulua sisältävä tupla-CD.

Uusi painos

Hinta 20 euroa

26 Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnuksella.
Hopeaa.

Hinta 125 euroa

Liitto välittää kynttilänjalkati-
laukset toimittajalle, joka myös
laskuttaa tilauksen.

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma

Talvisodan runoutta
vuodelta 1941. Kuvitettu.

Hinta 25 euroa.

8 Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.

Hinta 12 euroa

9 Tammenlehvä- hautakivimerkki

Korkeus 90 mm

Hinta 20 euroa.

Uusi uurnamerkki

Korkeus 30 mm

Hinta 20 euroa

12 Uusi juhla-DVD

Sotaveteraani- ja
perinnekuorot
Helsingin Jäähallissa
14.3.2010.

Arvokas uusi DVD
Talvisodan muisto-
juhlasta.

Hinta 25 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600
00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

